

Urząd Miasta Racibórz
ul. Stefana Batorego 6
47-400 Racibórz

MIASTO RACIBÓRZ

STRATEGIA ROZWOJU

MIASTA RACIBÓRZ

NA LATA

2006 - 2015

Załącznik do uchwały nr.....

Rady Miasta Racibórz

z dnia.....

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 - 2015

powstała przy współpracy z

**INWEST
CONSULTING S.A.**

61-706 Poznań

ul.Libelta 1a

tel./fax.: 061/851 86 77

**Jacek Mrowicki - Prezes Zarządu, Paweł Śliwiński – Wiceprezes
Zarządu**

Sąd Rejonowy w Poznaniu – Wydział XXI Gospodarczy KRS, nr KRS 0000028098

Wysokość kapitału całkowitego akcyjnego: 2.500.000,00 PLN

Spis treści:

1. WSTĘP	7
1.1	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII MIASTA RACIBÓRZ _____ 8
1.2	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ _____ 9
1.3	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH MIASTA _____ 13
2. PODSTAWOWE INFORMACJE O MIEŚCIE	15
2.1	WSTĘP _____ 16
2.2	ANALIZA STANU OBECNEGO _____ 17
2.2.1	Sytuacja demograficzna i społeczna miasta _____ 17
2.2.2	Bezrobocie _____ 20
2.2.3	Oświata i edukacja _____ 22
2.2.4	Kultura i sport _____ 26
2.2.5	Rozwój turystyczny miasta _____ 33
2.2.6	Opieka zdrowotna _____ 35
2.2.7	Pomoc społeczna _____ 38
2.2.8	Bezpieczeństwo publiczne _____ 42
2.2.9	Środowisko przyrodnicze i jego stan _____ 46
2.2.10	Ochrona środowiska _____ 49
2.2.11	Obrót nieruchomościami i gospodarka mieszkaniowa _____ 54
2.2.12	Rozwój gospodarczy _____ 59
2.2.13	Rolnictwo _____ 64
2.2.14	Infrastruktura wodno-kanalizacyjna _____ 65
2.2.15	Infrastruktura ciepłownicza _____ 71
2.2.16	Infrastruktura gazownicza _____ 71
2.2.17	Infrastruktura drogowa _____ 71
2.2.18	Komunikacja zbiorowa _____ 74
2.2.19	Infrastruktura energetyczna _____ 75
2.2.20	Infrastruktura telekomunikacyjna _____ 75
3. BILANS STRATEGICZNY MIASTA RACIBÓRZ	76
3.1	ANALIZA SWOT MIASTA RACIBÓRZ _____ 77
3.2	PRIORYTETY ROZWOJOWE MIASTA RACIBORZA _____ 80
3.2.1	Pole strategiczne: GOSPODARKA _____ 81
3.2.2	Pole strategiczne: SPOŁECZNE _____ 81
3.2.3	Pole strategiczne: PRZESTRZENNE _____ 82
3.2.4	Pole strategiczne: ZARZĄDCZE _____ 83
3.2.5	Pole strategiczne: EKOLOGIA _____ 84
4. WIZJA ROZWOJU MIASTA	86
5. ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA	91
5.1	POLA STRATEGICZNE MIASTA _____ 92
5.2	POLE ZARZĄDZANIA MIASTEM _____ 94
5.2.1	Programy strategiczne w polu zarządzania miastem. _____ 94
5.3	POLE ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO _____ 95

5.3.1	Programy strategiczne w polu rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego.	95
5.4	POLE PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ	97
5.4.1	Programy strategiczne miasta w polu problematyki społecznej	97
5.5	POLE EKOLOGII	99
5.5.1	Programy strategiczne w polu ekologii	99
6.	STRATEGIA MIASTA RACIBÓRZ A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	103
6.1	WSTĘP	104
6.2	NARODOWY PLAN ROZWOJU	104
6.3	STRATEGIA ROZWOJU POGRANICZA POLSKO-CZESKIEGO	105
6.4	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	105
6.5	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU RACIBORSKIEGO	106
6.6	STRATEGIA ROZWOJU SEKTORA MŚP W EUROREGIONIE SILESIA	107
7.	WDRAŻANIE STRATEGII	109
7.1	METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006-2015	110
7.2	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	114
7.3	PUBLIC RELATIONS STRATEGII MIASTA RACIBÓRZ	114
8.	ZAŁĄCZNIKI	116
8.1	SKŁAD ZESPOŁU ZADANIOWEGO DS. STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015	117
8.2	SKŁAD ZESPOŁU REDAKCYJNEGO DS. STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015	117
8.3	WYKAZ DOKUMENTÓW ZWIĄZANYCH ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015	118
8.4	WYKAZ STOWARZYSZEŃ I TOWARZYSTW UCZESTNICZACYCH W KONSULTACJACH DOKUMENTU STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015	118
8.5	PREZENTACJA FIRMY INWEST CONSULTING S.A.	119
8.6	KARTY PÓL STRATEGICZNYCH (KPS)	121

Spis tabel

Tabela 1. Prognoza demograficzna GUS dla miasta Raciborza do roku 2030	20
Tabela 2. Średnia stopa bezrobocia w ostatnich latach na terenie powiatu raciborskiego i województwa śląskiego	22
Tabela 3. Placówki systemu oświaty na terenie miasta Racibórz	23
Tabela 4. Placówki edukacyjne na terenie Raciborza, dla których organem prowadzącym nie jest gmina ani powiat.	23
Tabela 5. Powody udzielenia pomocy przez OPS w Raciborzu w latach 2001-2004	39
Tabela 6. Postępowania przygotowawcze – ogółem w gminie Racibórz w latach 2000-2004	42
Tabela 7. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw kryminalnych w gminie Racibórz w latach 2000-2004.	43
Tabela 8. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw przeciwko życiu w gminie Racibórz w latach 2000-2004.	43
Tabela 9. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw przeciwko mieniu w gminie Racibórz w latach 2000-2004.	43
Tabela 10. Zdarzenia zarejestrowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w latach 2000 - 2004 r. na terenie gminy Racibórz.	45
Tabela 11. Rozwój budownictwa mieszkaniowego w mieście w ostatnich latach	57
Tabela 12. Ilość złożonych wniosków na wynajem lokalu mieszkalnego w latach 2001 - 2004	58
Tabela 13. Struktura wiekowa nieruchomości	58
Tabela 14. Stan techniczny budynków i lokali mieszkalnych	58
Tabela 15. Liczba firm zarejestrowanych w systemie REGON	59
Tabela 16. Zestawienie podmiotów gospodarczych w latach 2001-2004	60
Tabela 17. Struktura wiekowa sieci wodociągowej i rozdzielczej na terenie gminy Racibórz	67
Tabela 18. Długość sieci wodociągowej na terenie Raciborza z podziałem na sieć magistralną, rozdzielczą i przyłącza	67
Tabela 19. Struktura wiekowa sieci kanalizacji sanitarnej	68
Tabela 20. Parametry techniczne przepompowni na kanalizacji sanitarnej	69
Tabela 21. Parametry techniczne kanalizacji deszczowej	70
Tabela 22. Podział dróg w mieście	72
Tabela 23. Podział obszarów aktywności miasta na obszary strategiczne	92
Tabela 24. Zestawienie programów dla Miasta Racibórz	100
Tabela 25. KPS Zarządzanie Miastem	121
Tabela 26. KPS Układu Przestrzennego Miasta –rozbudowa, modernizacja i udrożnienie systemu komunikacyjnego oraz likwidacja barier architektonicznych	122
Tabela 27. KPS Gospodarka Przestrzenna - Inwentaryzacja zasobów nieruchomości pod kątem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta	124
Tabela 28. KPS Gospodarka Przestrzenna – wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne	126
Tabela 29. KPS Gospodarka Przestrzenna - Aktywizacja gruntów pozostających w zasobie gminy przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne	127
Tabela 30. KPS Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Raciborza	128
Tabela 31. KPS Promocja współpracy transgranicznej	130
Tabela 32. KPS Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Wykorzystanie położenia Raciborza dla rozwoju turystyki	132
Tabela 33. KPS Zwiększanie substancji mieszkaniowej miasta w ramach RTBS	134
Tabela 34. KPS Rozwój społeczny, kulturalny, edukacyjny, sportowy i zdrowotny mieszkańców Raciborza - Infrastruktura społeczna	135
Tabela 35. KPS Zwiększenie substancji mieszkaniowej celem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych	136

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Tabela 36. KPS Poprawa jakości życia mieszkańców Raciborza	137
Tabela 37. KPS Infrastruktura społeczna - poprawa bezpieczeństwa obywateli	138
Tabela 38. KPS jakość wody	139
Tabela 39. KPS ochrona gleb	139
Tabela 40. KPS ochrona przyrody	140
Tabela 41. KPS ochrona wód	141
Tabela 42. KPS gospodarka odpadami	141
Tabela 43. KPS czystość powietrza	142

Słownik użytych pojęć i skrótów:

Gmina	miasto Racibórz
JST	jednostka samorządu terytorialnego
Kierunek - cel strategiczny	cel, jaki miasto chce osiągnąć w perspektywie czasowej niniejszego dokumentu; kierunek realizacji celu
Miasto	miasto Racibórz
MŚP	małe i średnie przedsiębiorstwa
NFOŚIGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Polityka branżowa	opis działań kierunkowych i zasad postępowania w określonej dziedzinie, które posłużą do realizacji celów
Priorytet	określenie wagi konkretnego celu operacyjnego powodującego potrzebę jego realizacji przed innymi
PRL	plan rozwoju lokalnego
Program	zbiór zadań (ew. projektów) wskazujący przedmiot podejmowanych działań, jednostkę organizacyjną odpowiedzialną za ich wykonanie i nadzór oraz wskaźniki oceny stopnia osiągnięcia wyznaczonych celów
Ustawa o finansach publicznych	ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 155, poz. 1014 z późniejszymi zmianami)
Ustawa o dochodach	ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999 - 2003 (Dz. U. Nr 150, poz. 983 z późniejszymi zmianami)
WFOŚIGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
Wizja miasta	wyobrażenie przyszłego, pożądanego stanu JST
WPI	wieloletni plan inwestycyjny – analiza możliwości inwestycyjnych od strony rzeczowej i finansowej
WPR	wieloletni plan rozwoju – analiza potrzeb inwestycyjnych od strony rzeczowej
Wskaźnik	narzędzie pomiaru osiągnięcia celu lub realizacji programów, projektów i zadań
Zadanie	podstawowa jednostka realizacyjna służąca osiągnięciu wyznaczonych celów, wskazująca przedmiot zadania, osobę odpowiedzialną za wykonanie i nadzór, harmonogram realizacji, koszt realizacji i źródła finansowania
Zasady	wartości i przesłanki określające politykę branżową, będące podstawą do wyznaczania kierunków podejmowanych w ramach jej działań
Zrównoważony rozwój	rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integracja działań ekonomicznych, społecznych oraz przyrodniczych w celu utrzymania trwałości jego rezultatów oraz możliwości zaspokajania potrzeb poszczególnych społeczności współczesnego i przyszłych pokoleń

1. WSTĘP

1.1 PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII MIASTA RACIBÓRZ

Planowanie jest rzeczą trudną, ponieważ dotyczy przyszłości. Niemniej trudno dotrzeć do celu bez wcześniejszego uświadomienia sobie, w jaki sposób wyznaczony cel osiągnąć. Na co zatem powinniśmy zwrócić uwagę, aby nasz wysiłek w dążeniu do celu nie okazał się próżny? Przede wszystkim winniśmy jasno i wyraźnie sprecyzować nasze cele, a następnie określić dostępne dla nas sposoby dotarcia do nich. **Tworzenie strategii, wspartej wieloletnim planowaniem, jest właśnie takim narzędziem umożliwiającym realizację naszych zamierzeń.**

Należy zdawać sobie sprawę, że każdy obszar kraju posiada swoją specyfikę, zatem każda jednostka samorządowa powinna określić swoje cele samodzielnie; strategia uniwersalna, zawierająca wszystkie możliwe aspekty rozwoju, z pewnością nie będzie tu narzędziem skutecznym.

W związku z powyższym dobra strategia powinna posiadać następujące cechy:

- **unikalność** - musi być specyficzna dla danego środowiska,
- **rzetelność** - musi być oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też „wbudowana” w otoczenie (krajowe i unijne),
- **użyteczność** - musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- **aktualność** - musi być okresowo weryfikowana.

**ZASADNICZYM CELEM STRATEGII MIASTA RACIBÓRZ JEST ODPOWIEDŹ NA
PYTANIE: „ W JAKIM MIEJSCU BĘDZIEMY ZA 10 LAT”**

Dlaczego warto posiadać strategię rozwoju?

Strategia jest dokumentem nakreślającym główne cele i kierunki przyszłego rozwoju miasta, uwzględniającym potrzeby społeczności lokalnej. Strategia powinna być realizowana poprzez przygotowanie nowych i modyfikowanie już prowadzonych działań na terenie miasta. Działania te porządkuje się w programy odpowiadające celom strategicznym.

1.2 METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Podstawą prac do opracowania nowej strategii była przede wszystkim diagnoza i ocena corocznych sprawozdań z realizacji obowiązującej Strategii Rozwoju na lata 2000-2006 w której sformułowano siedem priorytetów przedstawionych poniżej:

- układ komunikacyjny,
- nieruchomości i infrastruktura,
- współpraca przygraniczna i transgraniczna,
- przedsiębiorczość,
- sektor i rynek rolno – spożywczy,
- kultura turystyka rekreacja i sport,
- ochrona środowiska.

W ramach każdego z powyższych priorytetów przyjęto ustalone projekty jako zadania realizacyjne określając przy tym budżet i czas realizacji każdego z nich.

Podczas analizy sprawozdań ustalono, że:

- w ramach układu komunikacyjnego nie zrealizowano dwóch zadań związanych z projektami budowy obwodnicy wschodniej oraz projektem poszerzenia ul. Rybnickiej. Tym nie mniej w części zrealizowano projekt budowy śródmiejskiej obwodnicy centrum. Priorytet ten jest na tyle ważny, że należy go kontynuować w latach następnych.
- Nieruchomości i infrastruktura – w ramach tego priorytetu trwają nadal prace związane z tworzeniem i aktualizowaniem miejskiego zasobu bazy danych o nieruchomościach. Nie udało się natomiast zrealizować drugiego projektu związanego z systemem zachęt dla inwestorów tworzących miejsca pracy.
- W ramach współpracy przygranicznej i transgranicznej zaplanowano dwa zadania. Pierwsze dotyczy utworzenie agencji promocji regionu opawsko – raciborskiego i zadanie to niestety nie zostało zrealizowane. Natomiast w ramach rozbudowy infrastruktury transgranicznej zrealizowano i realizuje się wiele zadań wykorzystując możliwości pozyskiwania środków pomocowych. Priorytet ten również jest istotny i powinien być kontynuowany w latach następnych.

- W ramach priorytetu przedsiębiorczość zaplanowano trzy zadania. Pierwsze to inwentaryzacja i zagospodarowanie przestrzenne terenów inwestycyjnych i zadanie to jest realizowane w miarę potrzeb i możliwości. Drugi projekt dotyczy strefy biznesu Ostróg – Płonia, niestety zadania tego nie udało się wprowadzić. Trzeci projekt dotyczył rewitalizacji przestrzeni mieszkaniowych i usługowych, zadanie można przyjąć za realizowane – miasto opracowało Lokalny Program Rewitalizacji. Zwrócono również uwagę, że priorytet ten jest bardzo zbieżny z priorytetem nieruchomości i infrastruktura i powinien być jednym z ważniejszych celów nowej strategii.
- Sektor i rynek rolno spożywczy. W ramach tego priorytetu zdefiniowano dwa projekty: projekt raciborskiej giełdy rolno spożywczej oraz projekt centrum transferu nowoczesnych technologii w sektorze rolno – spożywczym. Niestety obu zadań nie udało się zrealizować.
- Kultura, turystyka i sport. Projekt rewitalizacji i zagospodarowania turystycznego i rekreacyjnego Starówki i Zamku Piastowskiego, zadanie to miasto we współpracy z powiatem stara się wdrażać. Kolejny projekt dotyczy zagospodarowania turystyczno – rekreacyjnego Obory, Łęczzoka, Widoku i Odry, zadanie również jest w miarę możliwości realizowane. Dodatkowo pewne elementy tych projektów zawiera również Lokalnym Programie Rewitalizacji. Podczas prac zwrócono również uwagę, że w latach kolejnych należy zabiegać o budowę zbiornika Racibórz Dolny.
- Ochrona środowiska w ramach tego priorytetu zaplanowano pięć zadań i należy zaznaczyć, że właściwie każde w mniejszym bądź większym stopniu jest realizowane. Zadania te to: system dofinansowań zmian na ogrzewania ekologiczne, projekt budowy nowego ujęcia wody w Strzybniku, projekt budowy kanalizacji, projekt utworzenia ośrodka edukacji na terenie Arboretum oraz projekt powołania Arboretum Bramy Morawskiej we współpracy z PAN

Przystępując do aktualizacji i tworzenia nowej strategii postanowiono nawiązać do idei "zrównoważonego rozwoju miasta", przyjętej w formie „Agendy 21”, w której działaniami objęto 3 podstawowe obszary aktywności: gospodarkę, środowisko (zarówno przyrodnicze jak i przestrzenne) oraz społeczeństwo. Strategia zrównoważona winna być nakierowana na przyszłe pokolenia i koordynować zróżnicowane potrzeby miasta poprzez pryzmat szanowania potrzeb we wszystkich trzech zasadniczych obszarach.

Od strony technicznej posłużono się mieszaną, społeczno-ekspertką metodą działania. Wybrano model nowoczesny, zgodny z zaleceniami Agendy 21. W tym celu powołano Zespół Zadaniowy oraz Zespół Redakcyjny ds. Strategii. Ta metoda pozwoliła połączyć wiedzę i doświadczenie Zespołów opartych o szeroką reprezentację społeczną (przedstawiciele wydziałów UM, ekspertów). Skład Zespołów ds. Strategii przedstawiono w załączniku nr 8.1 i 8.2. Skorzystano z pomocy ekspertów z firmy Inwest Consulting S.A. (krótka notka o firmie znajduje się w załączniku nr 8.5).

We współpracy z konsultantem przeprowadzono kilka spotkań warsztatowych w trakcie których:

- dokonano analizy silnych i słabych stron miasta oraz określono główne problemy miasta, wyznaczono pola strategiczne,
- wyznaczono wizję miasta i cele strategiczne rozwoju, wyróżniono problemy priorytetowe miasta, na podstawie których określono propozycje projektów, (karty pól strategicznych)
- zaprezentowano projekt strategii radnym
- przeprowadzono konsultacje społeczne.

**NOWA STRATEGIA NIE WIĄŻE SIĘ WPROST Z WYDATKOWANIEM ŚRODKÓW
FINANSOWYCH**

Tworząc strategię kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w Mieście,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie i przez poszczególne środowiska, grupy czy organizacje,
- Miasto chce być otwarte na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,
- poprawa jakości życia mieszkańców całego miasta związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

1. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej Miasta. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

  - sytuacji demograficznej i społecznej,
  - stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
  - stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
  - sytuacji gospodarczej,
  - problematyki mieszkaniowej.
2. Określenie Pól Kluczowych.
3. Analiza sytuacji na Polach.
4. Nadanie priorytetów i stworzenie zagregowanej strategii dla Miasta Racibórz.
5. Wizja Rozwoju.
6. Bilans strategiczny.
7. Stworzenie Strategii Rozwoju Miasta.
8. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi.
9. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji strategii.
10. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Miasta projektu Strategii.

Metodyka pracy nad priorytetami obejmuje analizę strategiczną w ujęciu słabe/mocne strony oraz możliwości/zagrożenia. Z analizy tej wynikają strategiczne kierunki/cele polityki rozwoju Miasta.

Cele strategii zdefiniowane zostały na dwóch poziomach:

- 1) poziom priorytetów strategii, określanych jako kierunki strategiczne,
- 2) poziom programów realizowanych w ramach priorytetów.

Struktura analityki użytej podczas prac nad strategią:

⇒ **problem** - eliminacja słabości / wzmocnienie silnych stron

- ⇒ **kierunek – cel strategiczny**
⇓⇓⇓
- ⇒ **programy** realizacji celów priorytetowych
⇓⇓⇓
- ⇒ **działania**

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju miasta.

Przygotowana Strategia Rozwoju Miasta Racibórz obejmuje perspektywę do roku 2015.

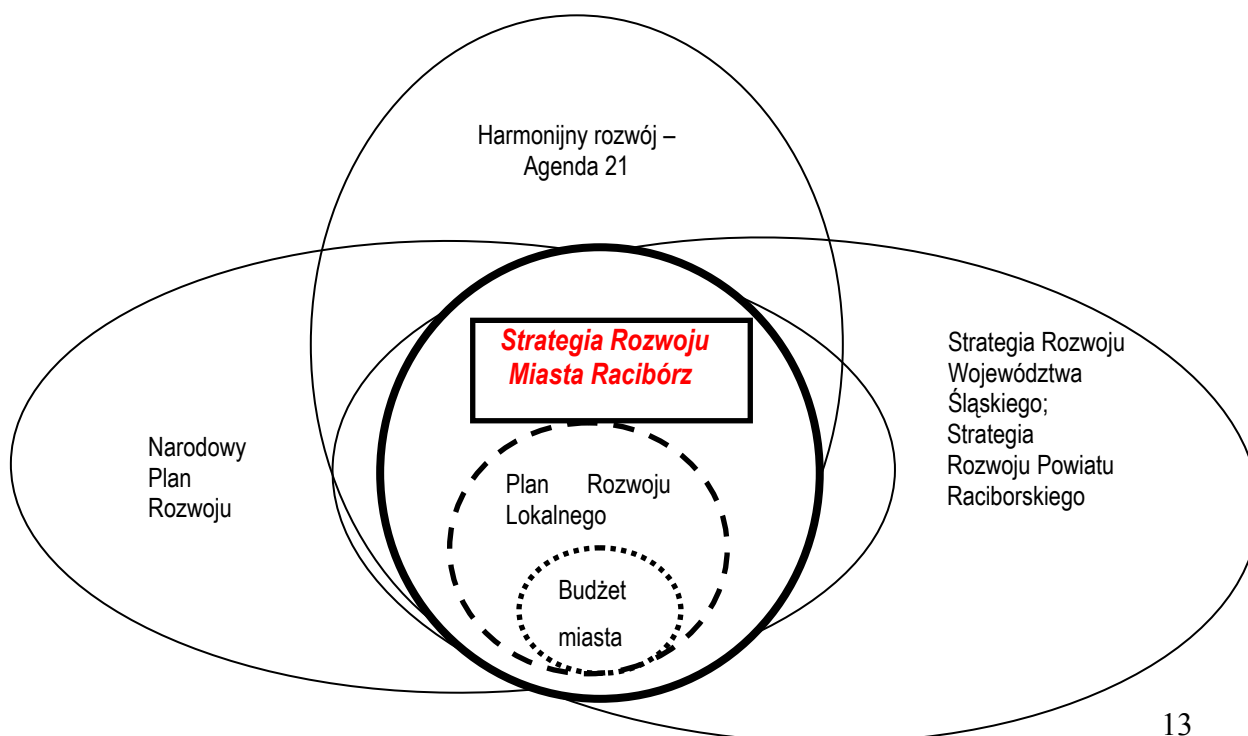
Na poziomie szczegółowym zadanie to przejęte jest przez dokumenty operacyjne.

PODSTAWĄ METODYKI PRAC JEST ICH USPOŁECZNIE

Ze względu na egzogeniczny (zewnętrzny) charakter sił miasta i jego gospodarki powinno się dążyć do koncentracji nakładów inwestycyjnych na realizację inwestycji sprzyjających podnoszeniu potencjału gospodarczego i społecznego miasta.

1.3 MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH MIASTA

Schematycznie miejsce strategii pośród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego jak i na dołączaniu innych dokumentów jako uzupełnień strategii.

Ogólnie dokumenty dotyczące rozwoju strategicznego miasta podzielić można na dwa obszary.

Dokumenty kierunkowe:

STRATEGIA - dokument nadrzędny względem innych aktów prawa miejscowego,

POLITYKI BRANŻOWE - opisy działań kierunkowych i zasad postępowania, szczególnie dla poszczególnych branż (np. Plan Zagospodarowania Przestrzennego).

Dokumenty realizacyjne:

PLANY/ PROGRAMY - zespoły projektów i zadań w określonej branży – mogą zawierać montaż finansowy,

PROJEKTY - zespoły powiązanych zadań realizowanych na podstawie harmonogramów, ze wskazanymi źródłami finansowania i wskaźnikami osiągnięcia celów,

ZADANIA - podstawowe jednostki realizacyjne, wskazujące: przedmiot zadania, osoby odpowiedzialne za wykonanie i osoby nadzorujące, termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji zadania, sposoby realizacji, kwoty środków finansowych przeznaczonych na zadanie, sposób odbioru poprawności wykonania zadania, wskaźniki oceny osiągnięcia celów.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że oprócz dokumentów wewnętrznych – tworzonych wewnątrz jednostki samorządowej (lub dla niej obligatoryjnych, mimo innego pochodzenia) - istnieć mogą inne, zewnętrzne dokumenty dotyczące strategii, które JST chce akceptować, mimo iż nie są obowiązujące od strony formalnej.

Aktualny stan dokumentów związanych ze Strategią Rozwoju Miasta Racibórz jest przedstawiony w załączniku nr 8.3

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ MA CHARAKTER OTWARTY

2. PODSTAWOWE INFORMACJE O MIEŚCIE

2.1 WSTĘP

Racibórz to średniej wielkości miasto, położone na południowo-wschodnich krańcach Niziny Śląskiej u północnych wrót Bramy Morawskiej. Racibórz historycznie należał do Górnego Śląska ze względu na położenie w Dolinie Górnej Odry. Dla każdego człowieka natomiast, który choć w niewielkim stopniu zaznajomiony był z nieco dokładniejszą geografią Polski, Racibórz kojarzył się z nadodrzańskim położeniem oraz usytuowaniem niedaleko granicy z Czechami. Skojarzenia te, choć niezwykle trafne, pomijały jednak najważniejszy aspekt, jakim niewątpliwie była bogata historia, która kształtowała się przez prawie 1000 lat i w której przeplatały się wątki polskie, morawskie, czeskie i niemieckie.

W okresie powojennym nastąpił dalszy rozwój zapoczątkowanego w XIX wieku przemysłu. Obecnie miasto jest znaczącym i zróżnicowanym gospodarczo ośrodkiem miejskim, centrum usługowym, handlowym, komunikacyjnym i przemysłowym nie tylko dla okolicznych gmin powiatu raciborskiego ale także województwa opolskiego. O poziomie raciborskiego przemysłu świadczy przyznanie certyfikatów jakości ISO dla największych zakładów, w tym znanych w Europie i na świecie spółek giełdowych SGL Carbon S.A., Rafako S.A., Henkel S.A., oraz Mieszko S.A.

Mimo uprzemysłowienia Racibórz pozostał ekologiczną oazą regionu, co zawdzięcza podejmowanym działaniom na rzecz ochrony środowiska, o czym świadczy nie tylko bogactwo terenów zielonych ale także rozpoczęte inwestycje związane z uporządkowaniem gospodarki wodno-ściekowej. Na uwagę zasługuje fakt, że jako jedna z pierwszych gmin w Polsce Racibórz uzyskał certyfikat ISO 14001 i wdraża system zarządzania środowiskowego we wszystkich dziedzinach życia.

Obecnie mija 6 lat od uchwalenia poprzedniej strategii na lata 2000-2006. W tym czasie zarówno w Raciborzu jak i całym regionie zaszły i zachodzą istotne przeobrażenia. Miasto w coraz większym stopniu musi konkurować na wielu płaszczyznach życia społecznego. Posiadanie strategii to dowód silnego poczucia odpowiedzialności o przyszłość rozwoju Raciborza, a przygotowanie to efekt wysiłków i swego rodzaju konsensusu różnych środowisk.

Dokument ten jest niezbędny aby miasto mogło się rozwijać i sprostać wyzwaniom w obliczu zmieniających się uwarunkowań gospodarczych, ekologicznych, społecznych i przestrzennych. Przede wszystkim strategia wraz z planami operacyjnymi pozwoli korzystać z bezzwrotnych dotacji krajowych i europejskich w najbliższym okresie planowania budżetu UE na lata 2007-2013.

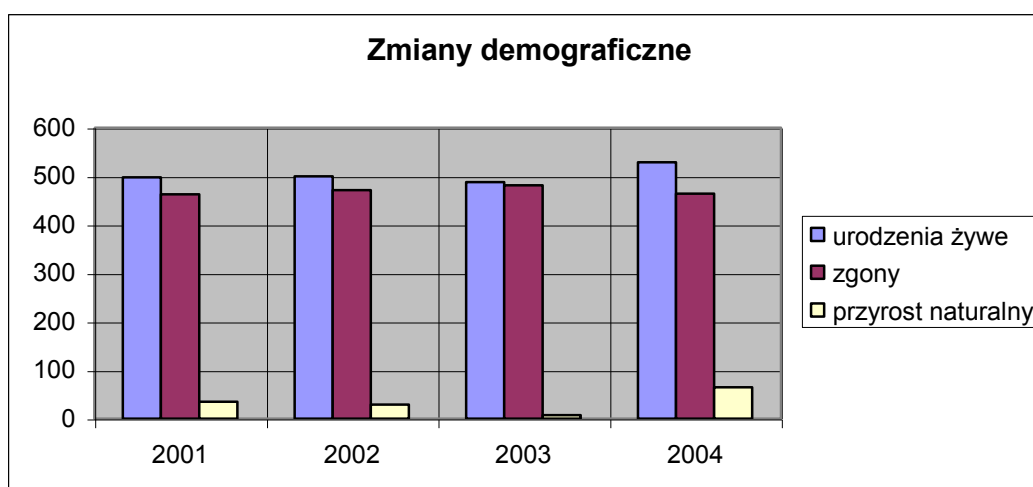
2.2 ANALIZA STANU OBECNEGO

2.2.1 Sytuacja demograficzna i społeczna miasta

Na przełomie ostatnich lat w Raciborzu obserwuje się sukcesywny spadek liczby ludności. Na koniec 2004 r. zarejestrowano w mieście: 58 817 osób, natomiast w latach poprzednich sytuacja przedstawiała się następująco: rok 2003 – 59 466 osób, rok 2002 – 60 162 osób.

Gęstość zaludnienia w mieście wynosi ok. 777 mieszkańców/km² (dla porównania: w powiecie raciborskim jest ono równe 207 mieszkańców/km², w mieście Rybnik – 958 mieszkańców/km² a w całym województwie - 381 mieszkańców/km²). Pod względem płci, struktura demograficzna w latach 2000 – 2004 nie uległa znaczącym zmianom i pod koniec 2004 r. kształtowała się następująco: populacja kobiet wyniosła 52,4%, natomiast populacja mężczyzn 47,6%.

Wykres 1 Dane demograficzne – miasto Racibórz w latach 2001 - 2004

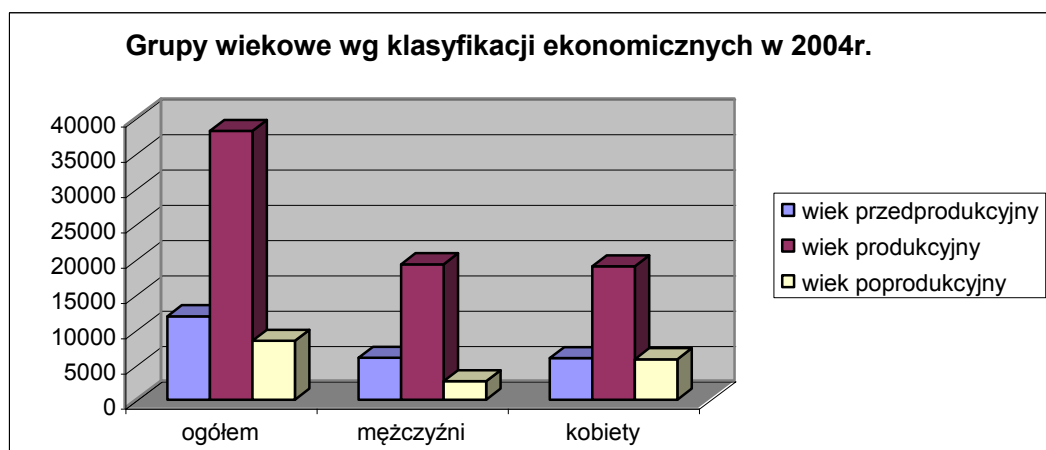
Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie

W gminie Racibórz w latach 2001-2003 rejestrowano dodatni, jednak stale malejący przyrost naturalny. I chociaż w roku 2004 wystąpiło zjawisko pozytywne to nie należy się spodziewać aby był to trwały symptom wzrostu przyrostu naturalnego w latach kolejnych, co zdaje się potwierdzać prognoza Głównego Urzędu Statystycznego. Podstawowe dane dotyczące sytuacji demograficznej prezentuje powyższy wykres.

Według klasyfikacji ekonomicznych grup wiekowych dominuje ludność w wieku produkcyjnym. Stanowi ona 65,4% całej populacji. 20,3% to ludność w wieku przedprodukcyjnym, a 14,3% w wieku poprodukcyjnym.

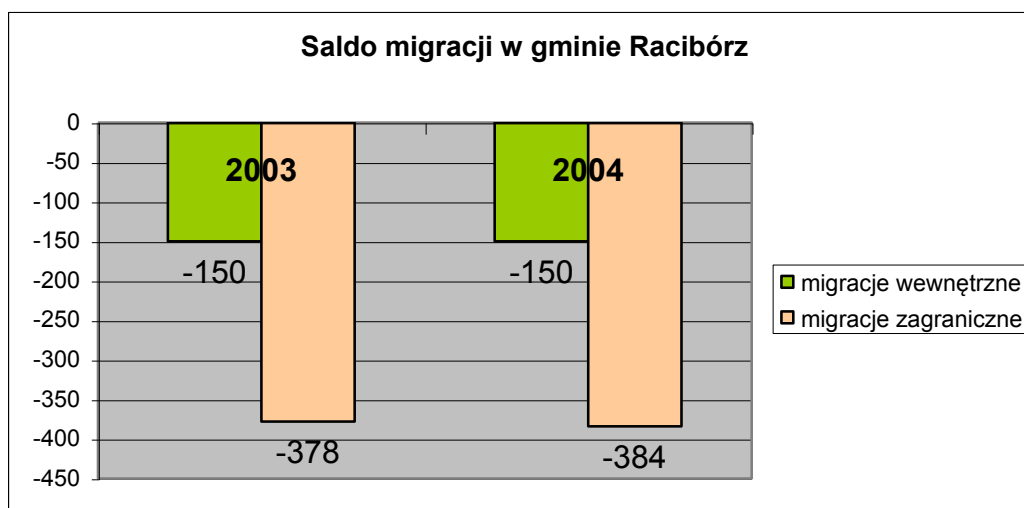
Wykres 2 Grupy wiekowe wg klasyfikacji ekonomicznych w mieście Racibórz w 2004r.

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie

W porównaniu do lat poprzednich (2000-2003) zauważalne są symptomy procesu „starzenia się” społeczeństwa – wzrasta procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym, przy nieznacznym jednoczesnym spadku społeczeństwa w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 3 Saldo migracji w mieście Racibórz w 2003/4r.

Źródło: Bank Danych Regionalnych, Główny Urząd Statystyczny w Warszawie oraz UM Racibórz.

W Raciborzu, saldo migracji, szczególnie zagranicznych osiąga wysoki poziom. Sytuacja taka jest konsekwencją poszukiwania możliwości lepszej pracy za granicą (szczególnie w Niemczech i Holandii) przez ludzi młodych, często bezrobotnych.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Zgodnie z przeprowadzoną przez Główny Urząd Statystyczny prognozą demograficzną¹ na lata 2002 – 2030 (której stan wyjściowy oparty jest na wynikach ze Spisu Powszechnego 2002 r.) dla miasta Raciborza prognozuje się w perspektywie roku 2030 spadek liczby ludności aż o 37 % w stosunku do stanu z roku 2002. Analogiczna sytuacja występować będzie w powiecie raciborskim – gdzie spadek liczby ludności prognozuje się na 23%.

Jak prognozuje GUS, spadek liczby ludności będzie wynikać głównie z obniżającego się przyrostu naturalnego. W perspektywie analizowanego 2030 roku korzystna sytuacja będzie występować w przypadku salda migracji – napływ ludności będzie przewyższać nad odpływem ludności z miasta (tj. saldo migracji będzie wynosić 38 osób).

Prognozy dotyczące mieszkańców Raciborza zakładają systematyczny spadek ilości mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym (tzw. zjawisko „starzenia się” społeczeństwa). Są one zbieżne z ogólną tendencją występującą w Polsce i w Europie. W roku 2030 przewiduje się następującą strukturę ludności:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym będzie stanowić 13% ogółu mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym będzie stanowić 54% ogółu mieszkańców,
- ludność w wieku poprodukcyjnym będzie stanowić 33% ogółu mieszkańców.

Podobna struktura będzie występować w powiecie raciborskim:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym będzie stanowić 15% ogółu mieszkańców (w 2002 r. było 22%),
- ludność w wieku produkcyjnym będzie stanowić 57% ogółu mieszkańców (w 2002 r. było 63%),
- ludność w wieku poprodukcyjnym będzie stanowić 28% ogółu mieszkańców (w 2002 r. było 15%).

Spowoduje to zapotrzebowanie na usługi typu: pielęgnacja osób starszych, rehabilitacja, usługi kulturalne i turystyczne, a także tworzenie „uniwersytetów trzeciego wieku”. Starsi ludzie będą na emeryturach i należałoby „zagospodarować” ich potencjał (w postaci wiedzy, doświadczenia życiowego) oraz czas wolny.

Prognoza demograficzna ludności dla miasta Racibórz do 2030 została przedstawiona w poniższej tabeli.

---

¹ Prognoza podaje przewidywane stany ludności faktycznie zamieszkałej na danym terenie (mieszkańcy stali oraz przebywający czasowo powyżej dwóch miesięcy) w dniu 31 grudnia każdego roku w podziale administracyjnym z dnia 1 stycznia 2003 r.

Tabela 1. Prognoza demograficzna GUS dla miasta Raciborza do roku 2030

Rok	Ogółem			Ogółem			Saldo migracji osoby	Przyrost naturalny osoby
	razem	mężczyźni	kobiety	0-17	18-59/64	60+ /65+		
2003	58 780	28 063	30 717	12 513	38 121	8 146	-45	-12
2004	58 282	27 795	30 487	11 868	38 054	8 360	-43	-27
2005	57 712	27 506	30 206	11 339	37 865	8 508	-61	-47
2010	54 481	25 853	28 628	8 984	36 138	9 359	-63	-108
2015	51 214	24 252	26 962	7 697	32 670	10 847	-12	-160
2020	47 921	22 665	25 256	6 948	28 536	12 437	-2	-247
2021	47 269	22 353	24 916	6 814	27 807	12 648	5	-272
2025	44 559	21 027	23 532	6 199	25 103	13 257	15	-331
2030	41 115	19 366	21 749	5 382	22 328	13 405	38	-402

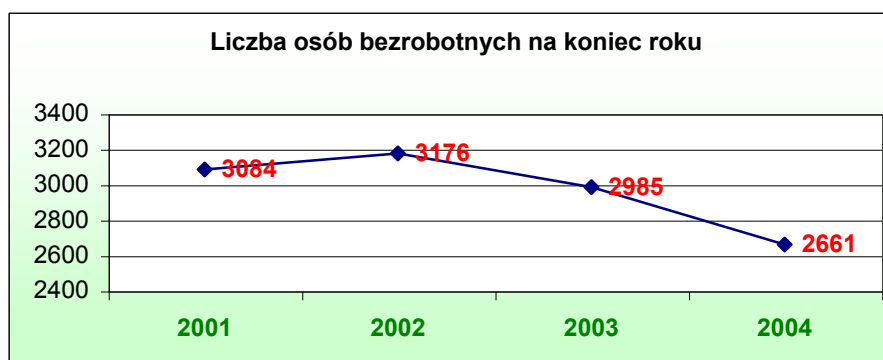
Źródło: GUS

Konfrontując dane zawarte w powyższej tabeli z wykresem 1 ze str. 17, zauważamy, że mimo prognoz GUS w Raciborzu występuje dodatni przyrost naturalny. W latach 2001-2003 wykazywał tendencję malejącą. Pomimo, że 2004r. nastąpił wzrost przyrostu naturalnego w stosunku do lat poprzednich, jak wcześniej wspomniano, nie należy spodziewać się podobnej sytuacji w kolejnych latach. Potwierdzają to występujące na terenie całego kraju tendencje spadkowe w/w zjawiska. Można zatem wnioskować, że spadek przyrostu naturalnego będzie postępować, natomiast jego siła nie będzie tak duża jak prognozuje GUS.

2.2.2 Bezrobocie

Zgodnie z danymi Powiatowego Urzędu Pracy, w Raciborzu, od 2002 roku rejestruje się stały spadek liczby bezrobotnych. Na koniec 2004 roku liczba ta wyniosła 2 661 osób, co stanowi około 11% mniej w stosunku do roku poprzedniego.

Wykres 4 Zestawienie liczby osób bezrobotnych w latach 2001-2004

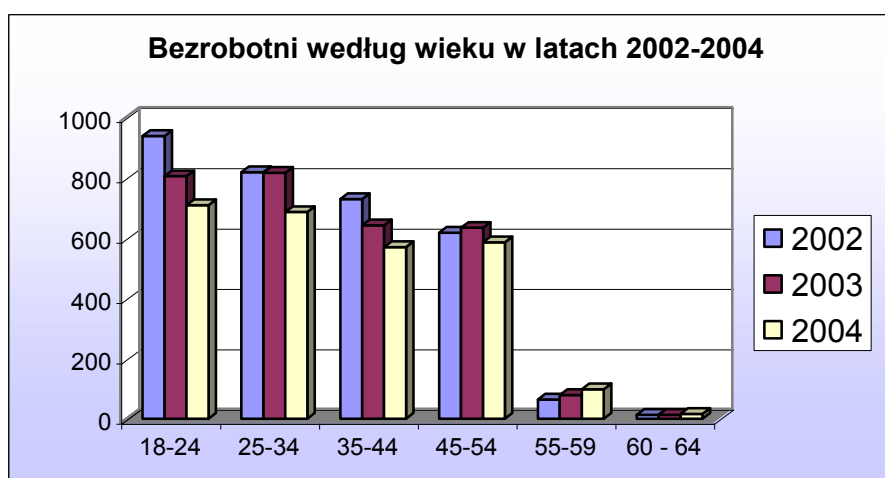

Źródło: PUP Racibórz

Stosunkowo największą grupę bezrobotnych w ostatnich 3 latach stanowiły osoby w wieku do 24 lat. W 2004 roku grupa ta stanowiła 27% całej populacji bezrobotnych. Niemniej jednak z roku na rok notuje się spadek bezrobocia w tej grupie. Spada również odsetek bezrobotnych w wieku 25-34 lat. W porównaniu z rokiem 2003, w roku 2004 zarejestrowano aż o 130 osób bezrobotnych mniej. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost liczby osób bezrobotnych w przedziale wiekowym od 55-59 lat. Charakterystykę problemu przedstawia poniższy wykres.

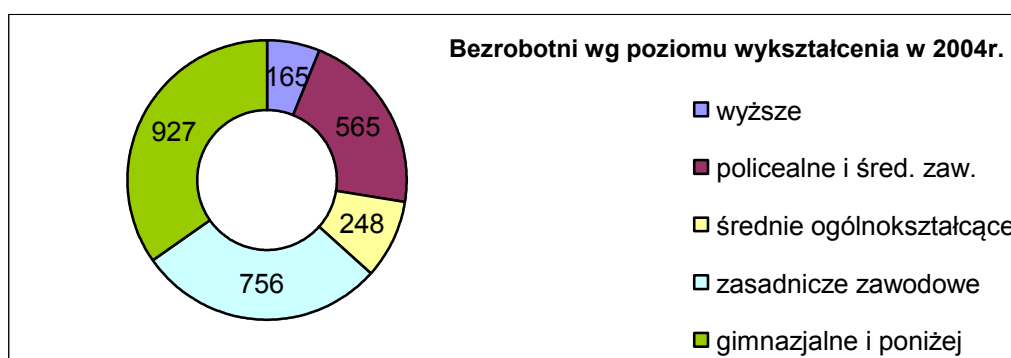
Wykres 5 Bezrobotni według wieku w latach 2002 – 2004 w gminie Racibórz

Źródło: PUP Racibórz

Analizując bezrobotnych według posiadanego wykształcenia, największy odsetek na koniec 2004r. stanowili bezrobotni z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 34,8%, a także z zawodowym – 28,4% oraz z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym – 21,2%. Dane na temat poziomu bezrobocia w zależności od poziomu wykształcenia przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6 Bezrobotni według poziomu wykształcenia w 2004 roku (31.12.2004)

Źródło: PUP Racibórz

Z przedstawionych danych jednoznacznie wynika, że bezrobocie w Raciborzu dotyka głównie osoby młode, niedostatecznie wykształcone oraz osoby starsze, które ze względu na zachodzące w gospodarce tempo zmian, cechuje niedopasowanie kwalifikacji zawodowych do wymagań rynku pracy.

Wzrost stopy bezrobocia na terenie powiatu raciborskiego uległ zahamowaniu w latach 2002/2003 i od tego czasu poziom w/w wskaźnika powoli maleje. Na koniec 2004 wyniósł 13,7% i był o 3,1% mniejszy od średniej wojewódzkiej, liczącej 16,8%.

Tabela 2. Średnia stopa bezrobocia w ostatnich latach na terenie powiatu raciborskiego i województwa śląskiego

Stopa bezrobocia (%)	2001	2002	2003	2004
Powiat	13,1	14,1	13,8	13,7
Województwo	15,7	16,5	16,4	16,8

Źródło: PUP Racibórz

Jedną z inicjatyw mających na celu walkę z bezrobociem było utworzenie przez Gminę w 2004 roku Miejskiego Centrum Informacji. Placówka ta, zorganizowała warsztaty z podstaw obsługi komputera i internetu oraz we współpracy z OHP i Powiatowym Urzędem Pracy, przeprowadziła warsztaty z podstaw przedsiębiorczości dla osób młodych. Jednym z zadań Miejskiego Centrum Informacji jest bieżące udostępnianie list lokalnych ofert pracy wszystkim zainteresowanym.

2.2.3 Oświata i edukacja

Nowoczesny, racjonalnie skonstruowany system edukacji, funkcjonujący na każdym szczeblu kształcenia dzieci i młodzieży zalicza się do priorytetowych zadań o znaczeniu strategicznym. Po reformie ustroju szkolnego z 1999r. system budowany jest na bazie sześciolletniej szkoły podstawowej, trzyletniego gimnazjum oraz szkoły średniej-ponadgimnazjalnej. Po jej ukończeniu i zdaniu nowej matury absolwenci mogą kontynuować naukę na studiach wyższych. Realizacja strategicznych projektów niezbędnych do rozwoju oświaty oraz do zapewnienia wysokiego poziomu kształcenia wymaga gruntownej przebudowy strukturalnej, począwszy od przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów po działalność szkół ponadgimnazjalnych i szkolnictwa wyższego.

Dostępność i rozwój edukacji jest jedną z zasadniczych kwestii mających wpływ na ogólną kondycję miasta. Dobrze wyedukowane społeczeństwo ma szersze możliwości dalszego rozwoju, jest środowiskiem opiniotwórczym i przedsiębiorczym, dba o wizerunek i promocję swojego miasta, pozytywnie wpływa na ogólne zadowolenie społeczności lokalnej.

Istniejącą sieć szkolnictwa publicznego w Raciborzu ilustruje poniższa tabela.

Tabela 3. Placówki systemu oświaty na terenie miasta Racibórz

Przedszkola	Szkoły podstawowe (w tym sportowe)	Gimnazja (w tym sportowe)	Szkoły ponadgimnazjalne (w tym sportowe)	Szkoły Wyższe	Szkoły specjalne	Młodzieżowe ośrodki kulturalne i sportowe zaliczane do zadań oświatowych
16 przedszkoli (w mieście działa także żłobek)	12 + 1 w likwidacji	5+1 w likwidacji	3 Licea Ogólnokształcące 3 Zespoły Szkół Zawodowych	1 + 1 Kolegium Języków Obcych w likwidacji	4	2

Źródło: Opracowanie Inwest Consulting S.A. na podstawie danych UM Racibórz.

W zakresie zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych, w Raciborzu funkcjonują placówki publiczne jak i niepubliczne. Są prowadzone przez samorządy, osoby prawne lub fizyczne. Gmina Racibórz jest organem prowadzącym dla 16 przedszkoli, 13 szkół podstawowych oraz 5 gimnazjów. Dwa przedszkola i dwie szkoły funkcjonują w jednym kompleksie jako zespoły szkolno-przedszkolne. Utworzono je w dzielnicach Markowice oraz Ocice.

Ofertę oświatową na obowiązujących szczeblach uzupełnia szkolnictwo niepubliczne. Jednym z prężniejszych podmiotów uzyskujących dotację na prowadzenie zadań edukacyjnych jest Raciborskie Towarzystwo Oświatowe „Szkoła. Zespół Szkół Społecznych przy ul. Lwowskiej tworzą: społeczna szkoła podstawowa, gimnazjum oraz społeczne liceum ogólnokształcące.

Samorząd powiatowy jest organem prowadzącym dla publicznych szkół ponadgimnazjalnych, sportowych (poza Sportową Szkołą Podstawową Nr 15) i specjalnych szczebla podstawowego i gimnazjalnego.

W 2002 roku, na mocy rozporządzenia MEN została utworzona Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu, która po likwidacji Kolegium Nauczycielskiego Wychowania Fizycznego i Zdrowotnego oraz Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych, kształci 4 tysiące studentów na wielu kierunkach. Oferta edukacyjna uczelni każdego roku się rozrasta. Studia kończą się uzyskaniem dyplomu licencjata. Władze uczelni dążą do uzyskania możliwości dalszego kształcenia na kierunkach magisterskich. PWSZ zapewnia możliwość podnoszenia kwalifikacji na studiach podyplomowych.

Tabela 4. Placówki edukacyjne na terenie Raciborza, dla których organem prowadzącym nie jest gmina ani powiat.

Nazwa	Charakter szkoły
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla dzieci głuchych i słabosłyszących	Publiczna –specjalna

Zespół Szkół Społecznych RTO „Szkoła”	Niepubliczna o uprawnieniach szkoły publicznej
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu	Uczelnia Państwowa
Szkoła Muzyczna I-go stopnia	Placówka publiczna realizująca zadania z zakresu kultury

Źródło: UM Racibórz.

Oświata jako zadanie raciborskich jednostek samorządowych podlega ewolucji będącej efektem stałych zmian prawnych i społecznych, wyrażonych w następujących zagadnieniach statystyczno-gospodarczych:

- Demograficzna struktura społeczności lokalnej jako miernik prognozujący zadania samorządów;
- Subwencje na zadania oświatowe w poszczególnych latach,
- Brak stabilnej polityki finansowania oświaty ze strony resortu edukacji - zmiany strukturalne w ocenie przewidywanych kosztów zadań realizowanych przez samorządy;
- Zapotrzebowanie na usługi edukacyjne w Mieście i regionie,
- Standardy i koszty kształcenia;
- Inwestycje i remonty w placówkach oświatowych;
- Modernizacja krytych pływalni;
- Dotowanie szkolnictwa niepublicznego;
- Dotowanie placówek wychowania przedszkolnego;
- Dochody i wydatki jednostek, ich proporcje do liczby uczniów, wychowanków;
- Jakość bazy dydaktycznej,
- Kadra i jej kwalifikacje, perspektywy zatrudnienia;
- Zadania szczególne, w tym projekty i umowy na dofinansowanie działań edukacyjnych ze środków Unii Europejskiej;
- Współpraca placówek oświatowych Raciborza z partnerem z Opawy (Czechy) i innymi partnerami zagranicznymi.

Program rozwoju raciborskiej oświaty kształtuje się w oparciu o Uchwałę Rady Miasta Racibórz w sprawie „Polityki oświatowej Gminy Racibórz na lata 2003-2007”.

Do ustawowych zadań samorządu, jako organu prowadzącego placówkę, należy:

1. zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
2. dbałość o stan bazy szkolnej,
3. zapewnienie obsługi administracyjnej, finansowej i organizacyjnej szkół lub przedszkoli,
4. wyposażenie placówki w sprzęt niezbędny do pełnej realizacji zadań statutowych,
5. sprawowanie nadzoru nad działalnością placówki.

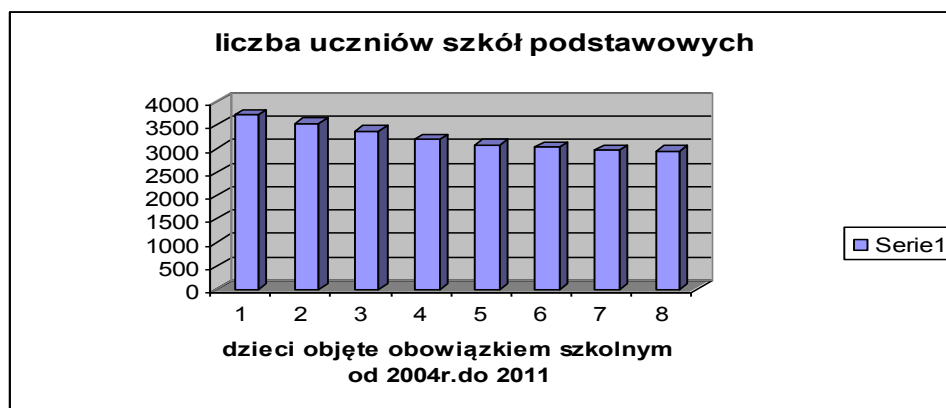
Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Na podstawie opracowania GUS-u „Prognoza ludności i gospodarstw domowych województwa śląskiego do 2030 r.”, przyjmując za bazowy 2000 rok, można przyjąć następujące wskaźniki demograficzne do określenia zapotrzebowania na usługi opiekuńcze, a następnie edukacyjne w Raciborzu:

- liczba dzieci w wieku 0 – 2 lat prawdopodobnie wzrośnie począwszy od 2006 roku. W 2010 r. liczba dzieci powinna zwiększyć się o ok. 20% i utrzymać na zbliżonym poziomie aż do roku 2015,
- liczba dzieci w wieku przedszkolnym (tj. 3-6 lat) będzie aktualnie nieznacznie spadać i osiągnie najniższy poziom w roku 2007 (ok. 10% mniej niż w roku 2000), następnie zaznaczy się niewielka tendencja wzrostowa,
- liczba dzieci kształcących się w szkołach podstawowych (tj. 7-12 lat) będzie maleć aż do roku szkolnego 2009/2010) Spadek osiągnie 27-30 % stanu z 2000 roku a następnie zacznie nieznacznie rosnąć, nie osiągnie stanu bazowego liczebności uczniów (7% mniej),
- liczba młodzieży gimnazjalnej w wieku 13-15 lat będzie systematycznie spadać aż do roku 2015, kiedy to osiągnie 60% stanu z roku 2002, w ciągu następnych 10 lat nastąpi stopniowy wzrost i miasto osiągnie 75% stanu z roku 2002,
- po 2006 roku zmniejszy się liczebność w poszczególnych rocznikach młodzieży w szkołach ponadgimnazjalnych, a proces ten będzie trwał aż do 2017/18 roku,, jego skala jest zależna także od ilości uczniów, którzy będą dojeżdżać do szkoły z okolicznych gmin. Warto zadbać o to by oferta szkół ponadgimnazjalnych i policealnych oraz wyższych była w tym czasie dla nich atrakcyjna.

Wykres przedstawia prognozę demograficzną liczby uczniów szkół podstawowych na lata 2004 - 2011, w oparciu o dane z ewidencji ludności. (Uczniowie z rocznika 1992 i wyżej).

Wykres 7 Prognozowana liczba uczniów w szkołach podstawowych

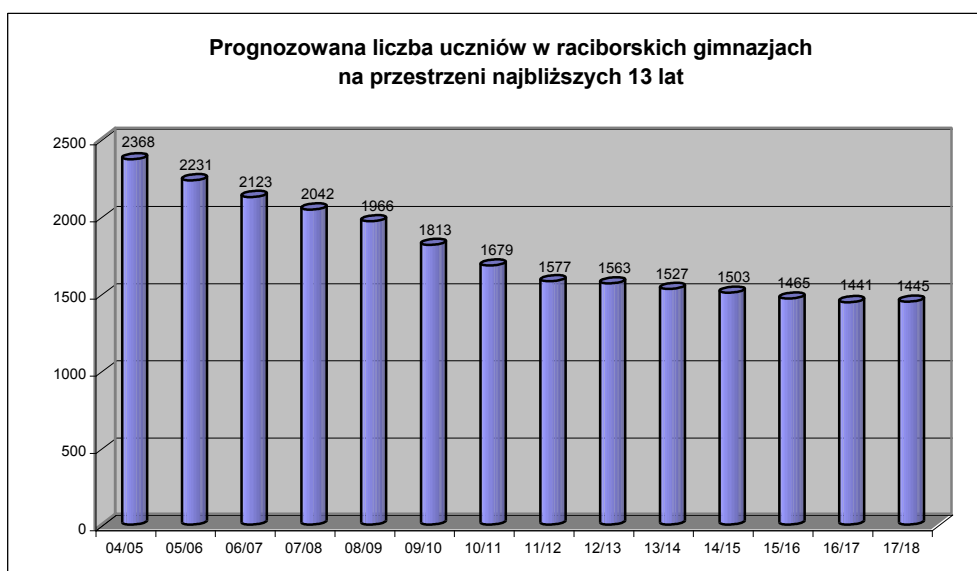

Źródło: UM Racibórz

Niż demograficzny będzie jeszcze odczuwalny w szkołach podstawowych do końca obecnej dekady. Zatem zmiany sieci szkolnej w gminie są nieuniknione.

Wykres 8 Prognozowana liczba uczniów w gimnazjach

Źródło: UM Racibórz

Właściwe finansowanie przez budżet państwa i samorzady zadań edukacyjnych powinno z jednej strony odzwierciedlać oczekiwania rodziców i środowisk oświatowych z drugiej zapewnić racjonalne wykorzystanie posiadanych środków.

Nie najlepsze wskaźniki demograficzne oraz spadek realnych nakładów rządowych na oświatę (wg standardów jej finansowania wymienionych w rozporządzeniu MENiS), rodzą potrzebę znacznego zasilenia budżetu edukacji przez jednostki samorządu terytorialnego każdego szczebla, z dochodów niesubwencyjnych, na każdym poziomie edukacyjnym.

2.2.4 Kultura i sport

Realizacja działań kulturalnych regulowana jest licznymi dokumentami prawnymi dot. sposobu tworzenia, popularyzowania, ochrony oraz finansowania tych zamierzeń, z których główne to: ustawa z 8 marca 1990 r. "o samorządzie gminnym" oraz ustawa z 25 października 1991 r. "o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej". Ta pierwsza, określa zakres działania i zadania gminy, do których m. in. należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie kultury. Druga zaś nakłada na gminę obowiązek prowadzenia działalności kulturalnej poprzez tworzenie samorządowych instytucji kultury.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

W oparciu o te ustawy, uchwałą Nr XXXII/591/2001 Rady Miasta z 26 kwietnia 2001r. przyjęto "Zarys polityki kulturalnej gminy Racibórz", określający jej główne założenia, do których należy:

Stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży poprzez:

- wspieranie edukacyjnych działań szkolnych związanych z kulturą (lekcyjnych i pozalekcyjnych), w tym koncertów umuzykalniających, lekcji muzealnych, bibliotecznych itp.
- inicjowanie i rozwijanie form kontaktu i współpracy pomiędzy instytucjami upowszechniania kultury, a szkołami.

Podnoszenie świadomości kulturalnej społeczności lokalnej poprzez :

- emisję programów kulturalnych za pośrednictwem lokalnych mediów,
- stałe informowanie społeczeństwa o lokalnych problemach życia kulturalnego,
- inicjowanie i promowanie form związanych z ochroną i upowszechnianiem własnej kultury lokalnej, a także dotyczących kontaktów z innymi kulturami,
- promowanie inicjatyw wszystkich osób podejmujących działania na rzecz kultury.

Poszerzanie uczestnictwa dzieci, młodzieży oraz dorosłych w życiu kulturalnym miasta poprzez:

- stałe wzbogacanie wielowątkowej oferty kulturalnej dla aktywnego jak i biernego odbiorcy kultury,
- propagowanie atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego w obcowaniu z kulturą,
- tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego.

Dokument traktuje także o tym, że stopień realizacji i jakość świadczonych usług kulturalnych zależą będzie od promowania i popularyzowania animatorów życia kulturalnego oraz ich inicjatyw, działań na rzecz tworzenia gremiów konsultacyjnych, nagradzania wyróżniających się animatorów kultury i ich przedsięwzięć. Bazę i działalność raciborskich instytucji upowszechniania kultury należy w tym celu wspierać finansowo poprzez:

- składanie wniosków o dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej, fundacji i funduszy pomocowych, organizacji rządowych i in.,
- inicjowanie i tworzenie organizacyjnych ram dla współpracy animatorów życia kulturalnego ze środowiskami mogącymi sponsorować działania edukacyjno-kulturalne,
- uruchamianie systemu dotacyjnego z budżetu miasta,
- propagowanie i promowanie różnorodnych programów aktywności twórczej, realizowanych przez te instytucje.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Prezydent Miasta realizuje przedmiotowe założenia polityki kulturalnej Raciborza a także, wynikające z uregulowań prawnych, zadania dotyczące zaspokajania potrzeb mieszkańców w zakresie kultury. Czyni to poprzez koordynowanie działalności instytucji upowszechniania kultury, dla których organizatorem jest miejscowa Rada Miasta tj. Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej, Muzeum oraz Raciborskiego Centrum Kultury.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna jest główną biblioteką miasta i powiatu; gromadzi księgozbiór i upowszechnia czytelnictwo; jest jedyną jednostką zapewniającą bezpłatny i najszerszy dostęp do dóbr kultury polskiej i światowej za pośrednictwem książek, prasy oraz komputerowej bazy danych i internetu. Jej bazę stanowią:

- budynek główny przy ul. Kasprowicza 12, w którym mieści się Wypożyczalnia Główna, Oddział dla Dzieci i Oddział Muzyczny,
- pomieszczenia I piętra budynku przy Rynku 12, zajmowane przez Wypożyczalnię i Czytelnię Oświatowo-Naukową,
- budynek przy ul. Kołtątaja 3, będący własnością biblioteki, w którym mieści się filia nr 3,
- oraz lokale w budynkach przy ulicach: Bojanowskiej 5, Rudzkiej 38, Gamowskiej 3, Sudeckiej 2, Słonecznej 7, Żorskiej 2, S.Myśliwca 9, Jordana 6.

W skład struktury organizacyjnej MiPBP wchodzi: Wypożyczalnia Główna (ul. Kasprowicza 12), Wypożyczalnia i Czytelnia Oświatowo-Naukowa (Rynek 12), Oddział Muzyczny (ul. Kasprowicza 12), Oddział dla Dzieci (ul. Kasprowicza 12) oraz 9 filii.

W myśl porozumienia, zawartego 10 grudnia 1999 r. pomiędzy Zarządem Miasta a Zarządem Powiatu Raciborskiego, w sprawie powierzenia Miejskiej Bibliotece Publicznej w Raciborzu zadań Powiatowej Biblioteki Publicznej, MiPBP sprawuje nadzór merytoryczny nad bibliotekami gminnymi:

- Gminna Biblioteka Publiczna w Kornowacu;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Krzanowicach;
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Kuźni Raciborskiej;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Nędzy;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Pietrowicach Wielkich;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Rudniku;
- Biblioteki przy Gminnym Zespole Oświaty, Kultury, Sportu i Turystyki w Tworkowie.

MUZEUM, zgodnie ze statutem, gromadzi, kataloguje, naukowo opracowuje, przechowuje, zabezpiecza i konserwuje muzealia, urządza wystawy, prowadzi badania oraz prace

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

wykopaliskowe, udostępnia zbiory do celów naukowych i edukacyjnych, realizuje działalność wydawniczą. Jego bazę stanowią trzy budynki:

- Budynek A – ul. Rzeźnicza 15 (budynek administracyjny i magazynowy),
- Budynek B – ul. Chopina 12 (budynek ekspozycyjny i magazynowy),
- Budynek C – ul. Gimnazjalna 1 (budynek ekspozycyjny).

W skład struktury organizacyjnej muzeum wchodzi następujące działy i pracownie specjalistyczne:

- Dział Archeologii;
- Dział Etnografii;
- Dział Historii;
- Dział Sztuki;
- Dział Edukacyjny;
- Dział Administracyjno-Gospodarczy;
- Dział Obsługi Muzeum;
- Pracownia Plastyczna;
- Pracownia Fotograficzna;
- Pracownia Konserwatorska;
- Pracownia Techniczna;
- Biblioteka.

Muzeum skupia ponad 30 tysięcy zabytków z zakresu archeologii, etnografii, historii i sztuki, w większości o charakterze ponad regionalnym, a nawet ogólnopolskim.

Raciborskie Centrum Kultury zostało utworzone z dniem 1 lipca 2001 r., w wyniku połączenia Raciborskiego Domu Kultury przy ul. Chopina 21 oraz Domu Kultury "Strzecha" przy ul. Londzina 38. Przedmiot działania instytucji polega na:

- rozpoznawaniu, rozbudzaniu oraz zaspokajaniu zainteresowań i potrzeb kulturalnych raciborskiej wspólnoty samorządowej,
- przygotowaniu do właściwego odbioru różnych form działalności artystycznej,
- kształtowaniu wzorów świadomego i aktywnego tworzenia wartości kulturowych,
- propagowaniu kulturalnych, społecznie pożądanych form spędzania czasu wolnego,
- kultywowaniu kultury lokalnej, tradycji regionalnej oraz dziedzictwa narodowego,
- animacji społeczno-kulturalnej.

Zadania te realizowane są m. in. poprzez: organizowanie i prowadzenie amatorskich zespołów artystycznych, kół zainteresowań, grup hobbystycznych, konkursów i przeglądów, imprez

artystyczno-rozrywkowych; świadczenie usług w zakresie propagowania działalności kulturalno-oświatowej oraz edukacji, usług filmowych, zajęć i turniejów poszerzających wiedzę.

Na terenie RCK działają 31 zespoły amatorskiego ruchu artystycznego, z udziałem ponad 738 osób, w tym dzieci i młodzież – 638 osób. Instytucja jest także siedzibą związków, grup hobbystycznych i stowarzyszeń, w których uczestniczy 940 osób. W oparciu o salę widowiskową, w RCK funkcjonuje kino "Przemko" oraz Dyskusyjny Klub Filmowy "Puls".

Duży udział w kształtowaniu kulturalnej pozycji Raciborza w regionie, mają organizacje pozarządowe zajmujące się statutowo działalnością tego rodzaju m.in.:

- Raciborskie Stowarzyszenie Twórców Kultury "Horyzont",
- Polski Związek Chórów i Orkiestr – Okręg Raciborski,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej,
- Stowarzyszenie Kultury Ziemi Raciborskiej „ŹRÓDŁO”,
- Stowarzyszenie Artystów i Podróżników – Grupa "Rosynant",
- Raciborskie Stowarzyszenie Kulturalne "Ask",
- Raciborskie Kurkowe Bractwo Strzeleckie,

a także: kluby osiedlowe SM "Nowoczesna" ("Itaka", "M-5", "Cegielka"), Młodzieżowy Dom Kultury, Państwowa Szkoła Muzyczna I st. oraz kino "Bałtyk".

Raciborskie instytucje, organizacje i stowarzyszenia upowszechniania kultury, poprzez swoje działania, aktywizują społeczność lokalną do uczestnictwa w życiu artystycznym, rozbudzają i rozwijają twórcze uzdolnienia, pielęgnują dziedzictwo kulturalne ziemi raciborskiej, a także pośrednio, zapobiegają zagrożeniom i patologiom społecznym. Prowadzą społeczność lokalną od popularnych, masowych form rozrywki i wypoczynku do propozycji coraz trudniejszych, dla coraz węższego kręgu odbiorców – koneserów i skupiających się wokół nich elit.

Bogactwo oferty kulturalnej, skierowanej przez ww. do raciborskiego odbiorcy, odzwierciedla m.in. Ramowy Program Stałych Imprez Kulturalnych, obejmujący te działania o charakterze kulturalno-artystycznym, które organizowane są corocznie, bądź w cyklu dwuletnim. Nowe zamierzenie zostaje w nim umieszczone, jeśli istnieje gwarancja jego realizacji zgodnie z wyżej wymienionymi założeniami. Program ten, wzbogacony jest comiesięcznymi działaniami o różnym charakterze. Są to koncerty muzyczne, spektakle teatralne, operetkowe, imprezy estradowe, spektakle dla dzieci, recitale, wystawy, spotkania autorskie i in., których upowszechnianie odbywa się m.in. poprzez lokalne i regionalne media oraz internet.

Sport jako dziedzina życia zajmował i zajmuje poczesne miejsce w hierarchii zainteresowań mieszkańców Raciborza. Samorząd dba o prawidłowy rozwój młodzieży poprzez sieć szkół oraz klubów i stowarzyszeń sportowych.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

W roku szkolnym 2003/2004 w placówkach oświatowych, dla których Gmina jest organem założycielskim, realizowano łącznie 1 177 godzin wychowania fizycznego i 64 godziny zajęć pozalekcyjnych, a wysokokwalifikowana kadra liczyła 69 nauczycieli wychowania fizycznego. W rezultacie wprowadzenia od 1 września 2004 roku, czwartej godziny wf do klas V-VI, liczba zajęć w szkołach podstawowych wzrosła z 652 do 728, a łącznie do 1 241 godzin tygodniowo. Liczba godzin pozalekcyjnych pozostała na tym samym poziomie. Od kilku lat z inicjatywy Urzędu Miasta organizowana jest Liga Szkolna, która uzupełniając współzawodnictwo w ramach Igrzysk Młodzieży Szkolnej, obejmuje ponad 1 200 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, rywalizujących odpowiednio w 18 lub 20 konkurencjach (głównie gry sportowe i lekkoatletyka). Na szczególną uwagę zasługuje także nauka pływania, obejmująca ok. 75 procent ogółu uczniów klas II i III raciborskich szkół podstawowych, czyli blisko 1000 dziewcząt i chłopców uczestniczących w zajęciach prowadzonych na krytych pływalniach ZSOMS i PWSZ.

Raciborski sport oparty jest w dużej mierze na młodzieży szkolnej. System szkolenia rozpoczyna się od klas sportowych w szkołach podstawowych, w tym także Sportowej Szkole Podstawowej Nr 15, poprzez możliwość doskonalenia nabytych umiejętności w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego, a następnie kontynuowania kształcenia sportowego w murach Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej (wychowanie fizyczne ze specjalnościami).

W punktacji łącznej wszystkich 795 gmin, rywalizujących w 2004 r. w ramach Systemu Sportu Młodzieżowego – sklasyfikowano Racibórz na wysokiej, 55 pozycji w kraju (11 miejsce w województwie śląskim), a wśród 2698 klubów, na 70 miejscu znalazł się nasz pierwszy przedstawiciel - Międzyszkolny Klub Sportowy – Szkoły Mistrzostwa Sportowego „Victoria”. Jeżeli chodzi o rankingi wyników uzyskanych w poszczególnych dyscyplinach sportu, najwyższe oceniono osiągnięcia młodych zapaśników Miejskiego Klubu Zapaśniczego „Unia” (8 miejsce w Polsce, 1 w województwie wśród klasyków) oraz ich rówieśników - pływaków (13 lokata w kraju, 2 w województwie). Najlepsi uczniowie – sportowcy otrzymują stypendia, zabezpieczone w budżecie miasta na dany rok.

Na terenie miasta istnieje w chwili obecnej ponad 40 instytucji, organizacji społecznych, klubów sportowych lub ognisk Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, działających w zakresie kultury fizycznej. W ostatnich latach, daje się zauważać w Raciborzu zjawisko likwidowania stowarzyszeń wielosekcyjnych, a jednocześnie tworzenia nowych, zwłaszcza Uczniowskich Klubów Sportowych. Aktualnie, głównie przy szkołach podstawowych i gimnazjach, funkcjonuje

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

11 UKS-ów, w których uczestniczy czynnie w zajęciach ruchowych ponad 1000 dziewcząt i chłopców.

Łączna liczba członków, zrzeszonych we wszystkich raciborskich stowarzyszeniach waha się w granicach 2500 – 2700 osób, uprawiających 17 dyscyplin sportowych. Najwyżej, bo w pierwszej lidze państwowej reprezentują nasze środowisko zapaśnicy MKZ „Unia” (styl klasyczny), szachiści „Rzemiosła” piłkarki nożne RTP „Unia”, podczas gdy w drugiej występują od kilku już sezonów siatkarze klubu AZS-RAFAKO. W sportach indywidualnych tradycyjnie sukcesy odnoszą pływacy i lekkoatleci MKS-SMS „Victoria” oraz zapaśnicy MKZ „Unia”, na miarę medali mistrzostw kraju seniorów i juniorów a także występów na arenach Igrzysk Olimpijskich (Ryszard Wolny), w mistrzostwach Europy lub świata. Spora grupa raciborskich sportowców objęta jest szkoleniem centralnym, z których m.in. dwóch pływaków (Katarzyna Dulian, Michał Rokicki) i Rafał Pyka (zapasy styl klasyczny) przygotowuje się do Igrzysk Olimpijskich w Pekinie.

Do ścisłej czołówki krajowej należy młodzież, zrzeszona w klubie uczelnianym AZS przy PWSZ w Raciborzu, rywalizująca ze słuchaczami pozostałych Państwowych Wyższych Szkół Zawodowych.

Ponad 2500 osób uprawia czynnie rekreację ruchową, m.in. w ramach 40 zespołów lub sekcji ćwiczebnych w 8 ogniskach TKKF lub PTTK oraz w kołach Polskiego Związku Wędkarskiego. Dużą popularnością cieszą się także rozgrywki amatorskich lig w halowej piłce nożnej, piłce siatkowej, kręglach i innych dyscyplinach.

Co roku, podczas akcji „Zima” lub „Lato w mieście”, kilka tysięcy dzieci i młodzieży szkolnej objętych jest małymi formami wypoczynku, organizowanych przez szkoły, OSiR, Spółdzielnię Mieszkaniową „Nowoczesna”, jednostki upowszechnienia kultury, kluby sportowe i pozostałe placówki bądź instytucje.

Baza sportowo-rekreacyjna obejmuje m.in. 10 stadionów lub boisk do gier dużych, 70 boisk do gier małych, 43 sale gimnastyczne, 11 kortów tenisowych, 2 kryte pływalnie, 1 halę sportową i 1 lodowisko. Największa ilość obiektów pozostaje w gestii Ośrodka Sportu i Rekreacji, który udostępnia bazę młodzieży szkolnej, stowarzyszeniom i zakładom pracy. Największa frekwencja związana jest z użytkowaniem kąpieliska w Oborze (ponad 20 tysięcy osób w sezonie), lodowiska i hali sportowej (po kilkanaście tysięcy użytkowników).

Racibórz każdego roku jest miejscem wielu prestiżowych imprez sportowych, do których tradycyjnie należą: mistrzostwa kraju lub ogólnopolskie turnieje zapaśnicze, mistrzostwa Polski i zawody Grand Prix w pływaniu, międzynarodowe imprezy szachowe, ogólnopolskie zawody w piłce nożnej i kolarstwie (współorganizowane między innymi przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej). Nad wszystkimi tego typu przedsięwzięciami patronat sprawują lokalne media; Urząd Miasta partycypuje w wydaniu drukiem całorocznego kalendarza imprez sportowo-rekreacyjnych, oraz redaguje programy akcji wypoczynku dzieci i młodzieży, Dni Raciborza i inne.

2.2.5 Rozwój turystyczny miasta

Racibórz posiada bogate tradycje kulturowe i historyczne. Przez stulecia krzyżowały się tu wpływy kultury polskiej, czesko-morawskiej i niemieckiej. Atrakcyjność przestrzenną miasta współtworzy bogactwo terenów zielonych sprzyjających szerzeniu się turystyki aktywnej, interesujące z punktu widzenia turystyki miejskiej i kulturowe obiekty architektoniczne oraz obiekty kulturalne, sportowe i rekreacyjne.

Na szczególne wyróżnienie pośród obiektów architektonicznych i nie tylko, sprzyjających rozwojowi turystyki miejskiej zasługują zabytki:

1. Obiekty budownictwa sakralnego tj.:

- poddominikański Kościół p.w. św. Jakuba, zbudowany po roku 1300, gotycki jednonawowy, odbudowany w latach 1637-1655 po pożarze, koniec XVII w. z barokową kaplicą Gaszyńskich, (pl. Dominikański).
- Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – z pocz. XIII w. O architekturze w stylu gotyckim, wielokrotnie przebudowany, z ołtarzem w stylu barokowym, z cennymi obrazami i ciekawym wyposażeniem wnętrza (ul. Mickiewicza 8).
- gotycki Klasztorny Kościół Dominikanek pod wezwaniem św. Ducha - poświęcony 1334 r., po 1810 r. zbór ewangelicki, w 1926 r. zaadaptowany na potrzeby muzeum, polichromia XVII w. (ul. Gimnazjalna).
- Kościół Matki Bożej - wzniesiony w stylu późnobarokowym w latach 1723 - 1736, ołtarz zdobi średniowieczny obraz wotywny, przedstawiający Maryję z Dzieciątkiem. Pierwsza historyczna wzmianka o tym kościele, jeszcze wówczas drewnianym, położonym wśród pól, w kierunku Opawy, pochodzi z 15 VI 1445r.

- Kolumna Matki Bożej autorstwa J.M, Oesterreicha, wykonana w latach 1725-27, kamienna, późnobarokowa (Rynek).
  - Figura św. Jana Nepomucena- 1733 r. autorstwa J.M. Oesterreicha, kamienna, późnobarokowa (ul. Bosacka).
  - Figura św. Jana Nepomucena- I poł. XVI w. późnobarokowa (pl. Długosza).
  - Kościół św. Jana Chrzyciela - od 1856 r. murowany w stylu neogotyckim, wcześniej od 1307 r. drewniany.
  - Kościół Św. Mikołaja - obecny kościół wybudowano w latach 1899-1902 w stylu neogotyckim w miejscu najstarszej świątyni, bo aż z 1060r..
2. Zamek Piastowski wraz z Kaplicą Św. Tomasza Kantuaryjskiego (koniec XIII w.), wielokrotnie przebudowywany. W Kaplicy, "perle baroku śląskiego", zachowane fragmenty ścian pierwotnych, gotyckich i gotycka kamieniarka; budynek bramy I poł. XVII w. W skrzydle zachodnim i północno-zachodnim Browar z 1567r. (ul. Zamkowa).
  3. Baszta miejska tzw. więzienna XVI w., przy ul. Basztowej, Mury miejskie XIII/XIV w., w części przebudowane. Zachowane fragmenty przy ul. Drzymały, Basztowa, Lecznicza.
  4. Budynek sądu wzniesiony w latach 1823-26: wg projektu Krausego weryfikowanego przez K.F. Schinkla, późnoklasycystyczny z zachowanym detalem architektonicznym (ul. Nowa 29).
  5. Zajazd - II poł. XVIII w., brak wyraźnych cech stylowych (ul. Londzina 45).
  6. Kamienica - bud. początek XX w. secesyjna z bardzo dobrze zachowanym detalem architektonicznym (ul. Batorego 4).
  7. Zakład Karny- wzniesiony w latach 1845-51 przez architekta Busse - ucznia K.F. Schinkla, przebudowany w 1919 r., neogotycki, zachowany ceglany detal architektoniczny (ul. Eiehendorffa 14).
  8. Przystań żeglarska – zaprojektowana przez Paula Lachmanna wybudowana około 1913 roku (ul. Zamkowa).
  9. Budynek dawnego Miejskiego Instytutu Leczniczego– rok budowy 1802 (ul. Lecznicza7).
  10. Zakład poprawczy-1889-1892, dawna siedziba sądu grodzkiego, zaprojektowany w stylu neorenesansu niderlandzkiego
  11. Budynek dawnego Banku Ludowego– eklektyczny, powstał około trzeciej ćwierci XIXw. Obecnie siedziba PTTK (ul. Chopina 16)
  12. Zabytkowy parowóz TW-53 (kolej wąskotorowa), parowóz znajduje się na pl. Dworcowym.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Szczególne miejsce w rozwoju turystyki zajmuje turystyka sentymentalna. Dzięki bogatym tradycjom kulturowym i historycznym w znaczący sposób z roku na rok rośnie zainteresowanie Raciborzem turystów z Czech i Niemiec. Jest to jednak pokolenie ludzi starszych powiązanych z miastem w sposób dziedziczny określonymi wydarzeniami historycznymi, należy zatem przyjąć iż bez odpowiedniej promocji nastąpi w przyszłości spadek zainteresowania tego typu turystyką. Racibórz dysponuje średnio rozbudowaną bazą noclegową. Przyciąga jednak turystów atrakcyjnymi szlakami turystycznymi tj.:

- Żółty - szlak „Polskich szkół mniejszościowych”(Chałupki – Bierawa);
- Czerwony - szlak „Husarii Polskiej”(Gliwice – Krzanowice);
- Niebieski - szlak Młodości J. Von Eichendorffa (Kobyła - Łubowice);
- Zielony – szlak Gołęźyców (przez gminę Kornowac- Obora);

oraz trasami spacerowymi:

- Nr 1 – Płyta Rynku – m. in. ulice: Długa, Londzina, Kościelna, Kozielska, Śląska, Sportowa, Park Zamkowy, ul. Zamkowa, Morawska, Armii Krajowej, Podwale, S. Drzymały, Basztowa, Nowa.
- Nr 2 – MCI, m. in. ulice: Nowa, Solna, Lecznicza, Nowa, Wojska Polskiego, Wileńska, Lwowska, Opawska, Matejki, Słowackiego, Ocicka, Jana Pawła II, Żorska, Wczasowa, Warszawska, Waryńskiego, Park im. Miasta Roth, J.Bema, H.Sienkiewicza, Basztowa, Zborowa, Mickiewicza, Młyńska, Plac Dominikański.

Ofertę turystyczną Raciborza wzbogacają odbywające się cykliczne imprezy kulturalne i sportowe, koncerty i festiwale, jak również organizowany co dwa lata zjazd Raciborzan, mający charakter imprezy międzynarodowej.

2.2.6 Opieka zdrowotna

Ochrona zdrowia należy głównie do zadań władz powiatowych. Działania samorządu gminnego w tej dziedzinie opierają się na wspieraniu działalności organizacji pozarządowych realizujących zadania z ochrony zdrowia oraz działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

Rozwój bazy medycznej Raciborza oparty jest przede wszystkim o Szpital Rejonowy im. Józefa Rostka w Raciborzu. Posiada on takie oddziały jak:

- Anestezjologii i Intensywnej Terapii,
- Chirurgiczny,

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Chirurgii Urazowo-Ortopedycznej,
- Dermatologiczny
- Dzienny Oddział Chemioterapii,
- Ginekologiczno – Położniczy,
- Odcinek Noworodkowy,
- Obserwacyjno-Zakaźny,
- Okulistyczny,
- Otolaryngologiczny,
- Pediatriczny,
- Pulmonologiczny,
- Stacja Dializ,
- Wewnętrzny I i II
- Izba Przyjęć,
- Pogotowie Ratunkowe².

W Szpitalu znajduje się również Laboratorium Analityczne, Laboratorium Mikrobiologiczne, Zakład Diagnostyki i Terapii oraz Zespół Poradni Specjalistycznych.

W Raciborzu funkcjonują też niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, praktyki grupowe i indywidualnych osób wykonujących zawody medyczne. Wg stanu na dzień 28.02.2006 r. na terenie Raciborza zarejestrowanych było 32 niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej (Rejestr Zakładów Opieki Zdrowotnej Wojewody Śląskiego).

Obok SPZOZ-ów zarejestrowanych w Rejestrze Wojewody Śląskiego na terenie powiatu działają gabinety lekarskie świadczące usługi medyczne w ramach praktyki ogólnolekarskiej, specjalistycznej opieki zdrowotnej w tym stomatologii. Organem rejestrowym dla tych gabinetów jest Śląska Izba Lekarska w Katowicach, gdzie zarejestrowanych było 151 gabinetów lekarskich.

Uzupełnieniem usług medycznych świadczonych przez zakłady opieki zdrowotnej oraz gabinety lekarskie jest indywidualna i grupowa działalność pielęgniarek i położnych.

Proces zmian w funkcjonowaniu podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej w ramach lecznictwa ambulatoryjnego polegający na prywatyzacji usług w wielu przypadkach zwiększył dostępność i jakość świadczonych usług. W celu zapewnienia mieszkańcom profesjonalnej i natychmiastowej pomocy medycznej w stanach nagłych należy rozwijać Zintegrowane

Ratownictwo Medyczne oraz wzmacniać je poprzez wsparcie w zakupach sprzętu i wysoko specjalistycznej aparatury medycznej. Pożądanym jest także rozszerzenie lub przynajmniej kontynuacja zdrowotnych programów profilaktycznych w zakresie onkologii i kardiologii. Po analizie danych demograficznych celowym wydaje się kontynuowanie rozwoju zakładów pielęgnacyjno - opiekuńczych i opiekuńczo – leczniczych oraz poradni i gabinetów rehabilitacyjnych.

Działania podejmowane w Gminie Racibórz w zakresie ochrony zdrowia:

1. Profilaktyka alkoholowa, Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
2. Zapobieganie i zwalczanie chorób zakaźnych – zadanie realizowane przez służbę zdrowia;
3. Profilaktyka chorób nowotworowych – Polski Komitet Zwalczenia Raka – promocja zachowań ograniczających ryzyko zachorowania, zwiększanie dostępności oraz przekonywanie o konieczności wykonywania przesiewowych badań profilaktycznych, szerzenie oświaty prozdrowotnej (organizowanie ogólnodostępnych konferencji, onkologiczny telefon zaufania, „MARSZE NADZIEI” będące wyrazem solidarności z ludźmi chorymi na nowotwory), prowadzenie terapii psychologicznej, indywidualnej i grupowej dla chorych i organizowanie grup wsparcia dla ich rodzin;
4. Działania świadczone na rzecz osób niepełnosprawnych:
  - Centrum Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – Warsztat Terapii Zajęciowej (65 uczestników w 2003 r.), Ośrodek Dziennego Pobytu, Rehabilitacji i Edukacji Dzieci Niepełnosprawnych (ok. 30 dzieci), Gabinety rehabilitacji (w 2003 roku u usług skorzystało ponad 500 pacjentów), Poradnia Rehabilitacyjna (w ramach kontraktu z NFZ, który w 2003 r. obejmował porady, zabiegi i leczenie dla 1850 osób);
  - Towarzystwo Pomocy Dzieciom Upośledzonym – szeroko rozumiana pomoc dla dzieci upośledzonych i ich rodziców, czynności zapobiegawczo-profilaktyczne;
  - Raciborskie Stowarzyszenie Diabetyków – edukacja terapeutyczna, organizacja spotkań, szkoleń, warsztatów medycznych i dietetycznych, profilaktyczne badania przesiewowe: glukozy we krwi, cholesterolu, trójglicerydów („Białe Soboty”);
  - Polski Związek Niewidomych – działania profilaktyczno-zapobiegawcze polegające na organizowaniu szkoleń w zakresie zachowań pomocowych

---

² Na podstawie danych zawartych na stronie internetowej Szpitala Rejonowego im. J. Rostka w Raciborzu

- w rehabilitacji narządu wzroku, propagowaniu stylu życia, który oszczędza narząd wzroku i pozwala wykorzystać do w czynnościach dnia codziennego;
- Stowarzyszenie PERSONA na rzecz promocji i ochrony zdrowia psychicznego. W 2003 roku w Poradni Zdrowia Psychicznego w Raciborzu było zarejestrowanych ogółem 3324 osób z zaburzeniami psychicznymi. Dane nie uwzględniają innych niepublicznych poradni. Obecnie utrzymuje się względnie stały poziom zaburzeń psychotycznych. Obserwuje się natomiast wzrost zaburzeń nerwicowych o różnym podłożu, formie i nasileniu. Tylko w 2003 r. odnotowano ich w PZP 1808. Niepokojący jest także wzrost zaburzeń zachowania i emocji u dzieci i młodzieży. Brak jest dokładnych danych w tym zakresie, gdyż zjawisko nie jest w pełni ewidencjonowane.
  - Stowarzyszenie PERSONA w prowadzonym Ośrodku Wspierania Rodziny w 2003 r. udzieliło specjalistycznej pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej i socjalnej 1500 osobom. W zakresie profilaktyki uzależnień oraz promocji zdrowia psychicznego programem objęto około 500 osób. Działania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego z oczywistych względów nie wyczerpują złożoności problemów i zagrożeń, a jej beneficjentami jest tylko część potrzebujących. Mają jednak charakter systemowy, gdyż obejmują wczesną profilaktykę, diagnozę, terapię i interwencję w czasie kryzysu oraz rehabilitację umożliwiającą realizację zadań życiowych.

Ponadto Gmina Racibórz wspiera podejmowane przez lokalne środowiska (Koło Terenowe Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego przy Szpitalu Rejonowym w Raciborzu) działania związane z profilaktyką chorób cywilizacyjnych i społecznych, nie tylko w zakresie chorób nowotworowych, ale również w zakresie: cukrzycy, chorób układu krążenia, mięśnia sercowego, jelita grubego, chorób skóry, osteoporozy itp. Przedsięwzięcia takie jak „Raciborskie Dni Promocji Zdrowia” czy „Białe Soboty” mają na celu umożliwić raciborskiej społeczności kreowanie zdrowego stylu życia, wykształcenie silnych mechanizmów motywujących do działań profilaktycznych, zwiększając wiedzę społeczeństwa na dany temat.

2.2.7 Pomoc społeczna

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonuje w Raciborzu kilkanaście podmiotów. Rolę koordynatora działań pełni Biuro Pełnomocnika Prezydenta ds. Społecznych, zaś główną instytucją realizującą w gminie zadania pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Zgodnie z Miejskim Programem Pomocy Społecznej na lata 2001-2010 w ramach systemu pomocy społecznej są realizowane następujące programy:

1. Program pomocy rodzinie i dziecku;
2. Program pomocy osobom żyjącym w ubóstwie;
3. Program pomocy osobom bezrobotnym;
4. Program pomocy osobom niepełnosprawnym fizycznie i umysłowo;
5. Program pomocy osobom niepełnosprawnym zaburzoną psychicznie;
6. Program pomocy seniorom;
7. Program profilaktyki i pomocy uzależnionym;
8. Program pomocy bezdomnym.

Punktem wyjścia do opracowania w/w Miejskiego Programu Pomocy Społecznej była diagnoza problemów społecznych dokonana w oparciu o rozeznanie środowiskowe pracowników socjalnych OPS oraz na podstawie danych z instytucji zajmujących się poszczególną problematyką. Hierarchia problemów społecznych ułożona wg skali ważności i uciążliwości przedstawiała się następująco:

- o Problemy związane z wypełnianiem ról małżeńskich i rodzicielskich generujące dysfunkcyjność rodziny;
- o Ubóstwo;
- o Bezrobocie;
- o Niepełnosprawność fizyczna, umysłowa i psychiczna;
- o Starość i niedołążność;
- o Bezdomność.

Należy dodać, iż aby Racibórz mógł prowadzić politykę dostosowaną do lokalnej specyfiki w roku 2004 został przyjęty Gminny Program Pomocy Osobom Niepełnosprawnym na lata 2005-2010 uwzględniający konieczność opieki nad osobą niepełnosprawną od narodzin do późnej starości.

W 2001 roku Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy 2 142 osobom, w 2002 roku 2 342 osobom, w roku 2003 liczba osób, która otrzymała pomoc z OPS wzrosła do 2 529 osób, zaś w roku 2004 osiągnęła liczbę 3 837 osób.

Tabela 5. Powody udzielenia pomocy przez OPS w Raciborzu w latach 2001-2004

Powody udzielenia pomocy	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy			
	2001	2002	2003	2004
Bezrobocie	507	554	622	455
Długotrwała choroba	138	135	183	105

Potrzeba ochrony macierzyństwa	199	188	258	141
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	72	56	62	35
Alkoholizm	139	137	129	88
Bezdomność	47	58	59	45
Niepełnosprawność	460	507	568	220

Źródło: UM w Raciborzu.

W Raciborzu funkcjonują dwa domy pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym zapewniające opiekę stacjonarną seniorom niezdolnym do samodzielnej egzystencji:

- DPS „Złota Jesień” – dla ludzi starych, koedukacyjny z bazą rehabilitacyjną, dysponuje 208 miejscami;
- DPS p.w. Św. Nortburgi dla ludzi przewlekłe chorych psychicznie, koedukacyjny z bazą rehabilitacyjną, dysponuje 175 miejscami.

Domy pomocy społecznej mogą również świadczyć usługi opiekuńcze i specjalistyczne dla osób w nim nie zamieszkujących.

Należy dodać, że pobyt w domu pomocy społecznej jest obecnie jednym z najdroższych świadczeń pomocy społecznej. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej o zasięgu powiatowym ustala starosta. W roku 2005 koszt ten przedstawia się następująco: DPS „Złota Jesień” – 1 790 zł, w DPS Św. Notburgii – 1 670 zł.

Ośrodek Pomocy Społecznej prowadzi ośrodek wsparcia - Dzienny Dom Pomocy Społecznej, którego podopiecznymi są osoby samotne, niepełnosprawne, w wieku poprodukcyjnym, bezradne w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego. W roku 2004 do DDPS uczęszczały średnio 44 osoby miesięcznie (DDPS dysponuje max. 48 miejscami). DDPS zapewnia podopiecznym organizację czasu wolnego, posiłek podczas pobytu i terapię zajęciową. Inną formą pomocy społecznej są mieszkania chronione – przygotowują osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępują pobyt w placówce zapewniającą całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku w integracji ze społecznością lokalną.

Pierwsze 2 mieszkania chronione uruchomiono w 2001 roku. W roku 2004 funkcjonowało już 5 mieszkań chronionych oferujących możliwość pobytu dla 16 osób. W 2004 roku w mieszkaniach tych przebywały: 7 osób niepełnosprawnych, z czego 4 to osoby z zaburzeniami psychicznymi, 2 osoby uzależnione od alkoholu i 1 osoba niepełnosprawna fizycznie. Pozostali mieszkańcy to 3 osoby w wieku poprodukcyjnym oraz 2 kobiety i troje dzieci (ofiary przemocy w rodzinie).

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Są one realizowane w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Na terenie Gminy Racibórz funkcjonują trzy podmioty wspierające działalność zakładów lecznictwa odwykowego. Są nimi: Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień, Punkt Konsultacyjny przy Kościele Zielonoświątkowy oraz Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny działający przy Ośrodku Pomocy Społecznej.

Profilaktyka w szkołach opierała się w dużej mierze na bliższej i systematycznej współpracy z rodzicami, Policją, samorządem lokalnym oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Pozytywną rolę w aspekcie profilaktyki odegrali również kompetentni psychologzy i pedagodzy szkolni.

Ważnym elementem w szkolnych programach profilaktycznych realizowanych w 2004 roku, finansowanych ze środków Gminy, było zwiększenie udziału rodziny w oddziaływaniach profilaktycznych poprzez zbliżenie między szkołą a domem rodzinnym.

W celu zapobiegania sprzedaży przez nieuczciwych sprzedawców napojów alkoholowych osobom nieletnim Gmina Racibórz w listopadzie 2004 roku zgłosiła swój czynny udział w akcji pod nazwą „Alkohol nieletnim – dostęp wzbroniony”, która jest wspólną inicjatywą Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) i Związku Pracodawców Przemysłu Piwowarskiego w Polsce - Browary Polskie. Jej celem jest ograniczenie osobom nieletnim dostępu do alkoholu.

Oprócz przystąpienia do kampanii Gmina w 2004 roku kontynuowała wspieranie grup danych społeczności w działaniach na rzecz ograniczania popytu na środki psychoaktywne poprzez między innymi wzrost świadomości społecznej i zmiany cech środowiska lokalnego.

Nieodłącznym elementem profilaktyki jest również wspieranie osób uzależnionych w ich abstynencji poprzez organizację różnego rodzaju grup wsparcia.

Słabe strony opieki społecznej

- Brak środków na realizację Ustawy z dnia 12 marca 2004 r., która wprowadziła nowe zadanie o charakterze obowiązkowym, tj. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną (tworzenie świetlic, klubów, poradni rodzinnych). Gmina ma też obowiązek zapewnienia miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego.
- Jakkolwiek OPS prowadzi pracę socjalną, to na terenie Powiatu Raciborskiego powinien prężniej rozwijać się ośrodek interwencji kryzysowej. W gminie działają zaledwie 4 świetlice socjoterapeutyczne.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Należy przystąpić do budowania zintegrowanego systemu wielorakiego wspomaganiania rodziny i dziecka zawierającego m.in. takie elementy jak: poradnictwo rodzinne, terapię rodzinną. Konieczna jest ścisła współpraca z Powiatem ponieważ prowadzenie specjalistycznego poradnictwa, ośrodków opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci i młodzieży, w tym placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym, a także prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej należy do zadań powiatu.
- Mieszkania chronione – oddziaływania są niekompletne, ponieważ z ich mieszkańcami nie prowadzi się zajęć terapeutycznych.
- Należy też rozważyć możliwość dopasowania ilości pracowników socjalnych do wymogów ustawy oraz zatrudnienia konsultanta ds. osób bezrobotnych, uzależnionych i zaburzonych psychicznie w celu podniesienia jakości pracy Ośrodka (prowadzenie pracy socjalnej metodą grupową) oraz efektywności działań motywujących podopiecznych do zmiany swojej sytuacji.
- Podjąć dalsze działania zmierzające do likwidacji barier architektonicznych.

Zjawiska pozytywne:

- Rozwijająca się współpraca samorządu z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecenie zadań publicznych z zakresu profilaktyki alkoholowej, pomocy społecznej, ochrony i promocji zdrowia oraz działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
- Współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z organizacjami pozarządowymi i środowiskami wolontariackimi.

2.2.8 Bezpieczeństwo publiczne

Analizując stan bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu raciborskiego w porównaniu z innymi powiatami Śląska, należy stwierdzić, że powiat raciborski i miasto Racibórz należą do grona najbezpieczniejszych w naszym województwie. Niemniej jednak należy zwiększyć działania w zakresie podniesienia bezpieczeństwa poprzez zwiększenie patroli:

- na terenie miasta w porze wieczorno-nocnej,
- na terenie dworca PKP,
- na osiedlach.

Tabela 6. Postępowania przygotowawcze – ogółem w gminie Racibórz w latach 2000-2004

Lata	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Wskaźnik wykrywalności(%)
2000	1915	2110	1045	49,2
2001	2201	2471	1071	43,1

2002	2081	2660	1268	47,5
2003	2230	3107	1640	51,9
2004	2054	3164	1836	57,7

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu. Sekcja prewencji.

Tabela 7. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw kryminalnych w gminie Racibórz w latach 2000-2004.

Lata	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Wskaźnik wykrywalności(%)
2000	1776	1947	898	45,7
2001	2104	2086	702	33,4
2002	2009	2181	804	36,7
2003	2156	2518	1063	41,3
2004	1966	2243	930	41,1

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu. Sekcja prewencji.

Tabela 8. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw przeciwko życiu w gminie Racibórz w latach 2000-2004.

Lata	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Wskaźnik wykrywalności(%)
2000	68	117	104	88,9
2001	58	46	33	71,7
2002	68	50	36	72
2003	89	53	39	73,6
2004	99	40	29	72,5

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu. Sekcja prewencji.

Tabela 9. Postępowania przygotowawcze dot. przestępstw przeciwko mieniu w gminie Racibórz w latach 2000-2004.

Lata	Wszczęte	Stwierdzone	Wykryte	Wskaźnik wykrywalności(%)
2000	1356	1525	554	36
2001	1643	1775	469	26,2
2002	1568	1854	552	29,6
2003	1660	2129	755	34,6
2004	1507	1748	521	29,5

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Raciborzu. Sekcja prewencji.

Bardzo istotny z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców raciborszczyzny jest poziom przestępczości kryminalnej, który w powiecie raciborskim jest stosunkowo niski. W 2004r. czyny te stanowiły 1,8% wszystkich przestępstw kryminalnych, natomiast średni wynik wojewódzki to 2,3%.

Największą ilość przestępstw, bo aż 57,2% ogólnej liczby przestępstw kryminalnych stanowią czyny przeciwko mieniu. Należy jednak zaznaczyć, że wartość ta stanowi 87,7% poziomu z 2003r. Jest to przestępczość nie tyle groźna ile dokuczliwa społecznie. Wynika w dużej mierze z problemów społecznych, bezrobocia, biedy, z którymi boryka się nie tylko nasze miasto i powiat. W walce z przestępczością przeciwko mieniu KPP Racibórz odnotowuje sukcesy osiągając 5-ty w województwie wskaźnik wykrywalności kradzieży cudzej rzeczy i 6-ty na Śląsku wskaźnik wykrywalności kradzieży i kradzieży poprzez włamanie do samochodu. Aby jednak ograniczyć tę sferę przestępczości konieczne jest uaktywnienie wszystkich podmiotów mających wpływ na szeroko rozumianą problematykę społeczno-ekonomiczną.

Nie zdiagnozowanym w pełni problemem jest narkomania. W porównaniu z 2003r. dynamika przestępstw stwierdzonych wyniosła 189,1% przy wykrywalności 97,7%. Tak imponujący wynik to zasługa funkcjonującego w strukturze KPP Zespołu do Zwalczania Przemocności Narkotykowej.

W ostatnich latach zauważalny jest gwałtowny przyrost czynów popełnianych przez nieletnich, rośnie również wskaźnik demoralizacji. Problematyką nieletnich w KPP zajmuje się Zespół ds. Nieletnich i Patologii. Grupa ta prowadzi odpowiednią profilaktykę, uzyskuje informacje na temat czynów zabronionych popełnianych przez osoby nieletnie oraz przeprowadza postępowania o czyny popełnione przez nieletnich.

Dużym zagrożeniem dla mieszkańców Raciborza są wypadki i kolizje drogowe. Systematycznie rośnie statystyka przestępstw drogowych. Wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych wyniósł 124,7% ilości przestępstw zaistniałych w 2003r.. Ujawniono 508 kierujących w stanie nietrzeźwym, o 103 więcej niż w roku 2003. Jest to priorytetowe zadanie funkcjonariuszy ruchu drogowego, gdyż prowadzenie w stanie nietrzeźwym to jedno z najgroźniejszych zjawisk z zakresu ruchu drogowego.

Poniżej zamieszczone są również dane statystyczne zebrane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej.

Tabela 10. Zdarzenia zarejestrowane przez Komendę Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w latach 2000 - 2004 r. na terenie gminy Racibórz.

Rok	Ilość zdarzeń na terenie miasta	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe
2000	392	159	207	26
2001	396	141	217	38
2002	561	249	289	23
2003	564	267	277	20
2004	608	230	359	19

Źródło: Komenda Powiatowa PSP w Raciborzu.

Należy wspomnieć również o Komendzie Straży Miejskiej, która realizuje zadania zgodnie z kompetencjami w zakresie interwencji porządkowych, utrzymania ładu na terenie gminy Racibórz, kontroli regulowania różnych opłat lokalnych itp., przyczyniając się w ten sposób do zachowania zorganizowanego porządku w mieście.

Poprawa w zakresie bezpieczeństwa publicznego może nastąpić np. po zastosowaniu monitoringu, dzięki któremu przestępczość spada średnio (w innych miastach) od 40 do 60%. Potrzebne są pilne działania w zakresie sprawnego funkcjonowania systemu monitoringu w mieście. W systemie tym będą miały też udział inne instytucje (banki, stacje benzynowe, sklepy itp.).

Ponadto, miasto Racibórz usytuowane jest na terenach zalewowych rzeki Odry, co powoduje konieczność zabezpieczania się na wypadek powodzi. Rejonami najbardziej zagrożonymi są tereny położone wzdłuż koryta rzeki tj. centrum miasta oraz dzielnice Ostróg, Obora, Płonia. W celu zminimalizowania skutków ewentualnej powodzi oraz innych zagrożeń życia i zdrowia lub mienia mieszkańców Raciborza opracowano plan reagowania kryzysowego Gminy Racibórz.

Po powodzi w 1997 r. dzięki środkom Unii Europejskiej i Banku Światowego zakupiono sprzęt przeciwpowodziowy nowej generacji.

Reasumując, należy stwierdzić, że Racibórz należy do jednego z najbezpieczniejszych miast na Śląsku. Trzeba jednak rozróżnić obiektywne i mierzalne bezpieczeństwo mieszkańców, od subiektywnego poczucia bezpieczeństwa. Rzeczywisty poziom bezpieczeństwa kształtuje się przez to co widać na ulicy, infrastrukturę najbliższego otoczenia, informacje obiegowe lub medialne lub przez brak rzetelnych informacji na temat bezpieczeństwa, powodujący bezradność oraz strach przed staniem się ofiarą przestępstwa lub zdarzenia losowego.

2.2.9 Środowisko przyrodnicze i jego stan

Po reformie administracyjnej w 1999 r. Racibórz jest gminą miejską i siedzibą powiatu w województwie śląskim. Jest także „stolicą” Euroregionu „SILESIA”.

Racibórz położony jest na południu Polski, na Nizinie Śląskiej, w Kotlinie Raciborskiej, w dolinie Górnej Odry, u północnych wrót Bramy Morawskiej (krainy w Czechach), 21 km od drogowo-kolejowego przejścia granicznego do Czech w miejscowości Chałupki (w kierunku południowym) i 10 km od drogowego przejścia granicznego do Czech, w Pietraszynie (w kierunku południowo-zachodnim).

Dzięki takiemu położeniu Racibórz od początku swego istnienia pełnił rolę komunikacyjną. Bramą Morawską przebiegały bowiem najważniejsze szlaki handlowe Europy np. „szlak bursztynowy” i szlak solny. Tędy podążał Jan III Sobieski na odsiecz Wiednia przeciw nawale tureckiej w 1683 r. Dziś wytyczono tu „Szlak Husarii Polskiej”.

Racibórz leży na wysokości od 179 do 272 m n.p.m., a jego współrzędne geograficzne to 18° 12' długości geograficznej wschodniej i 50° 05' szerokości geograficznej północnej. Miasto usytuowane jest w odległości 74 km od Opola i 83 km od Katowic.

Kotlina Raciborska, w której leży Racibórz to zapadlisko przedkarpackie, wypełnione piaskami i żwirami czwartorzędowymi. Dolina Odry w południowej części ma prostolinijny przebieg nawiązujący do rowu tektonicznego. W dnie doliny o szerokości 4 - 5 km (wys. 180 - 220 m n.p.m.) oraz jej zboczach występuje kilka poziomów terasowych, utworzonych przez rzekę, a powyżej rozciągają się wysoczyzny morenowe. Na obecną rzeźbę największy wpływ wywarły dwa zlodowacenia: południowopolskie (krakowskie) i środkowopolskie.

W Dolinie Odry wykształciły się żyzne gleby - mady. Na Płaskowyżu Głubczyckim, który jest prawie bezleśną równiną lessową (wys. 200 - 260 m n.p.m.) wykształciły się najżyźniejsze gleby czarnoziemne (takich gleb mamy zaledwie 1 % na obszarze całej Polski), będące podstawą rolnictwa.

Na Płaskowyżu Rybnickim, we wschodniej części powiatu, na jego węglonośnym podłożu zalegają twory trzeciorzędowe z pokładami soli i siarki przykryte osadami czwartorzędowymi - piaskami i żwirami oraz glinami. Do Doliny Odry region ten opada krawędzią (kuesta) prawie 100 - metrowej wysokości. Stąd we wschodniej części naszej gminy krajobraz jest bardziej urozmaicony wznosząc się prawie o 100 m wyżej od Doliny Odry. Malowniczości temu obszarowi nadają lasy, które porastają gleby bielicowe.

Klimat Kotliny Raciborskiej kształtuje się pod wpływem ciepłych mas powietrza napływających z południa przez Bramę Morawską i oceanicznych mas powietrza napływających z zachodu. Jest tu cieplej niż w otaczających Kotlinę krainach geograficznych. Średnia roczna

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

temperatura wynosi tu +8°C. Lato jest raczej długie, a zimy łagodne. Opady wynoszą średnio 600 - 700 mm. Przeważają kierunki wiatrów NW w cieplej porze roku, a z sektora SW w chłodnej porze roku spowodowane między innymi wymuszonym przepływem powietrza przez Bramę Morawską w około 40 % okresu. Warunki zdrowotne Raciborza uważane są za zadowalające.

Wyżej wymienione warunki naturalne pozwoliły na wytworzenie kompleksów zieleni miejskiej, w tym zespołów parkowo-leśnych. Należą do nich:

- Ogród Botaniczny Arboretum Bramy Morawskiej zlokalizowany w Lesie Miejskim Obora. Liczy 163 ha i składa się z dwóch części: około 35-hektarowego zagospodarowanego i ogrodzonego ogrodu właściwego, gdzie znajdują się kolekcje roślin i ośrodki dydaktyczne oraz części przyrodniczo - krajobrazowej z fragmentami naturalnej przyrody. Las komunalny Obora - Arboretum Bramy Morawskiej to bardzo interesujący przyrodniczo teren ze starym lasem, gdzie spotkać można dęby o 4 metrowym obwodzie, jary, stawy i źródła. Arboretum Bramy Morawskiej przyjęto do Rady Ogrodów Botanicznych, co umożliwia ściślejszą współpracę z innymi ogrodami w zakresie wymiany doświadczeń organizacyjnych i naukowych, kolekcji gatunków roślin i pozyskiwania środków finansowych. W skład Arboretum Bramy Morawskiej wchodzi Mini ZOO w którym znajduje się ok. 100 zwierząt i ptaków. Przy Arboretum umieszczone jest kąpielisko oraz miejsce kempingowe przygotowane dla turystów odwiedzających Arboretum i miasto Racibórz.
- Rezerwat przyrody leśno - stawowy „Łęczczok” o powierzchni 408,21 ha (w tym 247 ha stawów) oddalony jest od centrum miasta o kilka kilometrów. Został utworzony w 1957 roku dla ochrony wielogatunkowego lasu łęgowego, alei zabytkowych drzew, starorzeczy Odry i pocysterskich stawów rybnych. Rezerwat ten tylko częściowo leży na terenie gminy Racibórz (ok. 120 ha). Fauna Łęczczoka obejmuje m.in. 249 gatunków ptaków, kilkaset gatunków bezkręgowców, ponadto 46 gatunków dziko żyjących ssaków, itd. Unikalna oraz bogata fauna i flora rezerwatu znalazła dogodne warunki do przetrwania dzięki czynnikom biogeograficznym. Przez obszar rezerwatu wiodą także trasy przelotów ptactwa do ciepłych krajów, dla którego Rezerwat Przyrody Łęczczok jest przystankiem w podróży. Jest to jedna z najbogatszych w Polsce ostoja awifauny, gdzie można obserwować ok. 211 gat. ptaków, w tym 121 gat. ptaków lęgowych i prawdopodobnie lęgowych.

Duża część zwierząt żyjących na terenie Łęczczoka należy, wedle kryteriów Międzynarodowej Unii Ochrony Przyrody (IUNCN), do gatunków wymierających lub narażonych na wymarcie. Flora rezerwatu obejmuje ponad 500 gatunków roślin

naczyniowych, w tym 70 gatunków drzew oraz 54 gatunki roślin zarodnikowych. W powyższej liczbie znajduje się też około 30 gatunków roślin chronionych: 22 gatunki objęte ochroną ścisłą i 8 gatunków objętych ochroną częściową.

Dodatkową atrakcją Łęczzoka jest Aleja Husarii Polskiej. Wzdłuż tego oznakowanego czerwonym kolorem fragmentu szlaku turystycznego o całkowitej długości 158 km, rosną wiekowe aleje dębów i buków - część z dębów zasadził prawdopodobnie sam Jan III Sobieski podążając na Wiedeń.

Warto zaznaczyć, że leśno – stawowy rezerwat przyrody Łęczzok oraz Arboretum Bramy Morawskiej w Lesie Komunalnym Obora wchodzi w skład największego w woj. śląskim parku krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich.

- Park Zamkowy - okala jedną z najciekawszych atrakcji turystycznych Raciborza - Raciborski Zamek. Na terenie parku znajduje się pomnik przyrody – dąb błotny oraz usytuowany jest także, odsłonięty w 1958r. obelisk poświęcony Powstańcom Śląskim. Przez park wiedzie rozbudowana sieć ścieżek spacerowych i trasa rowerowa wkomponowana w system tras rowerowych Raciborza. Na terenie parku, na trasie rowerowej znajduje się również dawna przystań żeglarska z 1913 roku.
- Park im. Miasta Roth – na terenie parku znajduje się malowniczy staw o powierzchni ok. 10 000 m² z niewielką zadrzewioną wysepką, na terenie którego od kilku lat prowadzona jest działalność w zakresie rekreacji wodnej. Na przeciwległych brzegach stawu znajdują się dwa pomniki przyrody: dąb błotny i cypryśnik błotny. W parku jest rozbudowana sieć ścieżek spacerowych oraz plac zabaw dla dzieci. Na niekorzyść parku przemawiają natomiast: zanieczyszczona woda, brak oświetlenia parku, a to jest przyczyną dewastacji otoczenia.
- Park Kolejowy - na terenie parku znajdują się 4 pomniki przyrody – platany klonolistne.
- Park Miejski (zieleniec) – położony w bezpośrednim sąsiedztwie Urzędu Miasta, o małej powierzchni, bez cech charakterystycznych.

Zieleń miejską dzisiejszego Raciborza tworzą więc: część parku krajobrazowego Cysterskich Kompozycji Krajobrazowych Rud Wielkich, 3 parki o pow. 21,11 ha, zieleńce i skwery zajmujące 28,64 ha, zieleń osiedlowa - 38,5 ha, ogródki działkowe - 96,66 ha. W mieście rośnie wiele wspaniałych rodzimych gatunków drzew, krzewów i kwiatów, wśród których znajdują się dęby, jesiony, lipy, klony, kasztanowce, buki, graby, topole, jarzęby, sosny, świerki, grusze i czereśnie. Możemy spotkać także okazy pochodzące z innych stref klimatycznych: miłorząb, dąb biały i błotny, platany klonolistne, cyprysiki błotne, katalpy i inne. Wielką ozdobą są: magnolie, tulipanowce, derenie właściwe, i najdłuższa w Polsce, a może i w Europie aleja leszczyny tureckiej.

2.2.10 Ochrona środowiska

Ochrona gleb

Mapy glebowo-rolnicze gminy Racibórz wykazują, że na terenach rolniczych występują mady, czarnoziemy zdegradowane, czarnoziemy deluwialne, gleby brunatne oraz gleby pseudobielicowe, przy czym dominują mady wytworzone z osadów aluwialnych o budowie warstwowej i zaliczane są do mad bardzo ciężkich, średnio ciężkich i średnich.

Na terenie gminy Racibórz nie znajduje się żaden punkt monitoringu gleb w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Najbliższy punkt jest zlokalizowany w gminie Nędza (nr 327) oraz w gminie Rybnik (nr 325). Badania monitoringowe nie wykazują zanieczyszczenia gleb w tych punktach.

Badania wykonane w 2002 r. na terenie gminy Racibórz przez Politechnikę Śląską wykazały, że nie występuje tutaj zanieczyszczenie gleb.

Zasoby wodne

Obszar gminy Racibórz w całości położony jest w dorzeczu Odry, która jest osią hydrograficzną regionu. Głównym ciekim Raciborza jest Odra z licznymi mniejszymi dopływami. Źródła Odry znajdują się w Górach Oderskich (Wschodnie Sudety) na terenie Republiki Czeskiej. Przekrój graniczny znajduje się w 20 km biegu Odry w miejscowości Chałupki. Na terenie gminy Racibórz długość Odry wynosi 9,3 km. Rzeka wpływa na jej teren w południowej części w 45,7 km i rozdziela się na dwie odnogi: Odrę przepływającą przez teren centrum miasta oraz Kanał Ulgi, sztucznie wybudowany w celu ochrony przeciwpowodziowej Raciborza, leżący po prawej stronie biegu rzeki o długości 7,3 km. Kanał Ulgi ponownie łączy się z biegiem Odry w północnej części gminy w dzielnicy Miedonia w 55,0 km.

Odra na wysokości Raciborza ma charakter nizinny o powolnym przepływie i meandrującym korycie i płaskim dnie.

Z doliną Odry w okolicach Raciborza związane są liczne kompleksy stawów – najważniejszy z nich to ponad 400 hektarowy rezerwat „Łęczok”. Mniejsze to:

- stawy w użytkowaniu prywatnym w dzielnicy Markowice (3 stawy o pow. 4,21 ha),
- w dzielnicy Brzezie (5 stawów o pow. 22,75 ha),
- w dzielnicy Miedonia (3 stawy o pow. 1,75 ha),

zalewiska w poeksploatacyjnych wyrobiskach:

- w dzielnicy Brzezie i Płonia – tzw. Wyrobiska Brzezie o szacunkowej powierzchni ok. 90 ha,
- w dzielnicy Ostróg – o pow. 43,21 ha,

- o w dzielnicy Studzienna i Sudół tzw. Stawy Witolda o pow. 24,5 ha.

Teren Raciborza leży w obrębie wezbrań powodziowych rzeki Odry. Rzeka Odra nie posiada pełnego systemu przeciwpowodziowego. Ostatnie duże zjawiska powodziowe notowano w sierpniu 1985r. i lipcu 1997r. oraz w lipcu 2001r.

Jakość wód rzeki Odry kontrolowana jest w ramach monitoringu prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w 2 przekrojach pomiarowo – kontrolnych.

Wyniki badań wskazują jej pozaklasowy charakter. Każdy z kontrolowanych przekrojów wykazuje pozaklasowość, szczególnie w klasyfikacji oznaczeń fizyko-chemicznych oraz bakteriologicznych. Jednakże w odniesieniu do punktu pomiarowego w Miedoni (55,5 km) obserwuje się poprawę w stosunku do punktu pomiarowego w Raciborzu w 48,5 km w oznaczeniach BZT5, ChZT, metali ciężkich, zawiesiny oraz oznaczeń fizyko-chemicznych bez biogenów. Wody Odry po przejściu przez teren miasta ulegają nieznacznej poprawie w zakresie oznaczeń BZT5, ChZT, utlenialności, oznaczeń zawiesiny, oraz oznaczeń fizyko-chemicznych bez biogenów.

Gmina Racibórz leży w obrębie południowej części Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 332 Subniecka Kędzierzyńsko-Głubczycka. Wody podziemne na terenie gminy Racibórz badane są w dwóch punktach pomiarowych. W otworze 1114 sieci krajowej (Racibórz, GZWP 352) jakość wód mieści się w klasie czystości Ib, w punkcie nr 65 monitoringu regionalnego – w klasie III, o czym decyduje zanieczyszczenie NH₄ prawdopodobnie antropogeniczne.

Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej powinny iść w kierunku ograniczania zarówno ilości ujmowanych wód na cele technologiczne, jak i ograniczania ilości produkowanych ścieków przemysłowych. Plan ten realizowany jest poprzez wykonywanie działań związanych „Programem kanalizacji sanitarnej gmin dorzecza górnej Odry – etap I”. Między innymi wszystkie wyloty systemu kanalizacji deszczowej wyposażone zostaną w urządzenia podczyszczające – łapacze oleju i piasku.

Istotnym czynnikiem wpływającym na jakość wód, zarówno powierzchniowych, jak i podziemnych są spływy obszarowe z terenów o intensywnej produkcji rolnej. Ograniczanie zanieczyszczeń z tytułu spływów powierzchniowych powinno być realizowane poprzez systematyczne wdrażanie zasad prowadzenia gospodarki rolnej zgodnych z założeniami ochrony środowiska.

Powietrze atmosferyczne

Pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza prowadzone są w ramach monitoringu krajowego i regionalnego. W odniesieniu do podstawowych zanieczyszczeń powietrza w Raciborzu

obserwuje się przekroczenia dopuszczalnych wysokości stężeń rocznych dla fenolu, benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego. Badania opadu pyłu i opadu metali nie wykazują przekroczeń dopuszczalnych norm. Wykonywane badania wykazują znaczne zróżnicowanie stężeń w okresie roku - stężenia pyłu PM10, pyłu TSP, SO₂, benzo(a)pirenu, substancji smolistych, ołowiu i kadmu istotnie wzrastają w okresach grzewczych.

Gmina nie jest objęta Programem Ochrony Powietrza. Wg oceny poziomu substancji w strefach dokonywanej co roku przez wojewodę, wg kryterium ochrony zdrowia dla strefy raciborskiej (strefą jest obszar powiatu raciborskiego) określono klasę B, gdzie poziomy stężenie substancji kształtują się powyżej wartości dopuszczalnej, lecz nie przekraczają wartości dopuszczalnej powiększonej o margines tolerancji. Wg kryterium ochrony roślin dla strefy raciborskiej określono klasę A, gdzie poziomy stężenie substancji nie przekraczają wartości dopuszczalnej.

Źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza na terenie gminy Racibórz są przemysł, energetyka, komunikacja. Istotnym czynnikiem mającym wpływ na stan powietrza atmosferycznego ma również tzw. „niska emisja” obejmująca emisję ze źródeł niezorganizowanych, do których zalicza się głównie paleniska domowe, małe kotłownie, warsztaty rzemieślnicze i rolnicze. Emisja naturalna (tzw. tło zanieczyszczeń) ma na tym terenie znaczenie marginalne i nie wpływa na ocenę stanu zanieczyszczenia powietrza.

Wielkość niskiej emisji jest trudna do oszacowania. Wg projektu założeń do planu zaopatrzenia miasta Racibórz w ciepło, energię elektryczną i paliwa” (Gliwice, grudzień 2000) szacuje się, że emisja pyłów z palenisk i kotłowni indywidualnych stanowi ok. 20% emisji całkowitej pyłów, natomiast emisja podstawowych gazów stanowi od 12% do 21% emisji całkowitej gazów. Niska emisja znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w sezonie grzewczym.

Obok energetyki do największych źródeł zanieczyszczeń powietrza zaliczana jest komunikacja. W ostatnich latach nastąpił dynamiczny wzrost liczby pojazdów poruszających się na drogach. Z danych statystycznych wynika, że co roku rośnie liczba zarejestrowanych pojazdów samochodowych. W 2002 r., w gminie Racibórz zarejestrowanych samochodów osobowych wynosiła 15 199 szt.

W gminie od lat wysiłki kierowane są na likwidację niskiej emisji - od 1998r. funkcjonuje system dofinansowania dla osób, które przeprowadzają modernizację źródeł ciepła obejmującą zmianę paliwa na ekologiczne. W oparciu o środki celowe funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej od wielu lat wspomaga się także modernizację źródeł w obiektach użyteczności publicznej. W ciągu sześciu lat działania te tylko w zakresie dotacji dla osób fizycznych, kosztem ponad 1 000 tys. zł, pozwoliły na zainstalowanie w mieszkaniach i budynkach indywidualnych

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

424 źródeł ekologicznych (z czego aż 88% to kotły gazowe). W chwili obecnej rozważane jest opracowanie kompleksowego Programu Ograniczania Niskiej Emisji, który pozwoliłby na pozyskanie środków zewnętrznych, co mogłoby skutkować podniesieniem kwoty dofinansowania oraz rozszerzeniem jego zakresu.

Hałas

U źródeł uciążliwości związanych z hałasem leżą przede wszystkim komunikacja i przemysł. Najbardziej zagrożone negatywnym oddziaływaniem hałasu jest centrum Raciborza z ulicami: Podwale, Drzymały, Wojska Polskiego, Londzina, Matejki, Słowackiego, Opawską i Ocicką. Także wzdłuż tras tranzytowych w dzielnicach Miedonia i Stara Wieś (ul. Kozielska) oraz w dzielnicach Ostróg (ul. Armii Krajowej i Rudzka) i Studzienna (ul. Hulczyńska) mieszkańcy są zagrożeni negatywnym oddziaływaniem hałasu ze względu na bliskość zabudowy mieszkaniowej do dróg. W mniejszym zakresie hałas dotyczy obszarów niezurbanizowanych, gdzie zdolności przepustowe w odniesieniu do ruchu samochodowego są większe (południowa część dzielnicy Studzienna, Sudół, Ocice, Markowice).

Hałas generowany w zakresie przemysłu ma charakter lokalny. Największe zakłady przemysłowe Raciborza skupione są w centrum, na lewym brzegu Odry, wzdłuż linii kolejowej. Tereny przemysłowe są oddzielone od stref mieszkalnych rzeką Odrą lub ciągami komunikacyjnymi.

W ostatnich latach nie przeprowadzono badań hałasu na terenie gminy Racibórz.

System Zarządzania Środowiskowego w Gminie Racibórz

W celu usystematyzowania działania w zakresie ochrony środowiska oraz udokumentowania ich zgodnie z dyrektywami unijnymi w 2000r. władze miasta podjęły decyzję o wdrożeniu w gminie systemu zarządzania środowiskowego wg normy ISO 14 001.

Wdrażanie Systemu Zarządzania Środowiskowego (SZŚ) wg normy ISO 14 001 w oparciu o podejmowane wcześniej działania proekologiczne rozpoczęto w ośmiu pilotażowych jednostkach gminnych, tj.:

- Przedszkolu nr 15;
- Szkołach Podstawowych nr 3 i 11;
- Gimnazjum nr 1;
- Zakładzie Usług i Higieny Komunalnej sp. z o.o.;
- Miejskich Składowiskach Odpadów sp. z o.o.;
- Przedsiębiorstwie Komunikacji Miejskiej sp. z o.o.;

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Urządzie Miasta.

Uroczyste wręczenie certyfikatu nastąpiło 21 czerwca 2001 roku. W późniejszych etapach do Systemu przystąpiły kolejne jednostki.

W 2004 r. minęły 3 lata od wdrożenia i certyfikowania Systemu Zarządzania Środowiskowego w Gminie Racibórz, został on więc poddany recertyfikacji. Proces recertyfikacji objął 15 jednostek gminnych i został połączony z certyfikacją Systemu w 4 nowych jednostkach. Ocena wypadła pozytywnie i aktualnie Certyfikat Systemu wg normy PN-EN ISO 14 0001 posiada w Raciborzu 19 jednostek gminnych.

W celu realizacji zamierzeń proekologicznych w ramach SZŚ Rada Miasta podjęła zobowiązanie do takich działań w formie dokumentu pod nazwą Polityka Środowiskowa. Polityka ta jest jawna, skierowana do wszystkich zainteresowanych i wynika z realizacji założeń: AGENDY 21 - dokumentu końcowego konferencji "szczytu państw" zorganizowanej w 1992 r w Rio de Janeiro, Polityki Ekologicznej Państwa, Dyrektyw Unii Europejskiej i jest zbieżna z wojewódzkim, powiatowym i gminnym Programem Ochrony Środowiska.

Program ochrony środowiska dla gminy Racibórz na lata 2004-2015

Gmina posiada opracowany zgodnie z wymogami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (Dz. U. 2001.62 poz. 627 z późn. zm.) program ochrony środowiska, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa. Program ten został przyjęty przez Radę Miasta Racibórz uchwałą nr XVIII/224/2004 z dnia 24 marca 2004r..

Analiza stanu oraz tendencji zmian w zakresie poszczególnych komponentów środowiska i uciążliwości oraz zagrożeń przyszłościowego rozwoju społeczno-gospodarczego Raciborza, przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań w zakresie ochrony środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych, pozwoliła na sprecyzowanie gminnych priorytetów ochrony środowiska gminy Racibórz. Są to:

- o poprawa jakości powietrza atmosferycznego,
- o ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
- o poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez dalszą rozbudowę sieci kanalizacyjnych,
- o ochrona przed powodzią,
- o dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami komunalnymi,
- o zmniejszenie zagrożenia hałasem,

- o ochrona i rozwój terenów zieleni miejskiej.

Nadrzędnym priorytetem jest edukacja ekologiczna mieszkańców.

Gospodarka odpadami

System gospodarki odpadami na terenie gminy Racibórz oparty jest o selektywną zbiórkę odpadów komunalnych „u źródła” i ich przetwarzanie na drodze recyklingu. Selektywna zbiórka obejmuje odpady z tworzyw sztucznych, papieru i tektury, szkła gospodarczego. Dodatkowo w gminie selektywną zbiórką objęte są tekstylia, odpady niebezpieczne (baterie, przeterminowane leki, opakowania po środkach ochrony roślin), zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (światłówki, lodówki, telewizory, pralki, itp.), odpady wielkogabarytowe.

Segregacja odpadów na obszarze gminy prowadzona jest w dwóch systemach:

- workowym – w rejonie zabudowy jednorodzinnej,
- pojemnikowym – w tzw. „gniazdach” na terenach zabudowy wielorodzinnej.

W Raciborzu funkcjonują dwie mechaniczno-ręczne sortownie odpadów z selektywnej zbiórki: sortownia odpadów szklanych oraz sortownia odpadów z tworzyw sztucznych.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów komunalnych pozostałych po segregacji, podobnie jak w całym województwie, jest ich składowanie. Gmina Racibórz jest właścicielem składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne o powierzchni 2,385ha. Istniejące składowisko zapewnia możliwość deponowania odpadów do 2008r. Obecnie trwają prace projektowe w zakresie rozbudowy składowiska. Rozbudowa niecki o powierzchni 3,347ha zapewni odbiór i zagospodarowanie strumienia odpadów przeznaczonych do składowania co najmniej do 2035r.

W bieżącym roku opracowany zostanie również program funkcjonalno-użytkowy wraz ze studium wykonalności dla Kompostowni Odpadów Biodegradowalnych oraz dla Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

2.2.11 Obrót nieruchomościami i gospodarka mieszkaniowa

Miasto Racibórz dysponuje nieruchomościami o łącznej powierzchni 1460 ha, co stanowi 19,5% powierzchni miasta, w tym 232 ha stanowią grunty w użytkowaniu wieczystym a 939 ha stanowią zasób gminy. Na liczbę tę składają się zarówno nieruchomości zabudowane jak i niezabudowane, w większości rozdysponowane pomiędzy użytkowników.

Miasto nie dysponuje rezerwami własnych terenów w ilości pozwalającej na prowadzenie intensywnej polityki gospodarowania gruntami.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Zasób mieszkaniowy miasta stanowią lokale mieszkalne znajdujące się w budynkach będących w 100 % własnością miasta, jak również lokale będące we współwłasności tj. we wspólnotach mieszkaniowych. Od 1994 roku sprywatyzowano ponad 30% zasobów komunalnych (lokale komunalne i lokale użytkowe).

Większość mieszkaniowego zasobu miasta stanowią budynki, których wiek sięga znacznie powyżej 50 lat, dlatego też ich stan techniczny jest w chwili obecnej niezadowalający.

Utrzymanie tych zasobów w świetle reglamentowanych ustawowo czynszów jest dla miasta ekonomicznie nieopłacalne. Dlatego też Rada Miasta uchwałą Nr VI/61/2003 z dnia 16 kwietnia 2003r. wprowadziła nowe zasady ich sprzedaży. Intencją tej decyzji jest sprzedaż jak największej ilości mieszkań, a jej istotą jest stworzenie jak najbardziej korzystnych warunków nabycia. Największą zachętą dla kupującego jest niska cena. W związku z tym ustalono bonifikaty przy nabywaniu mieszkań przez najemców w wysokościach 85% przy sprzedaży gotówkowej indywidualnej, 60% przy sprzedaży ratalnej indywidualnej i 90% jeżeli następuje sprzedaż za gotówkę wszystkich mieszkań w budynku jednocześnie (budynek przestaje być własnością gminy). Planuje się iż w tym systemie sprzedaż oscylować będzie na poziomie 200-250 lokali rocznie (w roku 2002 przy bonifikacie 40% wynosiła ona 16 lokali rocznie). W 2004r. i 2005r. przy bonifikacie 85% wynosiła ona odpowiednio 226 i 231 lokali mieszkalnych.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom użytkowników lokali niemieszkalnych organ stanowiący miasta w grudniu 2001r. wyraził zgodę na zbywanie boksów garażowych, a od stycznia 2003r. postanowił umożliwić najemcom wykup lokali użytkowych. Aktualnie we władaniu gminy jest ok. 386 lokali użytkowych.

W ofercie inwestycyjnej miasta znajdują się obecnie następujące tereny:

INWESTYCJE MIESZKANIOWE

- o zlokalizowane przy ulicy Szczecińskiej /II-etap/ składające się z 17-stu działek o łącznej powierzchni 1.6687 ha stanowiące rezerwę terenową pod funkcję mieszkaniową. W koncepcji nowej edycji planu zagospodarowania przestrzennego miasta wskazane tereny przeznaczone są pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, są to jednak działki nieuzbrojone. Należałoby rozpocząć działania zmierzające do znalezienia źródeł sfinansowania realizacji infrastruktury technicznej na tych terenach. W maju 2004r. dokonana została wycena przedmiotowego terenu, jak również wszczęte zostało postępowanie administracyjne w celu ustalenia lokalizacji inwestycji celu publicznego, w postaci wyposażenia w/w terenu w sieci infrastruktury technicznej tj. budowa drogi,

sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz sieci wodociągowej. Dokumentacja na realizację sieci energetycznej i oświetlenia ulicznego jest już kompletna. Zamiarem gminy jest sprzedaż kompleksu działek w trybie przetargu ustnego, ograniczonego do osób prowadzących działalność deweloperską, które zabezpieczą realizację całego procesu inwestycyjnego /zabudowy mieszkaniowej/ w postaci gwarancji bankowej lub zakładu ubezpieczeniowego.

- o Działki budowlane położone przy ul. Grabowej, Odrożenia, Opawskiej, Jana Pawła II, Grunwaldzkiej, Gadego, Hulczyńskiej,
- o nieruchomości położone w Raciborzu przy ulicy Dolnej – ok.2 ha, oraz przy ulicy Nowy Zamek – ok.2 ha (brak uzbrojenia technicznego) – przewidziane pod budowę mieszkaniową jednorodzinną,
- o działki pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne – ul. Ogrodowa-Odpoczynkowa, ul. Przejazdowa, ul. Mariańska.
- o teren po byłych basenach miejskich przy ul. Bema o areale 1,2 ha - Rada Miasta w 2006 roku nie przyznała środków na uporządkowanie terenu (rozebranie budynku i niecek basenów, wywiezienie gruzu) oraz jego zrekultywowanie dlatego został on przeznaczony do sprzedaży w drodze przetargu w obecnym stanie zagospodarowania, pod funkcję zgodną z koncepcją planu (zabudowa willowa, zabudowa pensjonatowa).

INWESTYCJE USŁUGOWE

- o teren, położony w Raciborzu przy ul. Opawskiej-Staszica o łącznej powierzchni 0,2161 ha. Obszar ten spełnia walory bardzo interesującego terenu inwestycyjnego, albowiem w koncepcji planu zagospodarowania przestrzennego miasta nieruchomość przeznaczona jest pod budowę usługową,
- o teren położony przy ul. Komunalnej (pod przemysł) – pow. ok. 15 ha,
- o działka położona przy ul. Komunalnej – pow. 0.3227 ha (obiekty produkcyjne, magazyny, bazy, składy),
- o działka położona przy ul. Rybnickiej-Dębicznej – pow. 0.3241 ha (usługi komercyjne w tym: usługi handlu detalicznego i gastronomii).

Potencjalni inwestorzy skazani będą więc na poszukiwanie terenów przeznaczonych pod przemysł albo na rynku nieruchomości prywatnych, albo też korzystać ze zbędnych terenów przedsiębiorstw funkcjonujących na terenie Miasta. Należałoby rozważyć możliwość skatalogowania tych ostatnich, przeprowadzając odpowiedni pisemny sondaż.

W roku 2006/2007, po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Wydział Gospodarki Nieruchomościami we współpracy z Wydziałem Urbanistyki

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

i Inwestycji przeprowadzi inwentaryzację terenów gminy, w celu szczegółowego ustalenia terenów przeznaczonych do zbycia, zachowania dla potrzeb statutowych gminy bądź też nabycia.

Również po uchwaleniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, Wydział Gospodarki Nieruchomościami przystąpi do opracowania projektu kierunkowej uchwały Rady Miasta w sprawie zasad zbywania nieruchomości oraz nabywania nieruchomości do gminnego zasobu. Do realizacji tej uchwały wskazany zostanie organ w osobie Prezydenta Miasta. Uchwała wyznaczać będzie nieruchomości przeznaczone do zbycia, wskazywać sprawy zastrzeżone do wyłącznej kompetencji rady oraz zobowiązywać organ wykonawczy do składania okresowych sprawozdań z realizacji sprzedaży. Uwzględnić będzie wszelkie sprawy związane z bonifikatami, spłatami ratalnymi itp., które wskazane są w ustawie o gospodarce nieruchomościami. Akt ten usystematyzuje i uporządkuje lokalne sprawy obrotu nieruchomościami. Ponadto skróci o około 1 miesiąc czas załatwiania spraw związanych ze zbyciem lub nabyciem. Przygotowanie tej uchwały będzie, jak wspomniano wyżej, następstwem zinwentaryzowania zasobów gminy i uchwaleniem nowej edycji planu zagospodarowania przestrzennego miasta.

Od roku 2000 do dziś w Gminie Racibórz oddano do użytku 127 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 6 561,73 m². Wszystkie wybudowane przez Raciborskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.. w którym to Gmina Racibórz, posiada 97,8% (pozostałe 2,2% posiada Raciborska Izba Gospodarcza).

Tabela 11. Rozwój budownictwa mieszkaniowego w mieście w ostatnich latach

Adres	2000 r.	2001 r.	2003 r.
Głubczycka 52 c i b 39 mieszkań	2 288,80 m ²	-	-
Eichendorffa 25-31 40 mieszkań	-	2 053,40 m ²	-
Kochanowskiego 6-14 48 mieszkań	-	-	2 219,53 m ²
		suma	6 561,73 m ²

Źródło: UM w Raciborzu.

Na dzień 31.12.2005 r. w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Racibórz wchodzi 4 579 lokali mieszkalnych w budynkach będących w 100% własnością miasta Racibórz oraz w budynkach wspólnot mieszkaniowych. Z zasobu mieszkaniowego gminy wyodrębnionych zostało również 759 lokali docelowo przeznaczonych do zasiedlenia, po zwolnieniu przez dotychczasowego najemcę jako lokale socjalne. Aktualnie wynajętych jest 285 lokali socjalnych.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Liczba lokali przewidzianych do sprzedaży wynosi około 3 258 (na podstawie Uchwały Nr XXVI/545/05 Rady Miasta Racibórz z. dnia 26.10.05 w sprawie zmiany Uchwały Nr X/111/03 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy).

Na dzień 31.12.2005r. liczbę oczekujących na przyznanie lokalu mieszkalnego szacuje się na 635 osób (w tym ilość złożonych wniosków o przydział mieszkania, a także ilość wyroków sądowych o eksmisję). W „Polityce mieszkaniowej gminy Racibórz” (sierpień 2003r.) potrzeby na kolejne 10 lat dotyczące lokali socjalnych, wynikające z niedostatku osób fizycznych oraz eksmisji szacuje się na 1050 lokali.

Tabela 12. Ilość złożonych wniosków na wynajem lokalu mieszkalnego w latach 2001 - 2004

Lp.	Ilość złożonych wniosków	2001	2002	2003	2004
1	Rozpatrzonych pozytywnie	189	196	155	137
2	Rozpatrzonych negatywnie	183	132	78	78
3	OGÓŁEM	372	328	233	215

Źródło: UM w Raciborzu.

Tabela 13. Struktura wiekowa nieruchomości

Lp.	Budynki wybudowane w latach	Udział procentowy (koniec 2004r.)
1	Przed 1910	25,54
2	1911-1930	23,03
3	1931-1950	4,37
4	1951-1960	13,75
5	1961-1970	17,65
6	1971-1980	10,76
7	Po 1980	4,95 (bez RTBS)

Źródło: UM w Raciborzu.

Tabela 14. Stan techniczny budynków i lokali mieszkalnych

Lp.	Stan techniczny	Udział procentowy (koniec 2004 r. – bez RTBS)
1	Dobry	40,4
2	Średni	43,4
3	Zły	14,3
4	Bardzo zły	1,9

Źródło: UM w Raciborzu.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Mając na uwadze wielkość, stan techniczny i strukturę wiekową zasobu mieszkaniowego miasta (ponad 50% stanowią budynki wybudowane przed 1945 r.) ważnym elementem polityki mieszkaniowej jest polityka remontowa.

Zgodnie z Uchwałą Nr X/111/2003 Rady Miasta Racibórz z dnia 03 września 2003 r. w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy (zał. Nr 4) potrzeby remontowe do 2008r. oszacowano na kwotę 22 171 000 zł.

2.2.12 Rozwój gospodarczy

Racibórz od wielu lat uchodzi za silny ośrodek gospodarczy i handlowy, posiadający długoletnie tradycje w przemyśle maszynowym, chemicznym, przetwórstwie rolno-spożywczym, słynący z lokalizacji renomowanych, dużych oraz małych i średnich przedsiębiorstw, znanych z jakości swych produktów.

Wysoki poziom raciborskiego biznesu potwierdza fakt posiadania przez tutejsze przedsiębiorstwa certyfikatów ISO z serii 9000 i 14 000 oraz to, że zakłady pracy: Rafako S.A., Mieszko S.A., Henkel S.A., SGL Carbon S.A, notowane są na giełdach krajowych bądź zagranicznych, co stawia miasto w krajowej czołówce. Raciborskie spółdzielnie: mleczarska i meblarska RAMETA znajdują się obecnie w ścisłym gronie producentów kooperujących z odbiorcami zagranicznymi.

Sektor przedsiębiorstw. Na terenie Raciborza w grudniu 2004 roku zarejestrowanych było 4 986 podmiotów gospodarczych. Mimo przyrostu podmiotów gospodarczych w latach 2001-2004 o 5% struktura ich działalności nie zmienia się. Około 92% z nich funkcjonuje w sektorze prywatnym, pozostałe 8% obejmuje sektor publiczny.

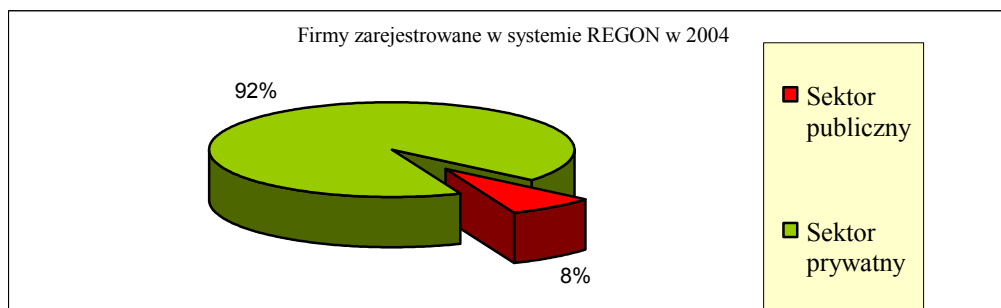
Tabela 15. Liczba firm zarejestrowanych w systemie REGON

	2001	2002	2003	2004
Ogółem	4 743	4 828	4 895	4 986
Sektor publiczny	171	197	383	383
Sektor prywatny	4 572	4 631	4 512	4 603

Źródło: US Katowice

Wykres 9 Struktura podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON

Źródło: US Katowice

Charakteryzując sektor przedsiębiorstw pod względem rodzaju działalności, można zauważyć, że największą liczbę podmiotów zarejestrowano w sekcji: handel i naprawy (32,37%), W porównaniu z analogicznym rokiem poprzednim, w 2004 zanotowano wzrost liczby podmiotów w tej grupie o 42. Na drugim miejscu pod względem liczebności jednostek znajduje się obsługa nieruchomości (18,99%), w której od 2001 notuje się stały wzrost. Dwie w/w grupy stanowią 51,36% ogółu wszystkich działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych, co oznacza, że ponad połowa raciborskich firm należy do sektora usług. Dalsze miejsce zajmuje budownictwo (9,85%), gdzie w 2004r. nastąpiło zahamowanie tendencji spadkowej, a co za tym idzie wzrost liczby podmiotów o 8 jednostek. Dopiero na czwartym miejscu plasuje się przetwórstwo przemysłowe (9,61%).

Podstawowe dane na temat struktury podmiotów gospodarczych w latach 2001-2004 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Zestawienie podmiotów gospodarczych w latach 2001-2004

Podmioty	2001	2002	2003	2004	2004w%
Ogółem	4 743	4 828	4 895	4 986	100
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	67	65	66	60	1,2
Górnictwo i kopalnictwo	-	1	2	2	0,04
Przetwórstwo przemysłowe	466	472	454	479	9,61
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię, gaz, wodę	6	6	5	4	0,08
Budownictwo	530	528	483	491	9,85
Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych, motocykli oraz art. użytku osobistego i domowego	1 619	1 640	1 598	1614	32,37

Podmioty c.d.	2001	2002	2003	2004	2004w%
Hotele i restauracje	119	122	125	126	2,53
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	332	328	308	310	6,22
Pośrednictwo finansowe	168	172	173	180	3,61
Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	681	736	931	947	18,99
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne	27	18	17	16	0,32
Edukacja	174	176	189	195	3,91
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	254	257	235	235	4,71
Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna	300	307	309	327	6,56

Źródło: US Katowice.

O dynamice lokalnej gospodarki świadczą procesy tworzenia nowych podmiotów. W roku 2004 zarejestrowano 99 nowych podmiotów gospodarczych, najwięcej – 25, w sektorze przetwórstwa przemysłowego. Natomiast likwidacje objęły 8 podmiotów, w tym aż 6 w sektorze rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa. Dane te wskazują, że największą dynamikę wzrostu wykazuje sektor przetwórstwa przemysłowego a także sektor usług.

Rynek pracy. W Raciborzu występuje duża koncentracja dobrze wykształconej kadry o silnej tradycji i wysokiej kulturze pracy. Związane jest to z istnieniem na terenie miasta renomowanych, dużych przedsiębiorstw a także Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej.

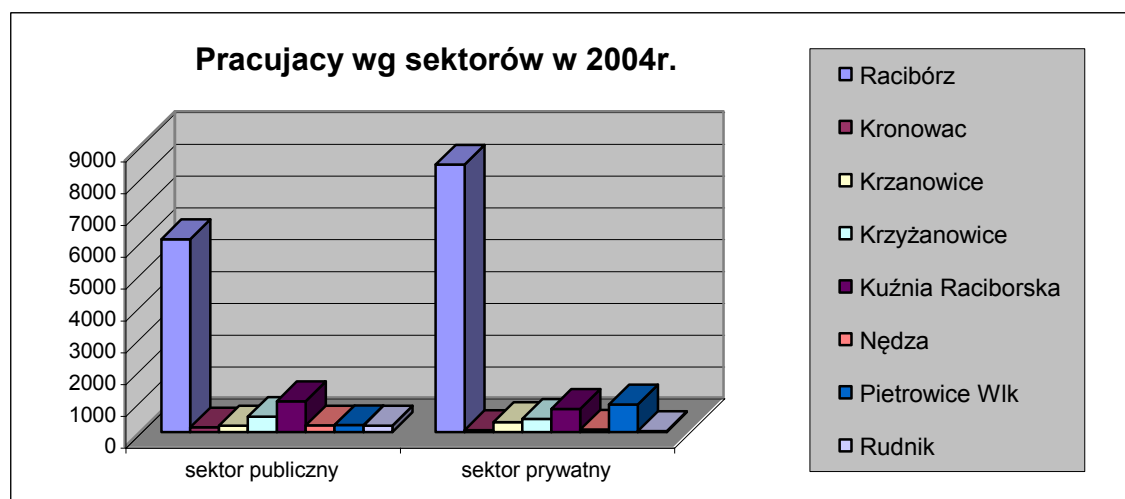
Analizując strukturę liczby zatrudnionych według sektorów zauważamy, że najwięcej zatrudnionych na koniec 2004 r. było w sektorze prywatnym, 58,1%, pozostałe 41,9% w sektorze publicznym:

- Sektor usługi rynkowe - 30,20%;
- Sektor usługi nierynkowe – 28,18%;
- Sektor przemysłowy (przemysł i budownictwo)– 40,76%;
- Sektor rolniczy – 0,86%³.

³ podział zgodny z klasyfikacją GUS

Wykres 10 Grupy pracujących wg sektorów Powiecie Raciborskim

Źródło: Urząd Statystyczny Katowice

Analizując poziom zatrudnienia w Raciborzu poprzez określenie wskaźnika obrazującego procent mieszkańców w wieku produkcyjnym zatrudnionych na terenie miasta okazuje się, że Racibórz wykazuje najwyższy - 39,2%⁴ w porównaniu z powiatem raciborskim, województwem śląskim i krajem. W powiecie wynosi on 27,5%, w województwie 35,5%⁵, a w kraju 31,5%. Oznacza to, że prawie 40 % osób w wieku produkcyjnym znalazło zatrudnienie, co świadczy o wysokiej aktywności ekonomiczno-społecznej mieszkańców Raciborza.

Niemniej jednak badając dynamikę zatrudnienia okazuje się, że w Raciborzu notuje się spadek poziomu zatrudnienia w latach 2001-2003 o około 9%⁶. Zjawisko to swym zasięgiem objęło większość Polski, niemniej jednak jest o tyle niekorzystne dla Raciborza, że wskaźnik ten jest wyższy od województwa śląskiego o niecałe 3% i od wskaźnika dla całego kraju o prawie 4% i oznacza, że w Raciborzu szybciej niż w województwie czy powiecie spada poziom zatrudnienia.

Inwestorzy zagraniczni. Inwestorzy zagraniczni mają ogromny wpływ na pobudzenie konkurencyjności i rozwoju gospodarki w mieście. Wzrost ilości inwestycji zagranicznych w mieście powoduje zainteresowanie miastem kolejnych inwestorów, wpływa także na postrzeganie miasta w kategoriach miejsca atrakcyjnego do zamieszkania, odwiedzania, spędzania czasu wolnego.

⁴ Dotyczy to tylko pracujących w zakładach liczących 10 i więcej pracowników w 2003r.

⁵ Analizy Porównawcze Potencjału Rozwojowego za 2003r., Centrum Badań Porównawczych, Warszawa 2004r.

⁶ Dotyczy to tylko pracujących w zakładach liczących 10 i więcej pracowników

Do grupy inwestorów zagranicznych działających w Raciborzu należą między innymi:

- Henkel S.A.,
- Ecolab Sp. z o.o.,
- Statoil Polska Sp. z o.o.,
- Shell Polska Sp. z o.o.,
- BP Polska Sp. z o.o.,
- TBG International,
- SGL Carbon Group S.A.

Wpływ na ogólnie niski poziom inwestycji zagranicznych w Raciborzu ma między innymi brak atrakcji promujących miasto w skali regionu i kraju, brak ciekawych ofert inwestycyjnych, brak skutecznego systemu zachęt dla inwestorów, brak środków na kompleksowe przygotowanie terenów dla potrzeb rozwoju gospodarczego, brak środków na uzbrojenie terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową oraz co najistotniejsze brak bezpośrednich połączeń komunikacyjnych Raciborza z głównymi miastami regionu czy kraju.

Instytucje otoczenia biznesu. Rozwój prywatnej przedsiębiorczości i sprawne funkcjonowanie rynku wymaga właściwego nasycenia różnego typu instytucjami otoczenia biznesu tj.

- instytucje finansowe i ubezpieczeniowe,
- podmioty szkoleniowe, doradztwa i informacji gospodarczej,
- instytucje obsługujące biznes i samorząd gospodarczy,
- instytucje naukowo-badawcze będące źródłem nowych technologii.

Na terenie miasta swe placówki posiadają takie banki jak: GETIN Bank S.A. Oddział, ING Bank Śląski S.A. Oddział, Bank Zachodni WBK S.A. Oddział, PKO Bank Polski (2 oddziały), Bank Pekao S.A. Filia, Invest-Bank S.A., Bank Spółdzielczy Bank Gospodarki Żywnościowej S.A. Oddział, Kredyt Bank S.A. Filia, 2 Agencje Banku BPH, działa sieć instytucji ubezpieczeniowych, 6 agencji ochrony mienia i/lub osób. Jednym z podmiotów szkoleniowych jest niepubliczny Zakład Doskonalenia Zawodowego – Rejonowy Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Raciborzu. Należy zaznaczyć, że instytucje publiczne takie jak PUP, OHP czy MCI również wychodzą z ofertą szkoleniową dla swoich petentów.

W Raciborzu funkcjonuje kilka organizacji gospodarczych obsługujących biznes. Są to: Raciborska Izba Gospodarcza, Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców „Kupiec Śląski”, Śląskie Towarzystwo Gospodarcze „Pro Europa”, Cech Rzemiosł Różnych, Raciborski Fundusz Lokalny. W 2004 roku pierwsze cztery z wymienionych organizacji utworzyły „Raciborskie Porozumienie Gospodarcze”, by lepiej dostosować się do rosnących potrzeb rynku, działając na rzecz rozwoju

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

gospodarczego i integracji europejskiej.

Ponadto Raciborski rynek cechuje mała liczba firm konsultingowych, firm wspierających pozyskiwanie środków z funduszy europejskich szczególnie dla małych i średnich przedsiębiorstw, niski stopień wspierania współpracy pomiędzy organizacjami i przedsiębiorcami oraz brak jednostek badawczo-rozwojowych, co może mieć negatywny wpływ na konkurencyjność gospodarczą regionu.

W najbliższych latach koniecznym staje się rozważenie realizacji projektów pobudzających rozwój gospodarczy w gminie, wspierających wzrost zatrudnienia i przedsiębiorczości tj. Strefy Aktywności Gospodarczej, Inkubatory Przedsiębiorczości itp. oraz zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Tylko dzięki takim działaniom miasto może zapobiec odpływowi siły roboczej za granicę, przyciągnąć absolwentów do pracy w swoim rodzinnym mieście, przyciągnąć atrakcyjnych inwestorów i wpływać na zrównoważony rozwój gminy.

W najbliższych latach miasto powinno odegrać dużą rolę poprzez zaspokajanie istotnych potrzeb polegających na pobudzaniu rozwoju gospodarczego. Działaniami takimi będą:

- a) wspomaganie rozwoju przedsiębiorczości,
- b) wpływ na tworzenie miejsc pracy,
- c) wykorzystanie ustawy o Partnerstwie Publiczno-Prywatnym (dzięki czemu samorząd może kontynuować lub rozpocząć nowe inwestycje publiczne)
- d) wywołanie tzw. efektu mnożnikowego (wykorzystanie lokalnej siły roboczej czy lokalnych materiałów, kontraktowanie usług w lokalnych przedsiębiorstwach, przyciąganie kolejnych inwestycji czy dotacji).

Należy jednak pamiętać, że dziś nie tylko władze miasta ale także powiatu czy województwa powinny wspierać wszystkie działania lokalnych społeczności aby dany obszar mógł być traktowany jako miejsce przyjazne dla rozwoju gospodarczego.

2.2.13 Rolnictwo

Odpowiednie warunki naturalne, takie jak urodzajne gleby oraz sprzyjający klimat z długim okresem wegetacyjnym decydują o ważnej roli rolnictwa w gminie Racibórz. Użytki rolne na obszarze gminy stanowią ponad 66% powierzchni ogółem. Prawie 60% gruntów ornych to ziemia bardzo wysokiej jakości o klasach bonitacyjnych I-III.

Okolo 75% gleb gminy Racibórz zaliczana jest do kompleksów pszenno-buraczanych, a uprawa pszenicy jest możliwa na powierzchni 86% gruntów ornych. Waloryzacja rolniczej

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

przestrzeni produkcyjnej na poziomie 93,1 punktów lokalizuje gminę Racibórz na 1 miejscu spośród wszystkich podstawowych jednostek administracyjnych województwa śląskiego.

Typowo rolniczy charakter mają obszary dzielnic: Sudół, Miedonia, Studzienna, Ocice i Markowice.

Na terenie miasta działa wiele instytucji i organizacji wspomagających rozwój rolnictwa:

- Agencja Rozwoju Rolnictwa i Przemysłu Przetwórczego Regionu Raciborskiego,
- Rejonowy Zespół Doradztwa Rolniczego – Racibórz,
- Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Roślin – Zespół Terenowy Racibórz,
- Śląska Izba Rolnicza – Biuro Rejonowe Racibórz
- Zrzeszenie Plantatorów Roślin Okopowych w Raciborzu,
- Agencja Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa, Oddział Racibórz.

Wykonane w 2002 roku „Kompleksowe badania jakości i przydatności rolniczej gleb w mieście Racibórz” wskazują, że występują tutaj bardzo dobre warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego a także hodowli roślin specjalistycznych, np. winorośli czy borówki amerykańskiej.

Intensywna gospodarka rolna, stosowanie nawozów i środków ochrony roślin może powodować ujemne skutki dla środowiska. Z tego punktu widzenia ważne będą działania prowadzące do minimalizacji wpływu gospodarki rolnej na środowisko i rozwoju infrastruktury ochrony środowiska terenów wiejskich gminy Racibórz, jak również działania edukacyjne rolników z zakresu stosowania zasad Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej.

2.2.14 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

Gmina Racibórz zaopatrywana jest w wodę za pośrednictwem systemu wodociągowego składającego się z trzech stacji uzdatniania wody (SUW przy ul. 1 Maja, SUW przy ul. Gamowskiej, SUW w dzielnicy Sudół) oraz sieci wodociągowej przesyłającej wodę do budynków mieszkalnych i odbiorców przemysłowych.

Na potrzeby wszystkich stacji uzdatniania woda ujmowana jest ze źródeł głębinowych z czwartorzędowego poziomu wodonośnego, zlokalizowanych:

- przy ulicy Bogumińskiej o wydajności $Q_{max} h = 11\ 520,0\ m^3/d$. Ujęcie składa się z 9 studni – w tym czynnych eksploatowanych jest 7. Średnia głębokość studni wynosi 53,12 m. Stacja uzdatniania przy ulicy 1 Maja wybudowana została w latach 1978-1982. Wydajność projektowa stacji wynosiła $20\ 000\ m^3/d$. Aktualnie stacja eksploatowana jest z wydajnością około $8\ 800\ m^3/d$. W latach 2000 – 2004 prowadzone były prace modernizacyjne stacji uzdatniania wody obejmujące stację filtrów, przepompownię II

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

stopnia, rozdzielnię główną oraz obiekty na ujęciu wody. Środki finansowe na modernizację przekazała Duńska Agencja Ochrony Środowiska DEPA, w której imieniu działała firma konsultingowa RAMBOLL (przedstawiciel DEPA na Europę Środkowo-Wschodnią).

- przy ulicy Gamowskiej –o wydajności $Q_{max d} = 1\ 848\ m^3/d$. Ujęcie składa się z jednej studni – oznaczonej symbolem S13, o głębokości około 85m, odwierconej w 1976 roku, wyposażonej w pompę głębinową zainstalowaną na głębokości około 45 m. Stacja uzdatniania wody przy ul. Gamowskiej wybudowana została w latach 1985 roku, na wydajność $100\ m^3/h$. Aktualnie stacja eksploatowana jest z wydajnością około $1\ 400\ m^3/d$.
- w dzielnicy Sudół o wydajności $Q_{max d} = 2\ 800\ m^3/d$. Ujęcie składa się z dwóch studni oznaczonych symbolami S-IIb (głębokość 51m) i S-Ia (głębokość 52,5m). W eksploatacji jest studnia S-IIb, studnia S-Ia ze względu na gorszy skład fizykochemiczny wody ujmowanej jest studnią rezerwową. Stacja uzdatniania wody wybudowana została w latach 1985 roku. Aktualnie stacja eksploatowana jest z wydajnością około $140\ m^3/d$.

Układ sieci wodociągowej na terenie Raciborza ma charakter pierścieniowy, z nielicznymi odcinkami odgałęzień. Głównymi magistralami wodociagowymi są;

dla wody surowej:

- rurociąg łączący ujęcie wody przy ulicy Bogumińskiej ze stacją uzdatniania wody przy ulicy 1 –go Maja, wykonany z żeliwa, o średnicy $\varnothing 500$ i długości 3 000m. Wybudowany w latach 1921-1923, pomimo długoletniego okresu eksploatacji nadal znajduje się w dobrym stanie technicznym;
- rurociąg z PE $\varnothing 400$ o długości 3 000m stanowiący drugą nitkę zasilania SUW przy ulicy 1 –go Maja z ujęcia przy Bogumińskiej.

dla wody uzdatnionej:

- rurociąg łączący stację uzdatniania wody przy ulicy 1 Maja z wieżą ciśnień w rejonie ulicy Starowiejskiej, wykonany z żeliwa, o średnicy $\varnothing 400$ i długości 2 500m. Wybudowany w latach 1920-1922 pomimo długoletniego okresu eksploatacji nadal znajduje się w dobrym stanie technicznym;
- rurociąg łączący rejon ulicy Cegielnianej z rejonem ulicy Armii Krajowej składający się z odcinka o długości 2 165 mb ($\varnothing 315$, PCV) i odcinka o długości 2x120 mb ($\varnothing 150$, stal) – stanowiącego przejście przez rzekę Odrę, znajdujący się w dobrym stanie technicznym;

- rurociąg stanowiący odgałęzienie z magistrali Ø400 przed terenem zakładu przy ulicy 1 Maja do ulicy Piaskowej, wykonany z żeliwa, o średnicy Ø300 i długości 1 050 mb Jego stan techniczny oceniany jest jako niezadowalający.
- rurociąg łączący stację uzdatniania wody przy ulicy Gamowskiej z siecią wodociągową ulicy Cegielnianej, wykonany z żeliwa, o średnicy Ø250 i długości 735 mb.

Długość sieci wodociągowej (magistralnej i rozdzielczej) na terenie gminy Raciborza według danych na koniec grudnia 2004 roku wynosiła 154,6 km.

Tabela 17. Struktura wiekowa sieci wodociągowej i rozdzielczej na terenie gminy Racibórz

Wiek	Łączna długość przewodów [km]	Udział w całkowitej długości sieci [%]
20-30 lat i powyżej	60,2	39
10 – 20 lat	31,0	20
do 10 lat	63,4	41
suma:	154,6	100

Źródło: ZWiK

Tabela 18. Długość sieci wodociągowej na terenie Raciborza z podziałem na sieć magistralną, rozdzielczą i przyłącza

	Długość [km]
Sieć magistralna	12,8
Sieć rozdzielcza	141,8
Przyłącza	78,1

Źródło: ZWiK

Ze struktury materiałowej rozdzielczej sieci wodociągowej wynika, iż przeważają przewody wykonane z żeliwa – stanowiące 52% udziału w całkowitej długości sieci. Na drugim miejscu znajdują się przewody wykonane z PCV – 35% udziału. W niewielkim stopniu na terenie Raciborza występują jeszcze przewody wykonane z azbesto- cementu o łącznej długości 5 km.

Przewody magistralne wykonane są:

- z PE – około 2,5 km;
- z PCV – około 2,1 km;
- z żeliwa - pozostała część.

Przyłącza wodociągowe o łącznej długości 78,1 km wykonane są głównie z PE, stali ocynkowanej, ale częściowo również z ołowiu. Przyłącza ołowiane stanowią około 2% łącznej długości przyłączy tj. około 1,5 km.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Na sieci wodociągowej znajdują się trzy pompownie, których zadaniem jest podwyższanie ciśnienia w sieci:

- pompownia wody przy ulicy Brzeskiej – wybudowana w 2002r,
- pompownia wody Obora – wybudowana w 2002r,
- pompownia wody przy ulicy Jagielnia.

W skład systemu zaopatrzenia w wodę gminy Racibórz wchodzi również dwie hydrofornie:

- hydrofornia przy ulicy Magdaleny,
- hydrofornia przy ulicy Zakładowej – wybudowana w 1980 roku.

W układzie zaopatrzenia w wodę funkcjonuje jeden zbiornik wyrównawczy tzw. zbiornik „Lipki” o pojemności 500 m³, którego zadaniem jest zasilanie w wodę dzielnicy Brzeziny.

Gmina Racibórz posiada mieszany system kanalizacji. Około 28% ogólnej długości sieci kanalizacyjnej stanowi kanalizacja ogólnospławna występująca głównie w starej części miasta, pozostałe 72% to kanalizacja rozdzielcza. Ścieki bytowo – gospodarcze odprowadzane są do mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków, zlokalizowanej w dzielnicy Stara Wieś w Raciborzu dwoma systemami kanalizacyjnymi:

- rozdzielczym – występującym głównie w prawobrzeżnej części na terenie dzielnic: Ostróg, Płonia, Śródmieście, Nowe Zagrody, Studzienna, Sudół, Markowice i Obora. Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni dwoma kanałami zbiorczymi: wschodnim (KS2 o średnicy 0,6m) za pośrednictwem syfonu pod rzeką Odrą oraz zachodnim (KS1 o średnicy 0,7m) biegnącym wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Odry.
- ogólnospławnym – występującym w zachodniej części miasta – obejmującym tereny zlokalizowane w dzielnicach Proszowiec – Stara Wieś oraz Śródmieście. System ogólnospławny wyposażony jest w trzy przelewy burzowe, za pomocą których nadmiar ścieków ogólnospławnych w okresie ulewnych deszczy odprowadzany jest do rzeki Odry.

Całkowita długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Racibórz wynosiła 85,7 km.

Tabela 19. Struktura wiekowa sieci kanalizacji sanitarnej

wiek	Łączna długość przewodów [km]	Udział w całkowitej długości sieci [%]
powyżej 50 lat	43,6	50,88
30-50	7,4	8,63
20-30	17,3	20,19
10-20	7,4	8,63
do 10 lat	10	11,67
suma:	85,7	100

Źródło: ZWIK

Ze struktury wiekowej sieci kanalizacyjnej zamieszczonej w tabeli wynika, iż w przeważającej części występują kanały kanalizacyjne wykonane 50 i więcej lat temu – około 51% udziału w całkowitej długości sieci. Kanały wykonane w ostatnim dziesięcioleciu – stanowią około 12% udziału w całkowitej długości sieci kanalizacyjnej.

W strukturze materiałowej kanalizacji sanitarnej zdecydowanie największy udział ma kamionka – 90% udziału w łącznej długości sieci.

Na sieci kanalizacji sanitarnej zlokalizowanych jest 6 przepompowni ścieków, których lokalizację i podstawowe parametry techniczne zostały przedstawione w tabeli zamieszczonej poniżej.

Tabela 20. Parametry techniczne przepompowni na kanalizacji sanitarnej

lokalizacja	parametry techniczne	stan techniczny
ul. Rzeczna	2 zestawy pomp „EMU” o wydajności Q=310 l/s każdy	dostateczny
ul. Bojanowska – pompownia nr 1	2 pompy wydajność 360m ³ /h, wysokość podnoszenia 18m moc 2,4 kW	dobry
ul. Kanałowa	2 pompy moc 2,2 kW wydajność 11 l/s	dostateczny
ul. Studzienna	2 pompy SV 074 o wydajności Q=86 m ³ /h każda	dobry
ul. Olimpijczyka, Markowice	2 pompy pracujące wymiennie o mocy N=6kW, wydajność 40 dm ³ /s	dobry
ul. Bojanowska – pompownia nr 2	2 pompy, wydajność pompowni: 50,18m ³ /h wysokość podnoszenia pompy: 5,5m	dobry

Źródło: ZWIK

Ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków zlokalizowanej w północno – wschodniej części miasta Racibórz, około 1500m od brzegu Odry, od której oddzielona jest wałem przeciwpowodziowym. Teren oczyszczalni znajduje się w zakolu rzeki, obok lewego brzegu na 52,5 km jej biegu. Jest to mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia oddana do eksploatacji pod koniec 1997 r i zaprojektowana na maksymalną przepustowość Q= 24 000 m³/d (RLM = 120 000). Odbiornikiem ścieków oczyszczonych z oczyszczalni jest rzeka Odra.

Do oczyszczalni dopływają ścieki bytowo – gospodarcze, ścieki przemysłowe zbierane systemem kanalizacyjnym z terenu gminy Racibórz oraz dowożone wozami asenizacyjnymi zarówno z gminy Racibórz jak i z sąsiednich gmin.

Aktualnie dopływająca do oczyszczalni ilość ścieków jest znacznie mniejsza od przepustowości, na jaką oczyszczalnia została zaprojektowana i wynosiła w:

- roku 2001 – 11 545 m³/d (48% wykorzystania przepustowości oczyszczalni),
- roku 2002 – 11 392 m³/d (47% wykorzystania przepustowości oczyszczalni),

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- roku 2003 – 10 877 m³/d (45% wykorzystania przepustowości oczyszczalni).

Występująca wolna moc przerobowa oczyszczalni pozwoli, po wykonaniu działań modernizacyjnych związanych z procesem technologicznym oczyszczalni oraz doposażeniem obiektów na przejęcie ścieków z nieskanalizowanych terenów Raciborza oraz potencjalnie z gmin ościennych.

Długość kanalizacji deszczowej na terenie Raciborza według danych na koniec 2004 wynosi 63 km, w tym 17 km stanowią przyłącza. Z uwagi na brak inwentaryzacji trudno ocenić jej stan techniczny. Zakłada się, że około 50% udziału w całkowitej długości stanowią przewody wykonane 30 – 50 lat temu. Zdecydowana większość kanałów wykonana jest z rur betonowych, z tworzyw sztucznych wykonane są kanały budowane po 1980 roku. Z uwagi na zużycie kanałów spowodowane ich wiekiem znaczna część kanalizacji deszczowej wymaga naprawy lub przebudowy. Na sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych jest 5 przepompowni. Większość z pompowni z uwagi na długoletni okres eksploatacji (powyżej 20 lat) wymaga modernizacji. Istotnym niedoborem we wszystkich przepompowniach jest brak systemów automatyki sterowniczej i wizualizacji w zakresie wydajności pompowni, stanu wód przed pompownią, stanu wody w rzece Odrze.

Tabela 21. Parametry techniczne kanalizacji deszczowej

lokalizacja	parametry techniczne
ul. Adamczyka	3 zestawy pomp „EMU” o wydajności Q=310 l/s każdy
ul. 1-go Maja	3 zestawy pomp diagonalnych o wydajności Q=340 m ³ /h każdy
ul. Piastowska	2 pompy „EMU” o wydajności Q=310 l/s
ul. Piaskowa	2 pompy o wydajności o wydajności Q=310 l/s każda
ul. Gdyńska (oczyszczalnia ścieków) – pompownia powodziowa	4 pompy stacjonarne i napędzie spalinowym o łącznej wydajności Q=16 m ³ /min

Źródło: ZWiK

Zebrane wody opadowe odprowadzane poprzez 16 wylotów deszczowych bezpośrednio do rzeki Odry i kanału Ulga. Wyloty posiadają zamontowane urządzenia zamykające. W ramach „Programu kanalizacji sanitarnej gmin dorzecza górnej Odry – etap I” wszystkie wyloty wyposażone zostaną w urządzenia podczyszczające – łapacze oleju, piasku.

2.2.15 Infrastruktura ciepłownicza

Zapotrzebowanie na ciepło w Raciborzu jest pokrywane z centralnych i lokalnych kotłowni komunalnych oraz indywidualnych kotłowni domowych. Obecnie na terenie miasta funkcjonują dwie kotłownie centralne:

- Ciepłownia Miejska – kotłownia węglowa z trzema kotłami o łącznej mocy 87 MW obsługująca południową część miasta do rzeki Odry,
- Ciepłownia Rejonowa Ostróg II – kotłownia węglowa z dwoma kotłami o łącznej mocy 14,5 MW obsługująca teren północnej części miasta do rzeki Odry.

Długość sieci ciepłowniczej wynosi:

- sieć wysokotemperaturowa – 25 823,5 mb,
- sieć niskotemperaturowa – 10 229,8 mb.

Kotłownie lokalne to kotłownie gazowo – olejowe i gazowe. W najbliższych latach przewidywany jest sukcesywny remont sieci wysokotemperaturowych oraz niskotemperaturowych grupowych stacji wymienników ciepła min. na osiedlu przy ul. Katowickiej, Starowiejskiej, Matejki.

2.2.16 Infrastruktura gazownicza

Miasto zasilane jest w gaz z systemu krajowego. Jest to gaz ziemny wysokometanowy GZ-50 (zgodnie z normą PN-C-04753-E). Długość sieci rozdzielczej wynosi ok. 142 095 m, w tym:

- sieć ciśnienia niskiego – 118 795 m,
- sieć ciśnienia średniego 23 300 m.

Stan techniczny sieci rozdzielczych i stacji redukcyjno – pomiarowych jest dobry.

2.2.17 Infrastruktura drogowa

Na terenie Raciborza, jako stolicy powiatu ziemskiego przebiega sieć dróg publicznych. W skład układu drogowego miasta wchodzi drogi publiczne wszystkich kategorii:

1. krajowe - droga krajowa nr 45 relacji Zabełków – Racibórz – Opole – Kluczbork - Złoczew,
2. wojewódzkie o numerach:
  - 416 – Racibórz – Głubczyce,
  - 915 – Racibórz – Ciechowice,
  - 916 – Racibórz – Pietraszyn (granica państwa),
  - 917 – Racibórz – Krzanowice (granica państwa),

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- 919 – Racibórz – Sośnicowice,
  - 923 – Racibórz – Rybnik,
  - 935 – Racibórz – Pszczyna,
3. powiatowe,
  4. gminne.

Aktualnie długość wszystkich dróg publicznych na terenie Raciborza wynosi 189,74 km, w tym gminnych jest 135,18 km, co stanowi 71,24 % ogółu. Każdą z tych kategorii dróg zarządza inna instytucja, co w sposób naturalny nie ułatwia kompleksowego rozwiązania problemów związanych z pracami utrzymaniowo – rozwojowymi. W stanie istniejącym, drogi: krajowa, wojewódzkie, powiatowe i w części gminne, których klasę techniczną określono na GP (główna ruchu przyspieszonego), G (główna) i Z (zbiorcza), stanowią układ podstawowy. Układ ten zapewnia połączenia komunikacyjne z poszczególnymi częściami miasta. Pozostałe gminne drogi publiczne, to jest klasy L (lokalne) i D (dojazdowe) tworzą układ uzupełniający. Ponadto istnieje sieć dróg wewnętrznych – osiedlowych, które znajdują się w zarządzie poszczególnych administracji osiedli (np. Spółdzielni Mieszkaniowej „Nowoczesna”, Miejskiego Zarządu Budynków, Wspólnot Mieszkaniowych itp.) oraz dróg transportu rolniczego, które w przeważającej części stanowią własność gminy. Zbyt małe środki finansowe niezbędne dla utrzymania dobrego stanu dróg powodują, iż układ drogowy ulega degradacji.

Tabela 22. Podział dróg w mieście

Podział dróg ze względu na własność	km	%
Krajowe	9,85	5,19%
Wojewódzkie	24,86	13,1%
Powiatowe	19,85	10,47%
Gminne	135,18	71,24%
Razem	189,74	100,00%

Źródło: UM w Raciborzu

W odległości ok. 30 – 40 km od Raciborza zostaną wybudowane dwie autostrady:

- A – 1 „północ – południe” ,
- A – 4 „wschód – zachód” .

Połączenie Raciborza z autostradami zapewnią drogi:

- z autostradą A – 1 w kierunku północno – zachodnim – DK 45,
- z autostradą A – 1 w kierunku północno – wschodnim – DW 935,
- z autostradą A – 4 w kierunku wschodnim – DW 935,

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- z autostradą A – 4 w kierunku południowo – wschodnim – DK 45,
- z autostradą A – 4 w kierunku wschodnim (Gliwice) – DW 919.

Oddanie do eksploatacji autostrad winno odciążyć układ drogowy na terenie Raciborza od ruchu tranzytowego (trasa Rybnik – Opole).

Opracowywany miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla Raciborza zakłada budowę dwóch dróg o znaczeniu międzyregionalnym:

1. droga relacji Opole – Racibórz – Rybnik - Pszczyna (z wyprowadzeniem ruchu na drogę DK 45 w kierunku Opola),
2. droga relacji Racibórz – Pietraszyn - Opava.

Powyższe trasy przyjęto jako drogi GP/G (główna ruchu przyspieszonego/główna). Drogi te mają również spełniać rolę obwodnic, których zadaniem będzie odciążenie ścisłego centrum Raciborza z ruchu tranzytowego.

Odrębnym problemem komunikacyjnym w Raciborzu jest parkowanie pojazdów. Problem ten widoczny jest szczególnie:

- w centrum miasta,
- na osiedlach mieszkaniowych.

W styczniu 2005 r. w ścisłym centrum Raciborza rozpoczęto pobieranie opłat za postój pojazdów samochodowych w pasach drogowych dróg publicznych w ramach strefy płatnego parkowania. Osiągnięto w ten sposób zakładane cele, to jest:

- udrożniono drogi w ścisłym centrum Raciborza,
- wyeliminowano problem braku wolnych miejsc postojowych,
- zmniejszono ilość kradzieży i włamań do samochodów.

Dodatkowo przy prowadzeniu strefy znalazło zatrudnienie ok. 30 osób, a część środków finansowych z tytułu pobranych opłat zasila budżet gminy.

Efektym ubocznym wprowadzenia strefy jest przeniesienie się postoju pojazdów na przydomowe podwórka i ulice graniczące ze strefą.

Kwestia parkowania pojazdów na osiedlach mieszkaniowych jest wewnętrzną sprawą zarządcy terenu osiedla. Rozwiązaniem tego problemu będzie budowa parkingów:

- wielopoziomowych nadziemnych i podziemnych obsługiwanych rampami drogowymi lub windami,
- jednopoziomowych podziemnych – pod nową zabudową lub podwórkami,
- tradycyjnych w poziomie terenu.

2.2.18 Komunikacja zbiorowa

Lokalny transport zbiorowy, którego organizacja należy do zadań własnych gminy, na podstawie umowy realizuje obecnie Przedsiębiorstwo Komunalne sp. z o.o. w Raciborzu. Spółka realizuje przewozy na 13 liniach o łącznej długości 305 km, przebiegających nie tylko w granicach administracyjnych miasta (228 km), ale również zapewniających połączenie Raciborza z gminami ościennymi (Lubomia, Krzanowice, Pietrowice Wielkie, Rydułtowy, Rudnik). Na trasach obsługiwanych przez PK sp. z o.o. znajduje się 167 przystanków, w tym na 33 przystankach ustawione są szklane wiaty przystankowe. Do obsługi wszystkich linii komunikacji miejskiej spółka posiada na stanie 28 autobusów, w tym 8 minibusów Kapena City przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych. Średnio w dni robocze wszystkie linie obsługuje 21 autobusów. W 2004 r. z komunikacji miejskiej skorzystało 2 426 tys. osób, co w porównaniu z rokiem 2003 daje spadek o 0,33 %.

Bezpośrednie połączenia międzymiastowe z Raciborza min. do:

- Cieszyna,
- Częstochowy (przez Gliwice, Tarnowskie Góry),
- Katowic (przez Rybnik),
- Krakowa (przez Pszczynę, Oświęcim, Chrzanów),
- Nowego Sącza (przez Rybnik, Bielsko – Białą),
- Wałbrzycha (przez Nysę, Kłodzko),
- Wisły,
- Zakopanego (przez Bielsko, Wadowice).

realizowane są przez różnych przewoźników, takich jak PKS Racibórz sp. z o.o., PKS Cieszyn, PKS „TRAVEL – BUS” s.c. i innych.

Prywatni przewoźnicy realizują również autobusową komunikację międzynarodową. Są to regularne kursy do różnych miast min. w Niemczech, Holandii, Austrii, Belgii i Francji.

W przeciwieństwie do dobrze funkcjonującej i stale rozwijającej się zbiorowej komunikacji autobusowej, komunikacja kolejowa z Raciborza jest bardzo ograniczona. PKP S.A. realizująca kolejowe przewozy pasażerskie stale ogranicza swoją ofertę dla podróżnych, a do tego jej propozycje często nie pokrywają się z oczekiwaniami i faktycznymi potrzebami pasażerów.

Obecnie z dworca w Raciborzu kursują pociągi relacji:

- Racibórz – Warszawa,
- Racibórz – Katowice,
- Racibórz – Pszczyna,
- Racibórz – Kędzierzyn Koźle,

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Racibórz – Rybnik,
- Racibórz – Chałupki (przejście graniczne).

Średnio w ciągu dnia z Raciborza odjeżdża 28 pociągów.

2.2.19 Infrastruktura energetyczna

Miasto jest zasilane z systemu energetycznego kraju siecią 110 kV relacji Elektrownia Rybnik – Elektrownia Blachownia. Istniejąca sieć elektroenergetyczna wysokiego, średniego i niskiego napięcia w pełni zaspokaja potrzeby infrastruktury miasta, a także posiada rezerwy mocy zaspokajające potrzeby w zakresie funkcji rozwojowych. Na terenie miasta znajduje się ok. 4 200 punktów świetlnych oświetlających place, drogi i deptaki. Na sieć oświetlenia ulicznego składają się sieci napowietrzna oraz kablowa. Oświetlenie jest w dobrym stanie technicznym, a potrzeby w zakresie dobudowy są na bieżąco zaspokajane.

2.2.20 Infrastruktura telekomunikacyjna

W Raciborzu ułożone są w większości nowe sieci: światłowodowe kable telefoniczne, linie telefoniczne kablowe ziemne oraz napowietrzne. Na terenie miasta działa kilku operatorów telefonii stacjonarnej min. Telekomunikacja Polska S.A., Netia Holding S.A., Tele 2 Poland sp. z o. o.. Ponadto na terenie miasta świadczą swoje usługi operatorzy telefonii komórkowej: Polkomtel S.A., Polska Telefonii Cyfrowa sp. z o. o., PTK Centertel sp. z o. o..

3. BILANS STRATEGICZNY MIASTA RACIBÓRZ

3.1 ANALIZA SWOT MIASTA RACIBÓRZ

Jedną z metod analizy strategicznej dotyczących planowania rozwoju jest metoda SWOT. Polega ona na ocenie zewnętrznych i wewnętrznych czynników określających bieżącą i przyszłą sytuację – analizuje mocne i słabe strony miasta w kontekście szans i zagrożeń zewnętrznych występujących w otoczeniu: makroekonomicznym, socjo-kulturowym, prawno-politycznym, technologicznym itp.

Analiza SWOT stanowi jedno z podstawowych narzędzi zarządzania strategicznego i znajduje zastosowanie praktycznie na każdym etapie zarządzania.

Poniżej zaprezentowano analizę SWOT dla miasta Raciborza w podziale na znaczenie czynników.

SILNE STRONY MIASTA

CECHY-WYRÓŻNIKI, ATUTY RACIBORZA

PIERWSZORZĘDNE

- Bliskość przejść granicznych z Republiką Czeską i Słowacją.
- Potencjał i walory przyrodnicze (Las Obora, Widok, Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich w tym Rezerwat leśno-stawowy Łęczczok).
- Sąsiedztwo dużych ośrodków miejskich Aglomeracji Górnośląskiej i Rybnickiej, dostęp do rynku pracy i specjalistycznych usług edukacyjnych; medycznych i kulturalnych.
- Dobrze rozwinięta infrastruktura komunalna, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków przez nowoczesną oczyszczalnię ścieków, dobra infrastruktura techniczna, nowoczesne wysypisko śmieci oraz własne ujęcie wody, „Program kanalizacji sanitarnej gmin Dorzecza Górnej Odry...”.
- Stale rozwijająca się uczelnia Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa.
- Dziedzictwo i tradycje kulturowe.
- Poziom wykształcenia ludności, dobrze wykształcona, liczna kadra inżynieryjno-techniczna.
- Uzbrojone tereny i nieruchomości przemysłowe na prawym brzegu Odry (potencjalna strefa aktywności gospodarczej).
- Jedna z mniejszych w województwie śląskim stopa bezrobocia.
- Wyższy niż średnia krajowa czy wojewódzka poziom bezpieczeństwa publicznego.
- Położenie nad rzeką Odrą w kontekście programu Odra 2006; inwestycje kluczowe: Zbiornik Racibórz, żeglowność Odry.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Dogodne warunki klimatyczno - glebowe dla sektora rolno-spożywczego.

DRUGORZĘDNE

- Realizacja planu gospodarki odpadami, w tym prowadzenie działań proekologicznych w ramach ISO 14001 i ciągły rozwój w tym zakresie.
- Miasto jako bardzo zwarta jednostka urbanistyczna: wygoda zamieszkania, łatwiejsze (tańsze) utrzymanie substancji.
- Wysoki poziom ośrodka kultury, sieć bibliotek spełniających w regionie rolę centrów kultury.
- Potencjał przemysłowy; zróżnicowana struktura przemysłowa z dużymi i średnimi przedsiębiorstwami o wysokiej renomie na rynkach krajowych i międzynarodowych.
- Uwarunkowania historyczne - możliwość powrotu i osiedlanie się osób, które wyemigrowały na zachód i wypracowały tam emerytury.
- Stolica Euroregionu Silesia.
- Dobrze rozwinięta sieć telewizji kablowej i lokalnej rozgłośni radiowej.
- Istniejąca baza obiektów kulturalnych umożliwiającą rozwój kultury w mieście.
- Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego
- Cykliczne imprezy sportowe, rozrywkowe i ekologiczne o charakterze międzynarodowym, ogólnopolskim czy regionalnym.

SŁABE STRONY MIASTA

CECHY RZUTUJĄCE NA ODBIÓR I WIZERUNEK MIASTA

PIERWSZORZĘDNE

- Niedrożny układ transportowo – komunikacyjny; Słaba dostępność komunikacyjna do aglomeracji wojewódzkich, usytuowanie poza szlakami autostrad i dróg szybkiego ruchu; Degradacja układu drogowego międzyregionalnego - utrudnienia w dojeździe do Raciborza, brak obwodnic i niska przepustowość przepraw mostowych oraz brak szybkich tras drogowych.
- Zbyt niski poziom inwestycji. Brak odpowiedniego przygotowania projektów pod realizację w aspekcie pozyskania dofinansowania z zewnątrz.
- Odływ ludzi młodych i wykształconych do większych ośrodków miejskich i za granicę, miasto postrzegane jest przez młodych ludzi jako mało perspektywiczne.
- Brak Strefy Aktywności Gospodarczej, zachęt dla potencjalnych inwestorów - Brak inwestycji o charakterze przemysłowym, dających większą ilość miejsc pracy.
- Słaba infrastruktura handlowa, brak dużych centrów handlowych.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Niewystarczająca liczba instytucji wspomagających pozyskiwanie funduszy europejskich dla MŚP.
- Ograniczone znaczenie węzła kolejowego (zawieszenie połączeń kolejowych Raciborza z otoczeniem), brak tras międzynarodowych.

DRUGORZĘDNE

- Zbyt słaba reklama i marketing walorów miasta i okolic.
- Przygotowanie terenów pod inwestycje: niski stopień uzbrojenia terenów; znaczne skurczenie się zasobu terenów inwestycyjno-usługowych.
- Słaba infrastruktura turystyczna, niewykorzystywanie atrakcji turystycznych.
- Brak szkół o profilu "turystycznym i rekreacyjnym", co hamuje rozwój tych działalności oraz szkół policealnych o kierunkach: hotelarstwo, obsługa ruchu turystycznego.
- Brak bazy i przemysłu rolno-przetwórczego i spożywczego.
- Położenie miasta nad Odrą (zagrożenie powodzi).

SZANSE DLA MIASTA

MOŻLIWOŚCI ROZWOJU MIASTA W PRZYSZŁOŚCI, SZANSE TKWIĄCE W OTOCZENIU

PIERWSZORZĘDNE

- Dostęp Raciborza do autostrady A1 na odcinku Gliwice – południowa granica państwa oraz do autostrady A4 Wrocław – Kraków.
- Duże perspektywy na prężny rozwój bazy turystycznej i rozwoju środków rekreacyjnych z chwilą wybudowania zbiornika wodnego "Racibórz Dolny"; Rozwój turystyki i rekreacji w dolinie Górnej Odry z wykorzystaniem walorów przyrodniczych i kulturowych gmin ziemi raciborskiej oraz zwiększone zainteresowanie tych gmin w inwestowaniu w infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną; rozwój turystyki sentymentalnej (w szczególności dla gości z Niemiec).
- Możliwość pozyskania funduszy unijnych wspierających rozwój regionu.
- Wykorzystanie Odry jako europejskiej drogi wodnej (Odra-Dunaj).

DRUGORZĘDNE

- Mocno zakorzenione kontakty polsko-czesko-niemieckie (Euroregion Silesia) – wykorzystanie atutów dla wzmocnienia aspektów gospodarczych i walorów turystycznych miasta.
- Czysta gleba, czyste powietrze, szansa na rozwój przemysłu rolno-spożywczego i turystycznego.

- Bliskość międzynarodowego węzła lotniczego w Ostrawie i Katowicach.
- Dostęp do rynku pracy w Niemczech i zainteresowanie inwestorów niemieckich.
- wprowadzenie stref ekonomicznych dla inwestycji w gminie.
- Propagowanie proekologicznego stylu życia.
- Tradycje sportowe miasta, funkcjonowanie klubów sportowych różnych rodzajów i szczebli, profesjonalna kadra szkoleniowa.

ZAGROŻENIA DLA MIASTA

CZYNNIKI W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM MIASTA MOGĄCE HAMOWAĆ JEGO ROZWÓJ

PIERWSZORZĘDNE

- Przenoszenie się instytucji o randze ponadlokalnej i siedzib zarządów dużych przedsiębiorstw z Raciborza do większych ośrodków.
- Możliwość utraty środków unijnych na budowę zbiornika „Racibórz Dolny”, niechęć społeczności Nieboczów.
- Ograniczone możliwości udziału własnego w pozyskiwaniu środków unijnych.
- Atrakcyjność handlowa i inwestycyjna konkurencyjnych ośrodków Aglomeracji Rybnickiej; Wzrastająca atrakcyjność turystyczna i inwestycyjna miast czeskich.

DRUGORZĘDNE

- Starzenie się społeczeństwa - miasto ludzi starych, niski przyrost naturalny, migracje, mało efektywne formy przeciwdziałania.
- Brak inwestycji w infrastrukturę sportową.

3.2 PRIORYTETY ROZWOJOWE MIASTA RACIBORZA

Bilans strategiczny jest zestawieniem różnych czynników o różnej wadze w jeden spójny obraz pomocny przy określaniu priorytetów rozwojowych. Celem bilansu strategicznego w klasycznym podejściu jest znalezienie najkorzystniejszej strategii rozwoju na rynku. Niemniej ze względu na specyfikę zadań stojących przed miastem, a głównie potrzebę zrównoważonego rozwoju postanowiono posłużyć się nieco innym podejściem.

Wstępna analiza dokonana na pięciu polach wskazała zarówno wagi jak i układ kierunków-celów zmian.

Za priorytetowe przyjęto zadania, które Zespół po konsultacjach uznał za żywotne dla rozwoju i egzystencji miasta. Zadania uznane za priorytetowe mają za zadanie ułatwić wybór działania do realizacji, w momencie gdy decydent będzie miał do wyboru więcej niż jedno zadanie i trzeba będzie zdecydować, które z zadań realizować w pierwszej kolejności.

3.2.1 Pole strategiczne: GOSPODARKA

Problemy:

1. Konieczność poprawy stanu dróg w mieście, niezadowalający stan techniczny dróg.
2. Osiągnięcie konkurencyjności w regionie, ale również nawiązanie partnerskiej współpracy z ośrodkami ościennymi (kompleks aglomeracji rybnickiej), brak koordynacji z innymi ośrodkami miejskimi w zakresie wzajemnej promocji.
3. Brak jasno określonego produktu promocyjnego miasta, brak dalekowzrocznego projektu bądź konceptu rozwoju turystyki i promocji miasta. Konieczność rozwoju turystyki – ścieżki rowerowe/spacerowe, szlaki kajakowe, ośrodki sportu i rekreacji, wykorzystanie położenia Raciborza w celu propagowania form czynnego wypoczynku (sporty zimowe np.: Racibórz – Pietraszyn - Czeskie góry, dogodny dojazd, wahadłowe połączenia).
4. Ograniczona pomoc ze strony władz miasta dla rozwoju małych i średnich firm, brak inicjatyw pobudzających i dopingujących lokalnych przedsiębiorców do wzrostu efektywności i jakości usług, produkcji itp.
5. Brak Programu Komerccjalizacji Jednostek Komunalnych (ZWiK, MZB).
6. Słaba współpraca miasta z organizacjami gospodarczymi.
7. Niewykorzystane obiekty – zabytki architektoniczne na terenie miasta - "Zamek Piastowski".
8. Place zabaw dla dzieci - duże i wyodrębnione.
9. Zaszeregowanie miasta jako ośrodka oferującego wyłącznie turystykę sentymentalną.
10. Niska konkurencyjność inwestycyjna miasta – brak jednoznacznie przygotowanej oferty inwestycyjnej, odpowiedniej infrastruktury technicznej umożliwiającej pozyskanie inwestorów, brak ulg i zachęt finansowych, ponadto brak strefy aktywności gospodarczej - brak dogodnych terenów przemysłowych, brak inwestorów strategicznych, brak zainteresowania Raciborzem zakładów działających w Polsce i zagranicą.
11. Brak strategii rozwoju handlu (np. Kupiec Śląski, a centra handlowe), brak kompleksowego centrum handlowego.

3.2.2 Pole strategiczne: SPOŁECZNE

Problemy:

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

1. Gospodarka mieszkaniowa: lokale socjalne – adaptacja pomieszczeń – problem pilny, degradacja substancji mieszkaniowej będącej w zasobach Gminy Racibórz”.
2. Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Brak środków na zagwarantowanie bezpłatnego wstępu na obiekty sportowe dla młodzieży w celu uprawiania różnorodnych dyscyplin sportowych (kryte pływalnie, obiekty OSiR, korty).
3. Problemy bezpieczeństwa: przestępczość wśród dzieci i młodzieży, walka z uzależnieniami: alkoholizmem i narkomanią, zamknięta mentalność społeczna, wzmocnienie lokalnej kampanii nt. zakazu sprzedaży alkoholu i papierosów dzieciom poniżej 18 roku życia. Konieczność poprawy szybkości reagowania służb miejskich w tym straży miejskiej, współpraca z policją i strażą graniczną.
4. Konieczność zwiększenia aktywności organizacji pozarządowych a także uaktywnienia społeczności w uczestniczeniu w życiu miasta, w demokratycznym rozwiązywaniu problemów istotnych dla rozwoju miasta, celem przeciwdziałania niskiej aktywności mieszkańców, niskiemu poziomowi życia mieszkańców, poszukiwanie metod przeciwdziałania patologiom społecznym, ograniczenia spadku dochodów znacznej liczby mieszkańców, problemów demograficznych.
5. Odływ ludzi młodych i zdolnej młodzieży z miasta do większych ośrodków i za granicę. Rozbieżności kierunków edukacyjnych z podażą miejsc pracy.

3.2.3 Pole strategiczne: PRZESTRZENNE

Problemy:

1. Konieczność uzbrojenia w infrastrukturę techniczną gruntów przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne.
2. Dezaktualizacja planów przestrzennych – zbyt powolny proces uchwalania nowych; Brak podziału strefowego miasta – np. wyznaczenie strefy przemysłowej o ułatwionych możliwościach lokalizacji inwestycji, dostępności infrastruktury, łatwości dojazdu, wynajęcia lokalu itp.; strefy rekreacyjnej i ekologicznej, gdzie nie wolno prowadzić działalności gospodarczej (określonego rodzaju); strefy szczególnie predysponowane do zamieszkania – ciekawy krajobraz, właściwa ekspozycja, przygotowany teren etc.
3. Niskie dochody budżetu gminy – ograniczenie inwestycji, ograniczone środki na prowadzenie dużych inwestycji infrastrukturalnych.
4. Niewykorzystany potencjał istniejącej oczyszczalni ścieków.
5. Konieczność weryfikacji zasobu nieruchomości gminy z uwzględnieniem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta.

6. Problem braku miejsc parkingowych na osiedlach mieszkaniowych oraz w centrum miasta.
7. Niewielka długość ścieżek rowerowych, rekreacyjnych, będących uzupełnieniem szlaku drogi, nie uwzględnianie potrzeby rozszerzenia dróg o pas dla rowerzystów.
8. Brak mechanizmu wyznaczającego kierunek obrotu nieruchomościami, zarówno w obszarze zbywania jak i nabywania w powiązaniu ze skonkretyzowaniem priorytetów rozwoju gospodarczego gminy (przypadkowość).
9. Brak terenów inwestycyjnych w powiązaniu z istniejącym przemysłem.
10. Brak wykorzystania rzeki dla rozwoju usług turystycznych, brak zagospodarowania turystycznego terenów przy Odrze.
11. Brak mapy dzielnic w zakresie infrastruktury społecznej (szkoły, przedszkola, zdrowie, handel, usługi komunalne, administracja itd.).
12. Brak dobrej komunikacji z miastami ościennymi.
13. Niedrożny system transportowy – zakorkowane miasto w godzinach szczytu, brak obwodnic eliminujących m.in. ruch samochodów ciężarowych, problem poprawy jakości dróg, problem dostępu do autostrady A4 poprzez problemy w ustaleniu tożsamości Raciborza – kierunek Gliwice, czy Opole, Rybnik, Pszczyna.
14. Brak wieloletnich planów dotyczących przeznaczenia i wykorzystania infrastruktury technicznej (budynków, placów, parkingów, skwerów) w powiązaniu z planami inwestycyjnymi.
15. Powolny proces realizacji inwestycji: zbiornik wodny „Racibórz Dolny”

3.2.4 Pole strategiczne: ZARZĄDCZE

Problemy:

1. Brak programów operacyjnych (Plan Rozwoju Lokalnego), konieczność modyfikacji WPI.
2. Brak priorytetyzacji zadań.
3. Brak nowoczesnego zarządzania gminą.
4. Brak zainteresowania rozwojem współpracy z organizacjami pozarządowymi.
5. Brak programu ciągłego dostosowywania struktur organizacyjnych do aktualnych wyzwań i możliwości planowania, pozyskiwania oraz rozliczania środków pozabudżetowych, brak oparcia planowania działalności w mieście o strategię, programy operacyjne.
6. Problemy współpracy władzy uchwałodawczej i wykonawczej.
7. Niska świadomość społeczna o tym co się dzieje w mieście. Konieczność poprawy systemu informacji (cykliczne spotkania Prezydenta z mieszkańcami lub wydanie raz do roku broszury informacyjnej nt. prowadzonych w mieście działań), brak modelu komunikowania się ze społeczeństwem.

8. Małe efekty z przynależności do Związku Miast Polskich.
9. Zapewnienie bieżącego podnoszenia poziomu i kwalifikacji kadry samorządowej.

3.2.5 Pole strategiczne: EKOLOGIA

Problemy:

1. Przenikanie zanieczyszczeń ściekowych do wód powierzchniowych i gruntu;
  - a. Niedostateczna sieć kanalizacji sanitarnej,
  - b. Nieszczelne szamba,
  - c. Lekceważenie wymogów ochrony środowiska – nie przyłączanie się do kanalizacji sanitarnej.
2. Zapewnienie odpowiedniej jakości wody do picia;
  - a. Likwidacja nieczynnych ujęć wody,
  - b. Konieczność budowy nowego ujęcia,
  - c. Konieczność rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej.
3. Niska emisja;
  - a. Niewykorzystywanie paliw odnawialnych,
  - b. Odchodzenie od korzystania z sieci ciepłej,
  - c. Eksploatacja starych, niskosprawnych źródeł na paliwo stałe.
4. Emisja zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych.
  - a. Brak ścieżek rowerowych;
  - b. Zła jakość dróg;
  - c. Brak obwodnicy;
  - d. Stary tabor komunikacji autobusowej;
  - e. Wyprowadzenie ruchu samochodowego poza centrum.
5. Emisja przemysłowa – brak nadzoru.
6. Wzrost poziomu hałasu.
7. Wyczerpywanie pojemności składowiska;
  - a. Zagospodarowanie osadów ściekowych.
8. Konieczność osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku;
  - a. Konieczność segregowania i wykorzystania odpadów biodegradowalnych.
9. Dzikie wysypiska- szczególnie na terenach nie będących własnością gminy i zapobieganie ich powstawaniu.
10. Odpady niebezpieczne oraz ich transport;
  - a. Azbest;

- b. Odpady niebezpieczne w strumieniu odpadów komunalnych;
  - c. Odpady medyczne.
11. Odpady przemysłowe – gruz, żużel.
12. Zagrożenie awariami przemysłowymi – „nadzwyczajne zagrożenia środowiska”;
- a. Zakłady przemysłowe gromadzące toksyczne środki przemysłowe, stacje paliw.
13. Konieczność ochrony walorów przyrodniczych miasta;
- a. Pomniki przyrody – konieczność rozszerzenia ich ochrony;
  - b. Konieczność ochrony siedlisk gatunków zagrożonych – Łęczczok;
  - c. Konieczność promocji i jednocześnie ochrony terenów cennych przyrodniczo – Arboretum Bramy Morawskiej.
14. Konieczność rozbudowy i utrzymanie terenów zieleni miejskiej – parki, skwery.
15. Problem likwidacji zieleni w centrum – rozbudowa parkingów, modernizacja dróg.
16. Ochrona i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych;
- a. Konieczność ochrony gleb- zagrożenie przeznaczania gleb dobrej jakości na cele nierolnicze;
  - b. Zakwaszenie gleb;
  - c. Zaniechanie upraw – zachwaszczenie;
  - d. Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych – zapewnienie właściwego poziomu wód;
  - e. Promowanie rolnictwa ekologicznego;
  - f. Granica polno-leśna;
  - g. Szkodniki, choroby, degradacja przemysłowa.
17. Ochrona i zagospodarowanie terenów rezerw zasobów kopalin;
- a. Rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.
18. Potrzeba dalszej edukacji ekologicznej.
19. Pozorna ochrona środowiska – brak uprawnień egzekucyjnych.

4. WIZJA ROZWOJU MIASTA

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej miasta oraz analiza różnych uwarunkowań zewnętrznych wraz z określeniem priorytetów rozwojowych pozwoliła na sformułowanie wizji dalszego rozwoju miasta w sposób następujący.

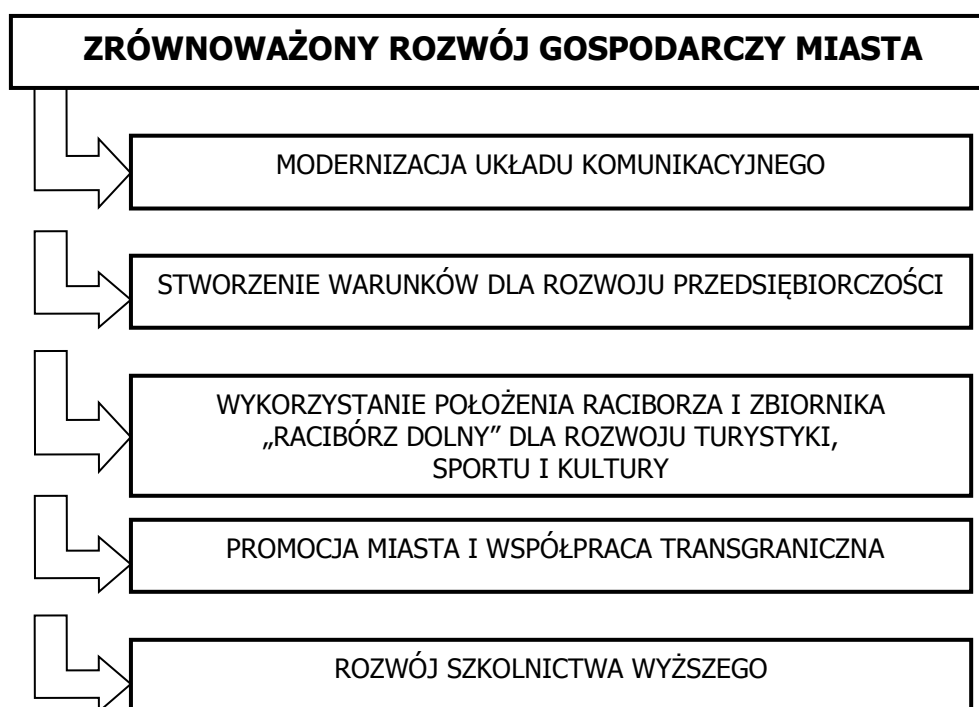
Miasto Racibórz to miasto:

- różnorodnie atrakcyjne (do odwiedzenia, mieszkania, do zatrzymania się przejazdem, do inwestowania),
- z ofertą dla studiujących i uczących się,
- skomunikowane,
- zielone, ekologiczne,
- otwarte na turystów, sportowe, rekreacyjne (turystyka usługowa, kwalifikowana, młodzieżowa),
- wykorzystujące i rozwijające tradycje przemysłowe i handlowe,
- rozwijające współpracę transgraniczną.

Priorytetowe cele strategiczne Miasta służące realizacji wizji opierają się przede wszystkim o:

Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia, rozwój społeczno – ekonomiczny miasta.

Miejsca pracy staną się wynikiem osiągania wszystkich powyższych celów.

Pomocne będzie wsparcie się również położeniem Miasta w niedalekiej odległości od granic państwa. Położenie to w połączeniu z postępującymi procesami zacieśniania współpracy regionów europejskich sprzyja nawiązywaniu kontaktów handlowych, samorządowych i kulturalnych w Mieście.

Rozwój zrównoważony miasta – zasady realizacji jego wizji rozwoju.

Realizacja wizji rozwoju miasta opierać się powinna o dwa kierunki oddziaływania:

1. Osiągnięcie mocnej pozycji konkurencyjnej i budowanie potencjału rozwojowego w oparciu o jego mocne strony i przy wykorzystaniu tkwiących w otoczeniu możliwości.
2. Zapewnienie rosnącej jakości życia poprzez niwelowanie słabych stron miasta.

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze miejskie nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów częściowych, ale jedynie takich, które zgodne są z celami strategicznymi.

Należy pamiętać o średnioterminowej równowadze pomiędzy w/w kierunkami oddziaływania. Oznacza to, że w perspektywie kilku lat na budowę silnej pozycji miasta w porównaniu z innymi miastami Aglomeracji powinny być ponoszone nakłady w porównywalnej lub – krótkoterminowo większej - wysokości jak na niwelowanie słabych stron (realizację celów częściowych).

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, gospodarczych, ekologicznych i przestrzennych.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre i ulegają rozmyciu. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków oddziaływania, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – silniejszy akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego miasta:

1. **Zasada maksymalizacji korzyści urbanizacji** – inwestowanie w infrastrukturę miejską jako najważniejszy czynnik warunkujący decyzje lokalizacyjne inwestorów i nowych firm.
2. **Zasada maksymalizacji korzyści aglomeracji** – szybsze tworzenie połączeń sieciowych pomiędzy skupiskami jednostek biznesowych – zapewnienie kompleksowej obsługi.

3. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju – taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny.
4. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej przy sektorach wyłaniających się** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki i wkalkulowanie ich w strategię rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
5. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowanie słabych stron i wzmacnianie silnych stron miasta – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych.
6. **Zasada kompleksowego podejścia do zagadnień rozwoju** - zintegrowanego planowania.
7. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców.**
8. **Zasada uspołecznienia procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania gminy.
9. **Zasada koordynacji i partnerstwa** – współdziałania przy realizacji nadrzędnych celów rozwojowych.
10. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji.**
11. **Zasada koncentracji środków.**
12. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny.
13. **Zasada urynkowienia** – pełnego i efektywnego wykorzystania możliwości stwarzanych przez uwarunkowania gospodarcze.
14. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Powyższe zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Raciborza w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

5. ANALIZA STRATEGICZNA MIASTA

5.1 POLA STRATEGICZNE MIASTA

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne nie zastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych.

Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Ze względu na bliskie powiązania zadań realizowanych przez samorząd zespół postanowił rozpatrywać w pięciu polach:

W ramach prac nad strategią miasta Racibórz wyróżniono pięć obszarów strategicznych:

- ekologiczne pole strategiczne,
- gospodarcze pole strategiczne,
- społeczne pole strategiczne
- przestrzenne pole strategiczne,
- zarządcze pole strategiczne.

Podział zadań własnych samorządu pomiędzy przyjęte obszary ilustruje tabela nr 21.

Tabela 23. Podział obszarów aktywności miasta na obszary strategiczne

Zadania własne w zakresie:	ZADANIE ZAWIERA SIĘ W OBSZARZE:				
	Zarządzanie miastem	ekologia	Rozwój gospodarczy	Problematyka Społeczna	zagospodarowanie przestrzenne
1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,	TAK		TAK		TAK
3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,	TAK	TAK			
4) lokalnego transportu zbiorowego,			TAK	TAK	
5) ochrony zdrowia,				TAK	
6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,				TAK	
7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,				TAK	TAK
8) edukacji publicznej,				TAK	
9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury,			TAK	TAK	
10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,		TAK	TAK	TAK	TAK

c.d. Zadania własne w zakresie:	ZADANIE ZAWIERA SIĘ W OBSZARZE:				
	Zarządzanie miastem	ekologia	Rozwój gospodarczy	Problematyka Społeczna	zagospodarowanie przestrzenne
11) targowisk i hal targowych,			TAK		
12) zieleni gminnej i zadrzewień,	TAK	TAK			TAK
13) cmentarzy gminnych,	TAK				
14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego,	TAK				
15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,	TAK				
16) polityki pro rodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,				TAK	
17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,	TAK				
18) promocji gminy,	TAK	TAK	TAK		
19) współpracy z organizacjami pozarządowymi,		TAK		TAK	
20) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.	TAK				

Źródło: Opracowanie Inwest Consulting S.A.

Uwaga: Kolejność wymienienia obszarów nie oznacza ich hierarchizacji.

Prace warsztatowe prowadzone były przez 2 zespoły, tj. Zespół Redakcyjny i Zespół Zadaniowy.

W każdym z pól określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi działania, zarówno inwestycyjne jak i pozainwestycyjne.

Przełożeniem programów i działań zawartych w niniejszej Strategii rozwoju na projekty i zadania realizowane w ramach budżetu miasta w kolejnych latach będzie Plan Rozwoju Lokalnego.

W poniższym rozdziale przedstawiono elementy analityczne wypracowane podczas pracy zespołów problemowych. Analizy poniższe stały się podstawowym źródłem Strategii Miasta Racibórz.

Podstawową metodą analityczną użytą na etapie prac w zespołach były:

1. Analiza SWOT.
2. analiza problemów Miasta.
3. Określenie priorytetów wynikających z analizy problemów.
4. Określenie programów działania dotyczących obszaru zawierających określenie zakresu, mierników osiągnięcia, jednostki odpowiedzialnej i ram czasowych programu.

5.2 POLE ZARZĄDZANIA MIASTEM

W obszarze ujęto zarówno zarządzanie w kontekście ogólnej wizji miasta, jak i obszar zarządzania funkcjonalnego.

5.2.1 Programy strategiczne w polu zarządzania miastem.

W wyniku prac warsztatowych Zespołów ds. Strategii przeprowadzono analizę tego pola i czynników wpływających na jakość życia, stan środowiska w mieście, jego wizerunek i odbiór na zewnątrz, kwestie gospodarowania mieniem i przestrzenią publiczną oraz kształtowania funkcji i jakości usług publicznych.

Wynikiem analizy było określenie programów strategicznych w analizowanym polu. Zgodnie z przyjętą metodyką prac problemów priorytetowych wynikają programy, które przedstawiono poniżej. Dla obszaru zarządzania miastem wyróżniony został 1 program: **Sprawne i nowoczesne zarządzanie Gminą**, zawierający 3 podprogramy:

- Sprawny urząd.
- Odpowiednie określenie potrzeb społecznych i zapewnienie ich właściwego zaspokajania.
- Spółczerństwo sprzymierzeńcem we właściwym zarządzaniu gminą.

Zawarte w programach działania mają charakter zarówno inwestycyjny jak i nieinwestycyjny (w tym programowanie, działania organizacyjne, prawne, promocyjne itp.). Strukturę Strategii w polu zarządzania miastem przedstawiono w Karcie Pola Strategicznego (rozdział 8.6).

5.3 POLE ROZWOJU GOSPODARCZEGO MIASTA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ze względu na bezpośredni związek rozwoju gospodarczego z zagospodarowaniem przestrzennym miasta w związku z rozwojem przemysłowym Raciborza jako ośrodka gospodarczego, Zespół ds. Strategii postanowił połączyć kwestie obu pól we wspólne programy strategiczne.

5.3.1 Programy strategiczne w polu rozwoju gospodarczego i zagospodarowania przestrzennego.

W wyniku prac warsztatowych Zespołów ds. Strategii przeprowadzono analizę obszarów i cech wpływających na atrakcyjność gospodarczą miasta, potencjał inwestycyjny oraz warunki prowadzenia działalności gospodarczej, uwzględniając szeroką współpracę transgraniczną miasta.

Wynikiem analizy było określenie programów strategicznych w analizowanym polu.

Jako kluczowe kwestie związane z rozwojem gospodarczym miasta i jego układu przestrzennego określono następujące programy strategiczne:

- Rozbudowa, modernizacja i udrożnienie systemu komunikacyjnego oraz likwidacja barier architektonicznych.
- Inwentaryzacja zasobów nieruchomości pod kątem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta.
- Wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne.
- Aktywizacja gruntów pozostających w zasobie gminy przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne (uzbrojenie dzielnic peryferyjnych w infrastrukturę techniczną).
- Zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców Raciborza.
- Promocja współpracy transgranicznej.

Przedsięwzięcia podejmowane przez władze miasta powinny uwzględniać wpływ oraz wsparcie dla istniejących oraz stymulowanie powstawania nowych małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) działających nie tylko w sferze handlu i usług.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Promocja gospodarcza miasta warunkuje pozyskiwanie nowych inwestorów i wiąże się ze stworzeniem bazy wspólnych (prywatnych i komunalnych) ofert wolnych terenów i obiektów pod działalność gospodarczą i inwestycje. Wiąże się to bezpośrednio z kontaktami Raciborza po obu stronach granicy państwa.

Podjęcie inicjatyw związanych z aktywizacją osób bezrobotnych oraz innymi problemami rynku pracy, jest konieczne z punktu widzenia profilaktyki skutków wykluczenia związanych z bezrobociem. Efektywne przeciwdziałanie bezrobociu w mieście wymaga podejmowania kompleksowych działań na wielu płaszczyznach, ponieważ należy oddziaływać zarówno na pracodawców (firmy), jak i na bezrobotnych. Tym samym realizacja działań związanych z aktywizacją musi być uzupełnieniem działań inwestycyjnych mających stymulować powstawanie nowych miejsc pracy.

Strukturę Strategii w tych polach przedstawiono na Karcie Pola Strategicznego w rozdziale 8.6.

5.4 POLE PROBLEMATYKI SPOŁECZNEJ

Istotna część problematyki pola społecznego w bezpośredni sposób wiąże się z wizją rozwoju miasta i tego jakie będzie ono w przyszłości. Realizacja projektów i zamierzeń w pozostałych polach strategicznych wpływa także na zagadnienia rozwoju społecznego, w związku z czym projekty wdrażane w tych polach powinny również zapewniać możliwość jego rozwoju. Zadania i przedsięwzięcia w polu problematyki społecznej definiują kierunki zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych miasta.

5.4.1 Programy strategiczne miasta w polu problematyki społecznej

W wyniku prac warsztatowych Zespołów ds. Strategii przeprowadzono analizę obszarów i cech wpływających na jakość życia w mieście, oraz warunki rozwoju inicjatywy społecznej. Wynikiem analizy było określenie programów strategicznych w analizowanym polu.

Jako kluczowe kwestie związane z polityką społeczną miasta i jego układu przestrzennego określono następujące programy strategiczne:

- Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Wykorzystanie położenia Raciborza dla rozwoju turystyki.
- Zwiększanie substancji mieszkaniowej miasta celem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych.
- Zwiększanie substancji mieszkaniowej poprzez budownictwo społeczne w ramach RTBS.
- Rozwój społeczny, kulturalny, edukacyjny, sportowy i zdrowotny mieszkańców Raciborza poprzez :
  - Przeciwdziałanie zjawiskom odpływu młodzieży do dużych ośrodków miejskich poprzez wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego, wzbogacanie oferty edukacyjnej dla maturzystów i absolwentów szkół średnich.
  - Realizację założeń polityki kulturalnej gminy w zakresie m.in. stwarzania warunków sprzyjających rozwojowi edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży; podnoszenia świadomości kulturalnej społeczności lokalnej; poszerzania uczestnictwa dzieci i młodzieży oraz dorosłych w życiu kulturalnym miasta.
  - Realizację założeń polityki oświatowej Gminy Racibórz na lata 2003-2007 w zakresie kształcenia i wychowania, edukacji zdrowotnej, kulturalnej, profilaktyki społecznej.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

- Poprawa bezpieczeństwa obywateli.
- Poprawa jakości życia mieszkańców Raciborza.

Konieczność „inwestowania” w oświatę i wzbogacania oferty edukacyjnej w mieście wynika z troski o długotrwały rozwój społeczny: zapewnienia młodzieży i dzieciom możliwości wszechstronnego rozwoju – ich zdolności, ambicji i talentów. Inwestycja w edukację i wykształcenie jest inwestycją w przyszłość miasta i regionu.

Realizacja ww. programów bezpośrednio wpływa na szeroko rozumiane bezpieczeństwo socjalne i możliwości rozwoju społecznego mieszkańców. Strukturę Strategii w tym polu przedstawiono na Karcie Pola Strategicznego w rozdziale 8.6.

5.5 POLE EKOLOGII

Pole ekologii, pochłaniając część majątku Miasta, stanowi podstawę dla wielu zadań strategicznych i w sposób bezpośredni wpływa na atrakcyjność osadniczą i turystyczną Miasta oraz jakość życia.

5.5.1 Programy strategiczne w polu ekologii

W wyniku prac warsztatowych Zespołów ds. Strategii przeprowadzono analizę obszarów i cech wpływających na stan środowiska w mieście. Wynikiem analizy było określenie programów strategicznych w analizowanym polu. Jako kluczowe kwestie związane z zachowaniem środowiska naturalnego miasta i jakości życia określono następujące programy strategiczne:

- Optymalizacja zużycia wody i poprawa jej jakości.
- Właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych.
- Ochrona i wzrost różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz rozwój obszarów zieleni miejskiej.
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych.
- Poprawa gospodarki odpadami.
- Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.

Strukturę Strategii w tym polu przedstawiono na Kartach Pola Strategicznego w rozdziale 8.6.

W tabeli 24 zaprezentowano wszystkie programy należące do Strategii Rozwoju Miasta Racibórz z zaprezentowanym graficznie planowanym okresem ich realizacji. Obszary zacienione pokazują okres projektowanej aktywności w ramach poszczególnych programów.

Pole przestrzenne i gospodarcze	Zinwentaryzowanie zasobów nieruchomości pod kątem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta – WGN, MODGiK																			
	Wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne – WGN, WRiWZ																			
	Aktywizacja gruntów pozostających w zasobie gminy w przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne (uzbrojenie dzielnic peryferyjnych w infrastrukturę techniczną) - WGN																			
	Zwiększanie aktywności zawodowej mieszkańców Raciborza- WRiWZ, WGN																			
	Promocja współpracy transgranicznej - WRiWZ																			
Pole ekologii	Optymalizacja zużycia wody i poprawa jej jakości - WGM																			
	Właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych i ich ochrona – WOŚiR i WGM																			
	Ochrona i wzrost (wzbogacanie) różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz rozwój obszarów zieleni miejskiej – WOŚiR i WGM																			
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych – WGM + ZWiK, PIU																			

Poprawa gospodarki odpadami - WGM																					
Poprawa jakości powietrza atmosferycznego – WOŚiR																					

Źródło: UM w Raciborzu

6. STRATEGIA MIASTA RACIBÓRZ A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

6.1 WSTĘP

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Miasta Racibórz w latach 2006 – 2015 na tle innych dokumentów strategicznych – Narodowego Planu Rozwoju, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Raciborskiego. Analiza wykazuje zbieżność strategii miasta z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Raciborza.

6.2 NARODOWY PLAN ROZWOJU

Wszystkie realizowane projekty inwestycyjne w Mieście powinny zawierać się w ogólnych ramach strategicznych wyznaczonych przez Narodowy Plan Rozwoju na lata 2004 – 2006, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 stycznia 2003 roku. NPR to strategia nadrzędna, określająca główne kierunki rozwoju gospodarczego Polski po przystąpieniu do Unii Europejskiej. Celem strategicznym Narodowego Planu Rozwoju jest rozwijanie konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości, zdolnej do długofalowego, harmonijnego rozwoju, zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz poprawę spójności społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z Unią Europejską na poziomie regionalnym i krajowym. Realizacja celu strategicznego odbywa się poprzez osiągnięcie celów cząstkowych, do których zalicza się:

1. Wspomaganie udziału w procesach rozwojowych i modernizacyjnych wszystkich regionów i grup społecznych w Polsce.
2. Włączenie Polski w europejskie sieci infrastruktury transportowej i informacyjnej.
3. Zwiększanie poziomu zatrudnienia i wykształcenia.
4. Wspomaganie osiągnięcia i utrzymania w dłuższym okresie wysokiego wzrostu PKB.
5. Intensyfikacja procesu zwiększenia udziału sektorów o wysokiej wartości dodanej w strukturze gospodarki, rozwój technologii społeczeństwa informacyjnego.

Z punktu widzenia Strategii Miasta najistotniejsze znaczenie mają cele 1, 2, 3 i 4. Te cele cząstkowe znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w programach zawartych w niniejszej strategii.

6.3 STRATEGIA ROZWOJU POGRANICZA POLSKO-CZESKIEGO

Strategię rozwoju pogranicza polsko – czeskiego wykonano w ramach prac Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej w 2000 roku. Zgodnie z ustaleniami polsko-czeskiego Wspólnego Komitetu Koordynacyjnego, przyjętymi w Ustroniu 8 lutego 2000 roku, Strategia stanowi podstawę Wspólnego Dokumentu Programowego dla wykorzystania środków PHARE CBC na latach 2000-2006. Strategia formułuje następujące sfery, i cele strategiczne:

Sfery:

1. Społeczna,
2. Gospodarcza,
3. Środowiskowa.

ad.1. Strategiczne cele cząstkowe w sferze społecznej:

- Poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji społecznej, zanik cech peryferyjności i marginalizacji obszaru.
- Wzajemne poznanie społeczności obu stron pogranicza.

ad.2. Strategiczne cele cząstkowe w sferze ekonomicznej:

- Funkcjonowanie silnych wzajemnych powiązań kooperacyjnych w sferze gospodarczej.
- Gospodarcze wykorzystanie funkcji pośredniczących obszaru w przepływie osób, dóbr i informacji między obu krajami, jako składowej procesu integracji europejskiej.

ad.3. Strategiczne cele cząstkowe w sferze środowiskowej:

- Przestrzeń o wysokich walorach środowiska i krajobrazu.
- Wspólny system monitoringu i planowania rozwoju.

Strategia Miasta Racibórz jest w pełni spójna z powyższymi celami – szczególnie 3 cel Strategii odnosi się bezpośrednio do założeń w/w Strategii Pogranicza. Zauważyć należy, że miasto aktywnie uczestniczy w różnorodnych formach koordynujących działania w regionie przygranicznym.

6.4 STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego przyjęta uchwałą Sejmiku 25 września 2000 roku formułuje następujące priorytety, cele i kierunki działań:

1. Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz rozwój ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

2. Umacnianie solidarności i więzi międzyludzkich, poprawa stanu zdrowia oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego mieszkańców.
3. Rozwijanie współpracy międzyregionalnej w pasie polski południowej i w skali międzynarodowej.
4. Rozbudowa oraz unowocześnienie systemu transportowego i komunikacyjnego.
5. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, w tym małych i średnich przedsiębiorstw. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym zwiększenie atrakcyjności terenu.

Strategia Miasta Racibórz jest w pełni spójna z powyższymi priorytetami – w tym zwłaszcza z priorytetami opisanymi w punktach 2, 3 i 5.

6.5 STRATEGIA ROZWOJU POWIATU RACIBORSKIEGO

Strategia Rozwoju Powiatu Raciborskiego wraz z aktualizacją celów i programów przyjętych uchwałą Rady Powiatu Nr IX/129/2003 z dnia 24 czerwca 2003 r. zawiera następujące programy strategiczne:

A. Cele rozwoju społecznego;

1. Program: Stworzenie szerszych możliwości kształcenia na poziomie średnim i wyższym.
2. Program: Rozwój zasobów ludzkich i zwiększenie zatrudnienia.
3. Program: Wzmocnić rolę miasta Raciborza jako centralnego ośrodka edukacji, kultury, ochrony zdrowia, usług handlowych, komunikacyjnych i innych w skali powiatu.

B. Cele rozwoju gospodarczego;

1. Program: Stwarzać sprzyjający klimat dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).
2. Program: Rozwijać dotychczasowe funkcje gospodarcze miasta i powiatu Racibórz.
3. Program: Modernizować i rozwijać systemy komunikacji drogowej, kolejowej i wodnej.

C. Restrukturyzacja wsi i rolnictwa;

1. Program: Stworzyć możliwość zbytu produkcji rolnej.
2. Program: Wspierać przywracanie opłacalności produkcji rolnej, która skutkować będzie polepszeniem materialnych warunków życia rolników.
3. Program: Organizować pomoc dla gmin w celu kształtowania nowoczesnych, wielofunkcyjnych ośrodków wiejskich.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

4. Program: Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju mocnych i wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych.
5. Program: Stworzyć warunki organizacyjne i instytucjonalne zapewniające pozyskiwanie zewnętrznych środków finansowych.

D. Rozwój turystyki i rekreacji

1. Program: Spopularyzować i ożywić istniejące w powiecie atrakcyjne obiekty turystyczne.
2. Program: Tworzyć warunki dla rozwoju turystyki zmotoryzowanej i rowerowej oraz agroturystyki.
3. Program: Wyeksponować i popularyzować istniejące w powiecie wartościowe obiekty kultury materialnej (zabytki) oraz miejsca związane z pobylem sławnych postaci na Ziemi Raciborskiej.
4. Program: Podjąć starania o budowę zbiornika retencyjnego „mokrego” „Zbiornik Wodny Racibórz”.
5. Program: Opracować kompleksowy plan zagospodarowania przestrzennego obrzeży zbiornika „Racibórz”.
6. Program: Stworzyć warunki zachęty materialnej dla nowych inwestycji turystycznych w powiecie.

E. Ochrona i kształtowanie środowiska

1. Program: Ograniczyć stopień zanieczyszczenia środowiska (wód, gruntu, powietrza).
2. Program: Budowa systemu ochrony przeciwpowodziowej na obszarze zlewni górnej Odry.
3. Program: Zabezpieczyć przed zanieczyszczeniem zasoby wód podziemnych, w szczególności GZWP nr 352.
4. Program: Zapewnić doprowadzenie wód rzeki Odry do II klasy czystości.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz w pełni odpowiada przyjętym celom A, B, D i E. Ze względu na specyfikę zadań różnicujących role powiatu i miasta niektóre cele powiatu są specyficzne dla jego struktur, bądź nie dotyczą miasta (np. cel C).

6.6 STRATEGIA ROZWOJU SEKTORA MŚP W EUROREGIONIE SILESIA

Strategia powstała w związku z realizacją projektu pod nazwą „Aktywizacja gospodarcza Euroregionu Silesia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw. Strategia i promocja”, który to został zrealizowany ze środków programu Phare CBC Fundusz małych projektów Polska-

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

Czechy 2001. Strategia rozwoju sektora MŚP w Euroregionie Silesia formułuje następujące priorytety, cele i programy:

Cel główny: Aktywizacja gospodarcza gmin Euroregionu poprzez wspieranie i rozwój przedsiębiorczości.

Priorytety:

- I. Stworzenie małej platformy współpracy transgranicznej i wzajemnych kontaktów pomiędzy przedsiębiorcami, a władzami publicznymi.
- II. Stworzenie systemu wspierania transgranicznego rozwoju przedsiębiorczości poprzez ułatwienie dostępu do finansowania, kształcenia, doradztwa i informacji gospodarczej.
- III. Efektywna informacja i promocja gospodarcza.

Cele i programy:

1. stworzenie warunków dla stałego forum współpracy przygranicznej i dyskusji między przedsiębiorcami, a władzami publicznymi.
2. Utworzenie euroregionalnej instytucji wspierania i rozwoju przedsiębiorczości oraz przygranicznych inicjatyw gospodarczych i społecznych, w tym na terenach wiejskich.
3. Ułatwienie startu zawodowego poprzez samozatrudnienie i dostępu do kapitału poprzez euroregionalny inkubator technologiczny i fundusz poręczeń kredytowych
4. Szkolenia dla przedstawicieli administracji lokalnej, organizacji samorządowych, przedsiębiorców, rolników i osób zainteresowanych podejmowaniem nowych inicjatyw gospodarczych.

Strategia Miasta Racibórz jest w pełni spójna z powyższymi priorytetami i celami, szczególnie z priorytetem: II oraz celami opisanymi w punktach 2 i 3.

7. WDRAŻANIE STRATEGII

7.1 METODY WDRAŻANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006-2015

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Miasta.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór programów i pól strategicznych Miasta. Określenie „program” opisane bardziej szczegółowo w kartach określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania działań. Charakterystyczne programy to np.:

Wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne – składający się z kilku działań, których poszczególne elementy są wzajemnie powiązane.

Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Wykorzystanie położenia Raciborza dla rozwoju turystyki - składający się z kilku działań, nie powiązanych bezpośrednio ze sobą.

Promocja współpracy transgranicznej, opisany jako jedno działanie – w praktyce kilka równoległych i podobnych działań.

Rozwój społeczny, kulturalny, edukacyjny i zdrowotny mieszkańców Raciborza - opisany jako zgodny między innymi z założeniami polityki oświatowej Gminy Racibórz na lata 2003-2007 w zakresie kształcenia i wychowania, edukacji zdrowotnej, kulturalnej, profilaktyki społecznej.

W skali średniookresowej aktualizację planów rozwojowych Miasta zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd Planu Rozwoju Lokalnego. Monitoring i ewaluacja Planu Rozwoju Lokalnego oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Planie polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Miasta.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów; w pozostałych obszarach programu opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Sposób pracy nad Planem Rozwoju Lokalnego składa się z:

1. Zbierania wniosków inwestycyjnych od wszystkich zainteresowanych, w tym bezpośrednio mieszkańców.
2. Poddawania wniosków ocenie, poprzez kryteria przyjęte przez Radę.
3. Aktualizacji zarówno części finansowej jak i rzeczowej PRL.

Taki cykl pracy zapewnia bieżące monitorowanie wykonania założeń strategicznych Miasta.

Władze Miasta wypełniając strategię powinny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań.

Budżety Miasta na kolejne lata przygotowywane będą w oparciu o Plany Rozwoju Lokalnego (zwane również: Wieloletnie Plany Inwestycyjne). Taki system wdrażania zapewnia kontrolę wdrażania oraz zgodność z obowiązującym prawem.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania PRL będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Projekty realizowane są w oparciu o pełną dokumentację, zgodną z uchwałą budżetową, a stopień ich realizacji będzie monitorowanym na bieżąco wskaźnikiem osiągnięć PRL. Poszczególne „programy” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami.

Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz Miasta. Monitorowanie i ocena Strategii polegać winna na porównaniu osiągniętego stanu do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Miasta.

Urząd Miasta jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawową informacją pokazującą realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Miasta.

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

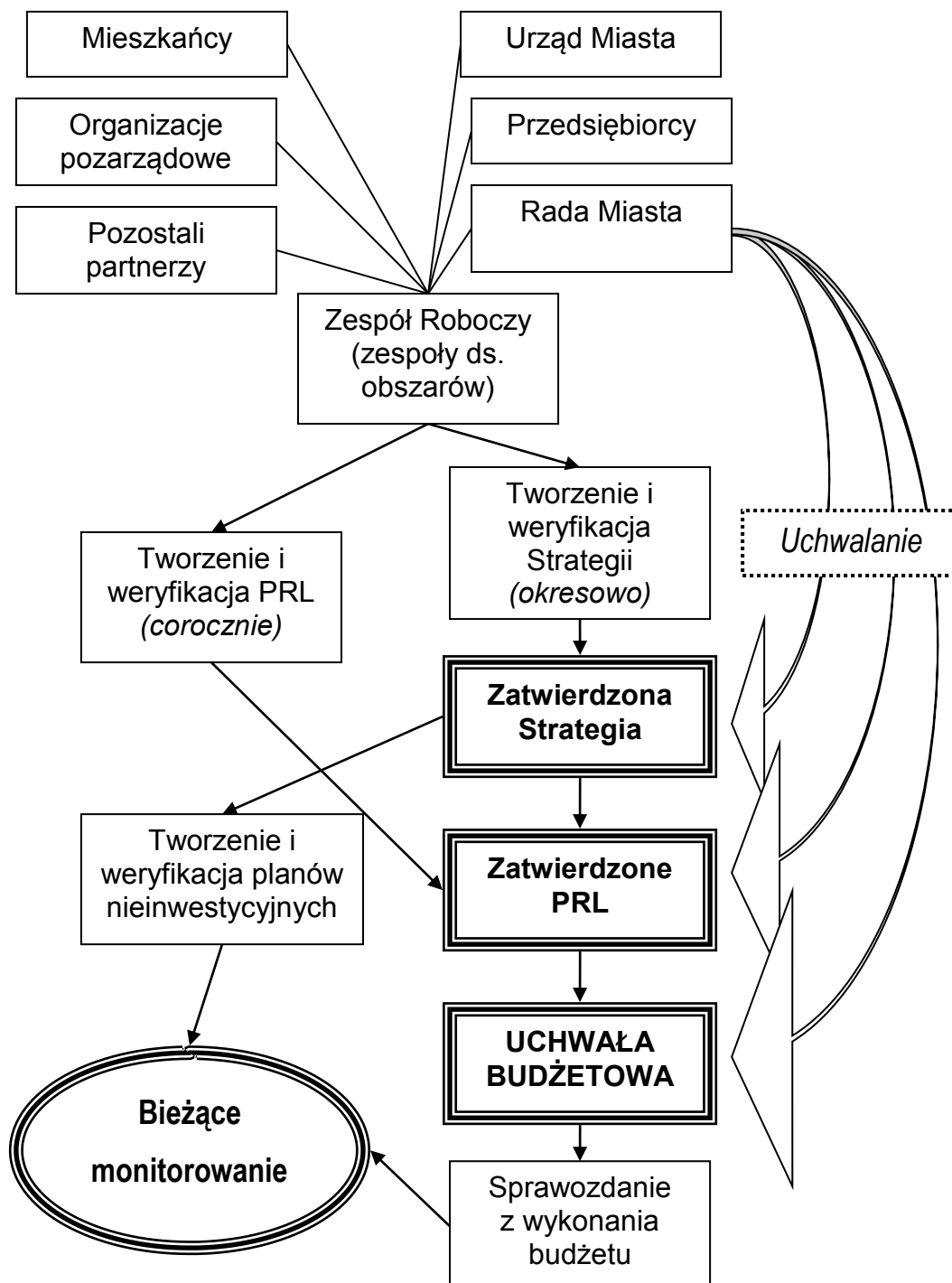

Strategia rozwoju Miasta Racibórz została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Mieście.

Umieszczenie tworzenia, weryfikacji i monitorowania strategii przedstawia poniższy schemat.

Schemat 1. Schematyczne umiejscowienie tworzenia, weryfikacji i monitorowania strategii

Źródło: Opracowanie Inwest Consulting S.A

7.2 SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Miasta należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jego terenie. Sposób przygotowania, monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem miasta gwarantuje włącznie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Miasta będącej szeroką reprezentacją mieszkańców miasta sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz miasta. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włącznie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Miasta.

Miasto inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3 PUBLIC RELATIONS STRATEGII MIASTA RACIBÓRZ

Począwszy od podjęcia decyzji o aktualizacji Strategii - miasto szeroko informuje opinię publiczną o podjętych w tym kierunku pracach. Istotną uwagę władze miasta przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii.

Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza P.T. Mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe - będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami - działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów z nią związanych,
- bezpośrednie działania informacyjno – promocyjne Prezydenta Miasta.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do

Strategia Rozwoju Miasta Racibórz na lata 2006 – 2015

---

mieszkańców miasta, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Miasta odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej miasta, w materiałach i broszurach promocyjnych oraz informacyjnych. Bezpośrednio Strategia prezentowana będzie podczas spotkań z mieszkańcami, przedstawicielami lokalnych środowisk, organizacjami pozarządowymi.

8. ZAŁĄCZNIKI

8.1 SKŁAD ZESPOŁU ZADANIOWEGO DS. STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015

1. Rafał Jasiński - Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej – koordynator.
2. Alina Pająk - Wydział Inwestycji i Urbanistyki – członek.
3. Zdzisława Sośnierz - Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa- członek.
4. Elżbieta Sokołowska - Wydział Gospodarki Nieruchomościami- członek.
5. Marek Kurpis - Wydział Edukacji Kultury i Sportu- członek.
6. Urszula Sobocińska - Wydział Gospodarki Miejskiej – członek.
7. Barbara Krzos- Kulasza - Wydział Lokalowy- członek.
8. Beata Koszowska- Gralak - Wydział Finansowy – członek.
9. Tomasz Kaliciak - Wydział Organizacyjny- członek.
10. Andrzej Sochacki - Referat Gospodarczy – członek.
11. Iwona Trzeciakowska - Biuro Pełnomocnika Prezydenta ds. społecznych- członek.
12. Stanisław Mrugała - Miejskie Centrum Reagowania i Ochrony Ludności- członek.
13. Beata Bańczyk - Urząd Stanu Cywilnego- członek.
14. Szymon Czczeko - Straż Miejska- członek.
15. Dorota Fleszer - Wydział Spraw Obywatelskich- członek.
16. Piotr Blochel - Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej –członek.

8.2 SKŁAD ZESPOŁU REDAKCYJNEGO DS. STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015

1. Alina Gasz - Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej – koordynator.
2. Jakub Michalak - Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej – zastępca koordynatora.
3. Roman Nowak - Wydział Finansowy – członek.
4. Michalina Rajman - Wydział Gospodarki Miejskiej – członek.
5. Czesława Szubryt -Wydział Gospodarki Nieruchomościami – członek.
6. Katarzyna Polak - Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa – członek.
7. Krzysztof Zachariasiewicz - Wydział Inwestycji i Urbanistyki – członek.
8. Jarosław Morka - Wydział Lokalowy – członek.
9. Bożena Fedyn - Wydziału Edukacji Kultury i Sportu – członek.
10. Aleksandra Nawrot - Biuro Pełnomocnika Prezydenta ds. Społecznych – członek.

8.3 WYKAZ DOKUMENTÓW ZWIĄZANYCH ZE STRATEGIĄ ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015

1. Miejski program pomocy społecznej na lata 2001 – 2010.
2. Polityka oświatowa Gminy Racibórz na lata 2003 –2007.
3. Strategia Rozwoju Miasta na lata 2000-2006.
4. Wieloletni program gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Racibórz.
5. Wieloletni program inwestycyjny.
6. Zasady sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących własność Gminy Racibórz.
7. Zasady sprzedaży komunalnych lokali użytkowych.
8. Zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Racibórz.
9. Program ochrony środowiska gminy Racibórz na lata 2004-2015.
10. Polityka środowiskowa ISO 14001.
11. Polityka mieszkaniowa Gminy Racibórz.
12. Program współpracy Gminy Racibórz z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na lata 2004 – 2005.
13. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Racibórz na lata 2005 – 2015.
14. Gminny Program Pomocy Osobom Niepełnosprawnym na lata 2005 – 2010.
15. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
16. Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.
16. Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Racibórz.
17. Zarys Polityki Kulturalnej Gminy Racibórz.

8.4 WYKAZ STOWARZYSZEŃ, TOWARZYSTW I INSTYTUCJI UCZESTNICZĄCYCH W KONSULTACJACH DOKUMENTU STRATEGII ROZWOJU MIASTA RACIBÓRZ NA LATA 2006 – 2015

1. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze „Ziemia Raciborska” w Raciborzu
2. Cech Rzemiosł Różnych
3. Stowarzyszenie Kupców i Przedsiębiorców „Kupiec Śląski”
4. Młodzieżowa Rada Miasta
5. Polski Komitet Pomocy Społecznej
6. Śląskie Towarzystwo Gospodarcze „Pro – Europa”
7. Raciborska Izba Gospodarcza
8. Starostwo Powiatowe w Raciborzu

9. Stowarzyszenie Artystów i Podróżników GRUPA ROSYNANT
10. Stowarzyszenie Kultury Ziemi Raciborskiej
11. Towarzystwo Miłośników Ziemi Raciborskiej
12. Raciborskie Towarzystwo Kulturalne ASK

8.5 PREZENTACJA FIRMY INWEST CONSULTING S.A.

INWEST CONSULTING S.A. jest firmą doradczą, specjalizującą się w świadczeniu usług konsultacyjnych natury ekonomiczno-finansowej (doradztwo przy emisjach obligacji, tworzenie strategii, konstruowaniu wieloletnich planów inwestycyjnych, budżetów zadaniowych) dla gmin, powiatów i stowarzyszeń samorządowych, jak również dla firm i podmiotów gospodarczych. INWEST CONSULTING S.A. animuje oryginalne projekty gospodarcze, zapewniając im kompleksową obsługę prawną i ekonomiczno-finansową; ponadto firma i jej współpracownicy prowadzą aktywną działalność szkoleniową, uczestnicząc w charakterze wykładowców i/lub organizujących liczne szkolenia i seminaria specjalistyczne. Główny zakres działalności Spółki obejmuje:

- doradztwo przetargowe przy emisji obligacji dla gmin,
- konstruowanie wieloletnich planów inwestycyjnych,
- analizy zarządzania płynnością finansową dla gmin,
- badanie efektywności wykorzystania środków finansowych oraz proponowanie rozwiązań zmierzających do poprawy efektywności ich zarządzania,
- restrukturyzacja podmiotów gospodarczych np. przedsiębiorstw komunalnych,
- opracowywanie strategii rozwoju,
- opracowywanie Planów Rozwoju Lokalnego,
- doradztwo kredytowe,
- doradztwo przy wyborze banku obsługującego rachunek ,
- opracowywanie studiów wykonalności dla inwestycji samorządowych

Nasze atuty to, m.in.:

- **doświadczenie - współpracujemy z samorządami terytorialnymi od roku 1995,**
- **kwalifikacje - prowadzimy wykłady na wyższych uczelniach w Poznaniu: Akademia Ekonomiczna i Wyższa Szkoła Bankowa,**
- **referencje od Zleceniodawców,**
- **kontakty z mediami - "Rzeczpospolita", "Puls Biznesu", "Wspólnota",**

- przeprowadzanie bezpłatnych szkoleń dla gmin, powiatów i województw w zakresie emisji obligacji oraz zasad tworzenia wieloletnich planów inwestycyjnych,
- kompleksowe wykonanie wszystkich prac,
- jednostki samorządu terytorialnego uzyskały na przetargach organizowanych przez INWEST Consulting SA najniższe marże ponad rentowność bonów skarbowych dla emisji obligacji komunalnych w Polsce
- prowizje pobierane przez agentów emisji obligacji od gmin, którym doradza INWEST Consulting SA. należą do najniższych w kraju (od 0% do 0,4%, średnio 0,2 %)

INWEST CONSULTING S.A. jest akredytowanym wykonawcą usług w ramach programu Unii Europejskiej Phare „Finansowanie dla wzrostu” realizowanych w następujących dziedzinach:

- Emisja i wprowadzania do obrotu publicznego akcji/obligacji;
- Pozyskiwanie inwestora strategicznego;
- Usługi związane z uzyskiwaniem finansowania z różnych źródeł.

LISTA KLIENTÓW FIRMY

Gminy i miasta na prawach powiatu:

Augustów, Barwice, Będzin, Biała Piska, Biała Podlaska, Brzesko, Chodzież, Choszczno, Czarne, Czarnków, Czerwionka-Leszczyny, Działdowo, Gietrzwałd, Głuchołazy, Gostynin, Grudziądz, Jaraczewo, Jaworzno, Jelenia Góra, Jeziora Wielkie, Jawor, Kietrz, Kłodawa, Kobylnica, Konin, Kostrzyn Wlkp., Kościan, Kórnik, Krotoszyn, Kruszwica, Krzyż Wlkp., Kunice, Kutno, Kwidzyn, Legnickie Pole, Leszno, Leśnica, Lębork, Lubań, Lubasz, Lubin, Luboń, Łęczycza, Mieleszyn, Międzychód, Mściwojów, Murowana Goślina, Nidzica, Nowa Wieś Wielka, Nowogrodziec, Nysa, Olsztyn, Olsztynek, Oława, Opalenica, Opole, Opole Lubelskie, Osieczna, Ostróda, Pępowo, Piła, Pleszew, Pniewy, Połczyn Zdrój, Poznań, Pruszcz, Pyzdry, Radlin, Rąbino, Ruciane Nida, Rybnik, Siemno, Sieradz (gmina), Sieradz (miasto), Sosnowiec, Spytkowo, Starachowice, Starogard Gdański, Strzegom, Suchy Las, Szamocin, Szczawnica, Śmigiel, Środa Śląska, Świdnica, Świecie, Tczew, Trawniki, Turek, Tychy, Udanin, Ujazd, Ustka, Warszawa Białołęka, Wałbrzych, Wąbrzeźno, Wągrowiec, Wieruszów, Wschowa, Zgorzelec.

Powiaty:

Brzozów, Gniezno, Elbląg, Ełk, Jarosław, Giżycko, Kętrzyn, Kościan, Krotoszyn, Kwidzyn, Leżajsk, Lubań, Nowe Miasto Lubawskie, Olsztyn, Polkowice, Przemyśl, Przeworsk, Puck, Sępólno Krajeńskie, Sieradz, Sławno, Słupca, Sochaczew, Starachowice, Szczecinek, Środa Śląska, Tuchola, Wołów, Zgorzelec, Zielona Góra, Złotów, Żagań, Żary.

Województwa: Małopolskie, Podlaskie, Pomorskie, Wielkopolskie.

8.6 KARTY PÓL STRATEGICZNYCH (KPS)

Tabela 25. KPS Zarządzanie Miastem

Pole strategiczne	Zarządzanie.
Określenie celu kierunkowego	Sprawne i nowoczesne zarządzanie Gminą.
Określenie celu/celów szczegółowych oraz określenie sposobu realizacji działania	<p>1. SPRAWNY URZĄD</p> <p>1) właściwy dobór kadr i dbałość o ich odpowiednie doksztalcanie,</p> <p>2) określenie właściwej struktury organizacyjnej i jej wdrożenie,</p> <p>3) uzbrojenie techniczne adekwatne do zapotrzebowania,</p> <p>4) e-urząd warunkiem właściwej obsługi stron.</p> <p>2. ODPOWIEDNIE OKREŚLANIE POTRZEB SPOŁECZNYCH I ZAPEWNIENIE ICH WŁAŚCIWEGO ZASPOKAJANIA</p> <p>1) właściwe planowanie strategiczne i operacyjne,</p> <p>2) konstrukcja budżetu – zadaniowa,</p> <p>3) korzystanie z systemów wspomagających (SIT, Kataster nieruchomości.),</p> <p>4)określanie potrzeb społecznych poprzez wykorzystanie m.in. kontaktów z organizacjami pozarządowymi oraz cyklicznych spotkań z mieszkańcami.</p> <p>3.SPOŁECZEŃSTWO SPRZYMIERZENIEM WE WŁAŚCIWYM ZARZĄDZANIU GMINĄ</p> <p>1) wypracowanie odpowiedniego modelu komunikowania się ze społeczeństwem,</p> <p>2) informowanie społeczeństwa o podejmowanych działaniach,</p> <p>3) tworzenie możliwości uczestnictwa społeczeństwa w procesach decyzyjnych.</p>
Określenie mierników do	<p>Ankiety badające poziom zadowolenia z obsługi stron.</p> <p>Sporządzanie corocznych analiz podejmowanych działań.</p>

działania	Analiza wykonania budżetu. Cykliczne badanie opinii publicznej w określonych sprawach.
Określenie oczekiwanych rezultatów do działań	Nowoczesny i sprawny Urząd w pełni zaspakajający potrzeby mieszkańców w zakresie sprawnej i kompleksowej obsługi stron. Realizacja zadań w pełni dostosowana do zapotrzebowania społecznego i możliwości gminy. Wywołanie u jak najszerszej części społeczeństwa poczucia współodpowiedzialności za losy miasta.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Organizacyjny (OR)
Wydział współpracujący:	Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej (WRIWZ), Wydział Finansowy(WF)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 26. KPS Układu Przestrzennego Miasta –rozbudowa, modernizacja i udrożnienie systemu komunikacyjnego oraz likwidacja barier architektonicznych

Pole strategiczne	Układ przestrzenny.
Określenie celu kierunkowego	1. Rozbudowa systemu komunikacyjnego. 2. Modernizacja systemu komunikacyjnego. 3. Udrożnienie systemu komunikacyjnego. 4. Likwidacja barier architektonicznych.
Określenie celu/celów szczegółowych:	- Wyprowadzenie ruchu drogowego z centrum miasta. - Budowa, przebudowa i remonty istniejącego układu drogowego. - Likwidacja tzw. „wąskich gardeł” układu komunikacyjnego. - Wprowadzenie ułatwień w komunikacji dla niepełnosprawnych.
Określenie sposobu realizacji działań:	Cel 1 Budowa/rozbudowa obwodnic i dróg: - Trasa Racibórz – Pszczyna, - Trasa Racibórz – Opava, - Trasa Racibórz - Gliwice - wraz ze wszystkimi towarzyszącymi inwestycji obiektami inżynierskimi (mosty nad Odrą i Ulgą, wiadukty kolejowe i drogowe).

	<p style="text-align: center;">Cel 2</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sukcesywne prowadzenie robót budowlanych na układzie drogowym poprzez dostosowanie konstrukcji drogowych i parametrów geometrycznych układu podstawowego dróg do ruchu ciężkiego i obowiązujących przepisów, – Bieżące remonty i przebudowy ulic układu uzupełniającego dróg z dostosowaniem ich do obowiązujących przepisów, – Remonty kapitalne mostów nad kanałem Ulgi w ciągu ulic Rybnickiej DW 935 i Gliwickiej DW 919, – Przebudowa niebezpiecznych skrzyżowań ulic (w tym według potrzeb montaż sygnalizacji świetlnej sterującej ruchem drogowym) <p style="text-align: center;">Cel 3</p> <p>Przebudowy wiaduktów kolejowych oraz przebudowa skrzyżowań.</p> <p style="text-align: center;">Cel 4.</p> <p>Wprowadzenie ułatwień w komunikacji dla niepełnosprawnych: sygnalizacja dźwiękowa, pochylnie, poręcze; połączenie obniżek krawężników ze ścieżkami rowerowymi</p>
<p>Określenie mierników do działania</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększenie przepustowości układu drogowego (dobowy lub godzinowy pomiar ruchu pojazdów), – Skrócenie czasu przejazdu i dojazdu do celu podróży (pomiar czasu), – Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego przez zmniejszenie liczby wypadków i kolizji (liczba zdarzeń drogowych, rannych, zabitych). – Ilość dokonanych usprawnień (cel 4) w oparciu o studium komunikacyjne
<p>Określenie oczekiwanych rezultatów do działania</p>	<p style="text-align: center;">Cel 1-3.</p> <p>Poprawa warunków bytowych i ruchu drogowego poprzez:</p>

	<p>a) wzrost komfortu podróży, b) zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, c) uatrakcyjnienie miasta dla inwestorów poprzez ułatwienie dojazdu, d) zmniejszenie emisji substancji szkodliwych i hałasu, e) wyprowadzenie ruchu tranzytowego z centrum miasta, f) zmniejszenie natężenia ruchu na drogowym układzie uzupełniającym (drogach lokalnych i dojazdowych).</p> <p style="text-align: center;">Cel 4.</p> <p>Wzrost poziomu bezpieczeństwa niepełnosprawnych, ułatwienia codziennego życia w mieście.</p>
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM)
Wydział współpracujący:	Wydział Urbanistyki i Inwestycji (WIU)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 27. KPS Gospodarka Przestrzenna - Inwentaryzacja zasobów nieruchomości pod kątem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta

Pole strategiczne	Gospodarka przestrzenna
Określenie celu kierunkowego	Zinwentaryzowanie zasobów nieruchomości pod kątem funkcji w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Dokonanie oceny, które powierzchnie należy pozyskać pod realizację celów wynikających z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta, a które należałoby zbyć z uwzględnieniem podziału na funkcje publiczne, mieszkaniowe komercyjne, czy przemysłowe.
Określenie realizacji działania:	Pierwszy etap inwentaryzacji polegać będzie na wyodrębnieniu na arkuszach map wszystkich działek będących własnością gminy. Zadanie to

	<p>wykonywają pracownicy Wydział Gospodarki Nieruchomościami (WGN) i Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej. Drugi etap obejmować będzie opisanie na załącznikach mapowych nieruchomości gminy z uwzględnieniem aktualnego użytkowania, klasy bonitacyjnej gleby oraz przeznaczenia w m.p.z.p.m. W tym celu planuje się powołanie zespołu złożonego z pracowników WGN oraz Wydział Inwestycji i Urbanistyki, którego zadaniem poza wykonaniem części roboczej będzie obowiązek oceny, które nieruchomości należy sprzedać, a które pozostawić do realizacji celów publicznych. Opracowanie będzie pomocne do ustalenia, które nieruchomości powinny zostać nabyte do zasobu w drodze kupna, zamiany lub w ramach pierwokupu ze szczególnym zwróceniem uwagi na trasy przebiegu nowoprojektowanych dróg. Tam zapewne zajdzie potrzeba nabywania nieruchomości zarówno pod ciągi komunikacyjne jak i pod przyszłe funkcje inwestycyjne.</p>
Określenie mierników do działania	Termin realizacji 2 lata *
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	<p>Wyznaczenie kierunku obrotu nieruchomości w powiązaniu z priorytetami gospodarczymi gminy.</p> <p>Wyznaczenie powierzchni terenów gminy przeznaczonych do sprzedaży bądź zachowanie pod potrzeby publiczne. Zdefiniowanie potrzeb terenowych do nabycia.</p>
Wydział odpowiedzialny:	Wydział gospodarki Nieruchomościami (WGN)
Wydział współpracujący:	Miejski Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej (MODGiK)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

*uzależniony jest od terminu uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 28. KPS Gospodarka Przestrzenna – wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne

Pole strategiczne	Gospodarka
Określenie celu kierunkowego	Wykorzystanie wolnych przestrzeni na terenie miasta pod cele inwestycyjne.
Określenie celu/celów szczegółowych:	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <p>Zdefiniowanie nieruchomości pozostających w we władaniu gminy pod kątem wytypowania pod funkcje inwestycyjne oraz uruchomienie sprzedaży niewykorzystanych terenów eksploatacyjnych gminy</p> <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <p>Zdefiniowanie nieruchomości innych podmiotów instytucjonalnych pod kątem wytypowania pod funkcje inwestycyjne.</p>
Określenie realizacji działania:	<ul style="list-style-type: none"> - Skatalogowanie obiektów pozostających we władaniu gminy oraz innych niż gmina podmiotów instytucjonalnych poprzez wykorzystanie formy ankietowej, - Ustalenie przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta, - W przypadkach ekonomicznie uzasadnionych podjęcie próby pozyskania takich nieruchomości na rzecz gminy, - Sporządzenie folderu wolnych przestrzeni inwestycyjnych, - uruchomienie sprzedaży niewykorzystanych terenów eksploatacyjnych.
Określenie mierników do działania	<p>Ilość pozyskanych terenów na cele inwestycyjne w ha.</p> <p>Poszerzenie oferty inwestycyjnej gminy o powierzchnie nie stanowiące jej własności.</p>

	Okres realizacji 2 lata*
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	Rozwój inwestycyjny miasta z jednej strony łagodzący stopę bezrobocia z drugiej zaś dodatkowy dochód gminy z podatków od nieruchomości i innych niepodatkowych należności budżetowych.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Nieruchomościami (WGN)
Wydział współpracujący:	Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej (WRiWZ)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

*uzależniony jest od terminu uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Tabela 29. KPS Gospodarka Przestrzenna - Aktywizacja gruntów pozostających w zasobie gminy przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne

Pole strategiczne	Gospodarka przestrzenna
Określenie celu kierunkowego	Aktywizacja gruntów pozostających w zasobie gminy przygotowanych pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne (kontynuacja uzbrojenia dzielnic miasta w infrastrukturę techniczną).
Określenie celu/celów szczegółowych:	Wyposażenie w sieci infrastruktury technicznej.
Określenie realizacji działania:	<ul style="list-style-type: none"> - Zrewidowanie możliwych źródeł sfinansowania zadania polegającego na zapewnieniu infrastruktury technicznej, - Wykonanie projektów technicznych oraz wszelkich opracowań formalno-prawnych, - Zrealizowanie zadania, - Ustalenie sposobu sprzedaży terenu (czy kompleksowo na rzecz deweloperów czy jako pojedyncze działki).
Określenie mierników do działania	<p>Ilość terenów uzbrojonych w infrastrukturę techniczną w ha (lub %)</p> <p>Termin realizacji pomiędzy rokiem 2008-2010 (II etap realizacji strategii).</p>

Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	Zapewnienie na okres 5-10 lat powierzchni terenowej pod budownictwo mieszkaniowe w atrakcyjnej dzielnicy mieszkaniowej – zgodnie z oczekiwaniami społecznymi. Zwiększenie atrakcyjności oferty działek budowlanych Powstanie nowej kubatury przekładającej się na dochody budżetowe.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Nieruchomościami (WGN)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 30. KPS Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Raciborza

Pole strategiczne	GOSPODARCZE
Określenie celu kierunkowego	Zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców Raciborza
Określenie celu/celów szczegółowych:	1. Stworzenie Raciborskiej Strefy Aktywności Gospodarczej (RSAG) 2. Aktywizacja gospodarcza miasta i jego mieszkańców
Określenie realizacji działania:	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie nowopowstałych firm/przedsiębiorstw • Wspieranie lokalnego rynku pracy poprzez rozwój małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), • Aktywizacja gospodarcza rozumiana jako wspólne działania władz samorządowych, instytucji rynku pracy oraz środowisk gospodarczych, • Stworzenie warunków korzystnych dla rozwoju rynku pracy i MŚP poprzez wdrożenie systemu ulg i zwolnień. <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie przedsiębiorczości poprzez działania informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców i

	<p>zakładających własną działalność,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zachęcanie do rozwijania własnej działalności gospodarczej, • Inwestowanie w lokalny rynek pracy, tworzenie nowych miejsc pracy, • Stworzenie warunków dla inwestowania, • Przyciąganie kapitału zagranicznego, • Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na inwestycje (infrastruktura, rynek pracy).
<p>Określenie mierników do działania</p>	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gromadzenie i analiza danych statystycznych (spadek poziomu bezrobocia, wzrost ilości nowopowstałych firm w porównaniu z latami ubiegłymi) • Ilość firm/instytucji zaangażowanych w program • Liczba firm i instytucji korzystających z pomocy RSAG'u • Liczba osób bezrobotnych zatrudnionych w firmach korzystających z pomocy RSAG'u • Wielkość udzielonej pomocy <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby bezrobotnych; • Badania poziomu życia mieszkańców (GUS); • Poziom uzyskanego dofinansowania ze środków zewnętrznych na zadania związane z daną problematyką; • Liczba nowopowstałych firm; • Liczba małych i średnich przedsiębiorstw (MSP), firm per capita, liczba miejsc pracy; • Wpływ z tytułu podatków do budżetu miasta (wzrost);.
<p>Określenie oczekiwanych rezultatów działania:</p>	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonowania firm już działających na rynku,

	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie dla ludzi młodych szukających miejsca w życiu zawodowym, jak również tych, którzy stracili swoją pracę. • Zwiększenie liczby miejsc pracy w dotychczas istniejących podmiotach jak i nowo tworzonych poprzez zatrudnianie bezrobotnych, rozwój przedsiębiorczości. <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost ilości inwestorów i MSP; • Wzrost zatrudnienia, spadek bezrobocia; • Wzrost poziomu życia mieszkańców; • Napływ kapitału do miasta; • Poprawa sytuacji gospodarczej miasta; • Wzrost konkurencyjności miasta w regionie; • Identyfikacja Raciborza z daną firmą (reklama).
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej (WRiWZ)
Wydział współpracujący:	Wydział Gospodarki Nieruchomościami (WGN) - inwestycje

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 31. KPS Promocja współpracy transgranicznej

Pole strategiczne	gospodarcze
Określenie celu kierunkowego	Promocja współpracy transgranicznej
Określenie celu/celów szczegółowych:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie w Raciborzu Polsko - Czeskiego Ośrodka Współpracy Gospodarczej 2. Podejmowanie działań korzystnie wpływających na rozwój kontaktów międzynarodowych, w tym transgranicznych
Określenie realizacji działania:	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptacja budynku przy ul. Batorego 7 na cele Ośrodka • Rozwijanie transgranicznej współpracy poprzez ułatwienia infrastrukturalne

	<p>i socjoekonomiczne dla MŚP i osób rozpoczynających działalność gospodarczą</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju w sferze gospodarczej, społecznej i kulturowej na pograniczu polsko-czeskim <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Promowanie walorów przyrodniczo – historyczno-kulturalnych ziem przygranicza poprzez wydawanie materiałów promocyjnych oraz uczestnictwo w targach turystycznych w kraju i zagranicą, kształtowanie społeczeństwa informacyjnego • Opracowywanie projektów „miękkich” w oparciu o fundusze UE we współpracy z miastem partnerskim • Pogłębianie współpracy pomiędzy miastami partnerskimi w dziedzinie kultury, sportu, turystyki i ekologii, • Promowanie firm związanych z turystyką .
<p>Określenie mierników do działania</p>	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powierzchnia obiektów stworzonych dla nowych firm • Ilość MŚP, które skorzystały z obiektów Ośrodka • Liczba firm, które dzięki pomocy Ośrodka prowadzą współpracę transgraniczną <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba podjętych wspólnie z miastami partnerskimi inicjatyw(np. targi), opracowanych projektów, wydanych materiałów promocyjnych-informacyjnych

	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby turystów odwiedzających Racibórz
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	<p style="text-align: center;">Cel 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój regionów przygranicznych • Powstanie trwałego ośrodka współpracy gospodarczej • Znoszenie barier językowych, organizacyjnych, technologicznych w kontaktach gospodarczych na obszarze pogranicza <p style="text-align: center;">Cel 2.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój społeczny, kulturalny oraz gospodarczy pogranicza • Wzrost zainteresowania Raciborzem pod względem turystycznym • Wzrost stopnia świadomości o miastach partnerskich
Wydział Odpowiedzialny:	Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej (WRiWZ)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 32. KPS Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Wykorzystanie położenia Raciborza dla rozwoju turystyki

Pole strategiczne	Społeczne
Określenie celu kierunkowego	Rozwój bazy sportowej, rekreacyjnej i turystycznej. Wykorzystanie położenia Raciborza dla rozwoju turystyki
Określenie celu/celów szczegółowych:	<p>Modernizacja bazy campingowej miasta – Ośrodek Sportu i Rekreacji w latach 2007-2016</p> <p>Rozbudowa bazy turystycznej i wypoczynkowej, renowacja kompleksu zamkowego, budowa zaplecza turystycznego – do 2015 i dalej</p> <p>Zwiększenie liczby uczestników w organizowanych imprezach sportowych, rekreacyjnych poprzez zwiększenie ich atrakcyjności</p> <p>Organizacja masowych imprez kulturalnych o ogólnym zasięgu regionalnym na otwartych obiektach sportowych – corocznie</p>

	<p>Tworzenie bazy do organizacji współzawodnictwa sportowego edukacyjno-kulturalnego na szczeblu miejskim i regionalnym, zabieganie o możliwość organizacji zawodów sportowych o znacznej randze – corocznie do 2015 i dalej</p> <p>Zachęcanie do uprawiania sportu poprzez zapewnienie bezpiecznych, funkcjonalnych i efektywnych obiektów sportowych</p> <p>Turystyka rowerowa i rekreacja wodna – wykorzystanie istniejących i będących w planach akwenów wodnych do budowy ośrodków sportów wodnych i innych – od 2006 do 2015 i dalej</p>
Określenie realizacji działań:	<p>Renowacja Zamku w Raciborzu zgodnie z projektem Powiatu Raciborskiego pn. "Adaptacja Zamku Piastowskiego w Raciborzu na Ponadgraniczne Centrum Dziedzictwa Kulturowego"; budowa przystani i ośrodka sportów wodnych na rzece Odrze u podnóża zamku.</p> <p>Rozbudowa hali sportowej lub budowa nowej wielofunkcyjnej o atrakcyjnym położeniu na kilka tysięcy miejsc</p> <p>Wspieranie działań dotyczących przygotowania terenu przy zbiorniku „Racibórz Dolny” postrzegając docelowo ten zbiornik jako sztuczny zalew pełniący oprócz funkcji przeciwpowodziowej funkcję rekreacyjną dla całego regionu. Rozbudowa ścieżek rowerowych, kąpielisk, budowa Ośrodka Ostróg (w oparciu o posiadaną dokumentację).</p> <p>Budowa obiektów sportowych przy szkołach</p> <p>Renowacja bazy noclegowej i obiektów socjalno-rekreacyjnych ośrodka OSiR</p> <p>Pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na inwestycje rekreacyjno - sportowe</p>
Określenie mierników do działań:	<p>Poziom obłożenia miejsc noclegowych w istniejących hotelach na terenie miasta</p> <p>Badanie opinii społecznej, otwarta strona internetowa dla respondentów</p>

	Ilość godzin treningu na obiektach sportowych pełnowymiarowych uczniów klas i szkół sportowych, ilość rozprawionych przez szkoły specjalnych biletów wstępu dla młodzieży szkolnej
	Ilość nowopowstałych miejsc pracy (w danym sektorze), punktów małej gastronomii, usług, handlu detalicznego
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania:	Zwiększenie liczby turystów w tym zagranicznych, studentów, wzrost wykorzystania oferty usług tranzytowych; zwiększenie aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców; wzrost poczucia zadowolenia i dumy z własnego miasta
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu (WEKiS)
Wydział współpracujący:	Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej (WRiWZ), Wydział Inwestycji i Urbanistyki (WIU)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 33. KPS Zwiększanie substancji mieszkaniowej miasta w ramach RTBS

Pole strategiczne	Społeczne
Określenie celu kierunkowego	Zwiększenie substancji mieszkaniowej poprzez budownictwo społeczne w ramach Raciborskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.
Określenie celu/celów szczegółowych	1. Przyrost nowych zasobów mieszkaniowych.
Określenie realizacji działania	1. Wspomaganie budownictwa mieszkaniowego w ramach Raciborskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o., udziałowcem którego jest Gmina Racibórz. 1.1. Wniesienie w aportcie do RTBS Sp. z o.o. gruntów pod budownictwo mieszkaniowe. 1.2. Podwyższenie udziałów w RTBS Sp. z o.o. poprzez zabezpieczenie w corocznym budżecie gminy środków finansowych z przeznaczeniem na ten cel.

Określenie mierników do działania

1. lista osób oczekujących na przydział mieszkania z mieszkaniowego zasobu gminy

Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	1. Przyrost substancji mieszkaniowej. 2. Poprawa jakości zamieszkiwania.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Lokalowy (WLOK)
Jednostka współpracująca:	Miejski Zarząd Budynków (MZB)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 34. KPS Rozwój społeczny, kulturalny, edukacyjny, sportowy i zdrowotny mieszkańców Raciborza - Infrastruktura społeczna

Pole strategiczne	Infrastruktura społeczna
Określenie celu kierunkowego	Rozwój społeczny, kulturalny, edukacyjny, sportowy i zdrowotny mieszkańców Raciborza poprzez: <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie zjawiskom odpływu młodzieży do dużych ośrodków miejskich poprzez wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego, wzbogacanie oferty edukacyjnej dla maturzystów i absolwentów szkół średnich. 2. Realizacja założeń polityki oświatowej Gminy Racibórz na lata 2003-2007 w zakresie kształcenia i wychowania, edukacji zdrowotnej, kulturalnej oraz profilaktyki społecznej. 3. Realizację założeń polityki kulturalnej gminy w zakresie m.in. stwarzania warunków sprzyjających rozwojowi edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży; podnoszenia świadomości kulturalnej społeczności lokalnej; poszerzania uczestnictwa dzieci i młodzieży oraz dorosłych w życiu kulturalnym miasta.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Zmniejszenie liczby szkół szczebla podstawowego w mieście z jednoczesną poprawą stanu technicznego funkcjonujących obiektów szkolnych, modernizacją obiektów, rozbudowa kompleksów sportowych szkół. Rozwój aktywności ruchowej dzieci i młodzieży, promocja zdrowego stylu życia, wykorzystanie obiektów szkolnych w

	<p>czasie wolnym od zajęć.</p> <p>Walka z uzależnieniami i patologią społeczną.</p> <p>Ciągła aktualizacja oferty edukacyjnej i kierunków kształcenia do podaży na rynku pracy.</p> <p>Rozszerzenie i wzbogacenie oferty kulturalnej dla młodzieży i dorosłych.</p>
Określenie realizacji działania:	Proces ciągły trwający bez przerwy przez cały okres aktywności społecznej mieszkańców miasta.
Określenie mierników do działania	<p>Podział mieszkańców wg kategorii wiekowych jako potencjalnych grup odbiorczych, stopień wykorzystania istniejącej bazy kulturalnej, sportowej, turystycznej, edukacyjnej, społecznej na podstawie sprawozdawczości, badań ankietowych.</p> <p>Lata 2006-2015.</p>
Określenie oczekiwanych rezultatów działania	Wzrost poczucia zadowolenia społecznego.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Edukacji, Kultury i Sportu (WEKiS)
Wydział współpracujący:	Biuro Pełnomocnika ds. Społecznych (BP)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 35. KPS **Zwiększenie substancji mieszkaniowej celem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych**

Pole strategiczne	Społeczne
Określenie celu kierunkowego	Zwiększenie substancji mieszkaniowej celem zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych (na zasadach najmu).
Określenie celu/celów szczegółowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przyrost nowych zasobów mieszkaniowych. 2. Poprawa warunków mieszkaniowych.

Określenie realizacji działania	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. powiększenie zasobu mieszkaniowego gminy poprzez budowę, przebudowę, adaptację budynków i pomieszczeń niemieszkalnych na cele mieszkalne. 1.1.1. podział lokali o dużej pow. użyt. na lokale o pow. użyt. do 50m².
--	---

	<p>1.1.2. zakup nieruchomości (budynki, lokale mieszkalne/socjalne) na rynku wtórnym.</p> <p>1.2. budownictwo socjalne, adaptacja nieruchomości na lokale socjalne.</p> <p>1.3. wynajmowanie lokali mieszkalnych/socjalnych poza zasobem mieszkaniowym gminy.</p> <p>2.1. powstrzymanie dekapitalizacji istniejącego zasobu mieszkaniowego gminy.</p> <p>2.1.1. rewitalizacja, renowacja, modernizacja oraz termomodernizacja istniejącego zasobu mieszkaniowego gminy.</p> <p>2.1.2. przeznaczenie części wpływów (np. 25%) z prywatyzacji zasobu mieszkaniowego oraz czynszów na utrzymanie zasobu mieszkaniowego w poprawnym stanie technicznym.</p>
Określenie mierników do działania	<p>1. lista osób oczekujących na przydział mieszkania z mieszkaniowego zasobu gminy.</p> <p>2. wykaz wyroków sądowych orzekających eksmisję z uprawnieniem do lokalu socjalnego.</p> <p>3. określenie wysokości odprowadzanych wpływów z prywatyzacji zasobu mieszkaniowego oraz czynszów na utrzymanie zasobu mieszkaniowego w poprawnym stanie technicznym.</p>
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Lokalowy (WLok)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 36. KPS Poprawa jakości życia mieszkańców Raciborza

Pole strategiczne	Społeczne
Określenie celu kierunkowego	Poprawa jakości życia mieszkańców Raciborza
Określenie celu/celów szczegółowych:	- spadek poziomu bezrobocia, - wzrost dochodów mieszkańców.

Określenie realizacji działania:	<ul style="list-style-type: none"> - ogłaszanie konkursów na realizację zadań publicznych z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia, - realizacja Gminnego Programu pomocy Społecznej, Gminnego Programu Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązania Problemów Alkoholowych, Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
Określenie mierników do działania	<ul style="list-style-type: none"> - ilość organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem gminnym w realizacji zadań z pomocy społ. i ochrony zdrowia, - ilość rodzin korzystających z pomocy społ., - ilość środków przeznaczonych w budżecie na działania z zakresu pomocy społecznej i ochrony zdrowia, - ilość beneficjentów w programach realizowanych przez organizacje pozarządowe.
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	<ul style="list-style-type: none"> - spadek bezrobocia, - spadek ilości rodzin korzystających z pomocy społecznej, - większe zaangażowanie mieszkańców gminy w sprawy lokalne.
Wydział odpowiedzialny:	Biuro Pełnomocnika ds. Społecznych (BP)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 37. KPS Infrastruktura społeczna - **poprawa bezpieczeństwa obywateli**

Pole strategiczne	Społeczna
Określenie celu kierunkowego	Poprawa bezpieczeństwa obywateli
Określenie celu/celów szczegółowych:	1. Stworzenie systemu monitoringu miasta.
Określenie realizacji działania:	1. Założenie kamer.
Określenie mierników do działania	1. Ilość kamer podłączonych do centrum monitoringu

	2. Spadek przestępczości 3. Wzrost wykrywalności przestępstw.
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	Wzrost bezpieczeństwa obywateli
Wydział odpowiedzialny:	Miejskie Centrum Reagowanie i Ochrony Ludności (MCRiOL)
Wydział współpracujący:	Straż Miejska (SM)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 38. KPS jakość wody

Pole strategiczne	Ekologia.
Określenie celu kierunkowego	Optymalizacja zużycia wody i poprawa jej jakości.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Zapewnienie odpowiedniej jakości wody do picia.
Określenie realizacji działania:	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa nowego ujęcia wody- zadanie realizowane przez Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM) – Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Raciborzu (ZWiK); • Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej zadanie realizowane przez ZWiK.
Określenie mierników do działania	<ul style="list-style-type: none"> • Gęstość (w km) sieci wodociągowej; • Stopień „zwodociągowania”; • Wydajność ujęć wody.
Określenie oczekiwanych rezultatów działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie ilości m³ wody przesyłanej w sieci wodociągowej. 2. Zwiększenie ilości przyłączy do sieci. 3. Zapewnienie rezerw wody pitnej dla gminy.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 39. KPS ochrona gleb

Pole strategiczne	Ekologia.
Określenie celu kierunkowego	Właściwe wykorzystanie istniejących zasobów

	glebowych i ich ochrona
Określenie celu/celów szczegółowych:	Zapobieganie degradacji gruntów rolnych – zakwaszeniu, zachwaszczeniu, zmianie stosunków wodnych.
Określenie realizacji działania:	Wdrażanie i upowszechnianie zasad dobrej praktyki rolniczej przez Ośrodek Doradztwa Rolniczego. Utrzymanie i odbudowa urządzeń melioracyjnych przez WGM i Spółki Wodne.
Określenie mierników do działania	Ilość w km rowów melioracyjnych.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa (WOŚiR)
Wydział współpracujący:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 40. KPS ochrona przyrody

Pole strategiczne	Ekologia.
Określenie celu kierunkowego	Ochrona i wzrost (wzbogacanie) różnorodności biologicznej i krajobrazowej oraz rozwój obszarów zieleni miejskiej.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Ochrona terenów cennych przyrodniczo, siedlisk gatunków zagrożonych, cennych okazów przyrodniczych. Zwiększanie powierzchni terenów zieleni miejskiej.
Określenie realizacji działania:	Rozbudowa Arboretum Bramy Morawskiej w latach 2005-2015 przez Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa. Objęcie ochroną cennych okazów – utworzenie pomników przyrody w latach 2007-2008 przez WOŚiR. Przeznaczanie nowych terenów pod zieleń.
Określenie mierników do działania	Liczba nowych kolekcji. Liczba okazów objętych ochroną.

Określenie oczekiwanych rezultatów działania	Powierzchnia parków i skwerów. Liczba nasadzonych drzew i krzewów.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa (WOŚiR)
Wydział współpracujący:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 41. KPS ochrona wód

Pole strategiczne	Ekologia.
Określenie celu kierunkowego	Poprawa jakości wód powierzchniowych i ochrona wód podziemnych.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Zapobieganie przenikaniu zanieczyszczeń ściekowych do gruntu i wprowadzaniu ich do wód powierzchniowych.
Określenie realizacji działania:	<ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej (Fundusz Spójności). • Intensyfikacja kontroli szamb przez ZWiK. • Modernizacja oczyszczalni przez ZWiK.
Określenie mierników do działania	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość w km wybudowanej sieci. • Ilość gospodarstw podłączonych do kanalizacji sanitarnej.
Określenie oczekiwanych rezultatów działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie klasy czystości wód powierzchniowych. 2. Zabezpieczenie zbiorników wód podziemnych przed degradacją.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM) + ZWiK, Biuro Realizacji Projektu (PIU)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 42. KPS gospodarka odpadami

Pole strategiczne	ekologia
Określenie celu kierunkowego	Poprawa gospodarki odpadami
Określenie celu/celów szczegółowych:	Osiągnięcie wymaganych poziomów odzysku
Określenie realizacji działania:	Realizacja planu gospodarki odpadami na lata

	2005-2015
Określenie mierników do działania	<ul style="list-style-type: none"> • Poziomy odzysku odpadów; • Ilość utylizowanego azbestu.
Określenie oczekiwanych rezultatów do działania	Poziom odzysku odpadów w t/rok i ilość utylizowanego azbestu.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Oszczędzanie pojemności składowiska.
Określenie realizacji działania:	Rozwiązanie problemu gruzu przez WGM. Zagospodarowanie osadów ściekowych przez ZWiK.
Określenie mierników do działania	Ilość odpadów trafiających na składowisko. Wydłużenie czasu „życia” składowiska.
Określenie oczekiwanych rezultatów działania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie udziału odpadów segregowanych w ich ogólnej liczbie. 2. Zmniejszenie ilości dzikich wysypisk i zanieczyszczenia Miasta. 3. Zwiększenie odzysku materiałów z recyklingu.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Gospodarki Miejskiej (WGM)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

Tabela 43. KPS czystość powietrza

Pole strategiczne	Ekologia.
Określenie celu kierunkowego	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego.
Określenie celu/celów szczegółowych:	Ograniczanie niskiej emisji.
Określenie realizacji działania:	Utrzymanie systemów dotacji i kredytów preferencyjnych dla osób modernizujących źródła ciepła w latach 2005-2015 przez WOŚiR. Wprowadzanie paliw odnawialnych.
Określenie mierników do działania	Ilość zmodernizowanych źródeł ciepła.
Określenie oczekiwanych rezultatów działania	50 źródeł ciepła/rok.
Wydział odpowiedzialny:	Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa (WOŚiR)

Źródło: Urząd Miasta Racibórz

